

31266

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 19-వ తేది గురువారము
(శ్రీ) రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, మాఘమాస బహుళ ఏకాదశి ౧౧.

No. 271
సంచిక ౨౭౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవాకిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష. చీటి చూచి కొనిన మోరముగలదు.

అమృతాంజనము నకలవిద నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
దేహములలో కూడ వాడునున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింటు నుండదగినది.

నిర్భయము! గడియారము గొలుసులు ప్రయోగింపలేదు!
32 వలములు, 172 చక్రములు గలిగిన ముద్దిత్రాచిత్రపు క్యాబులను ధర ర్పు 2.
6 ఘరములు మొత్తం 30 ఘరములవరకు గడియారము గొలుసులు ధర ర్పు 1.
ధరించుటకు గడియారములకు తగ్గింపుటకు మున్నగువాటిని మెడలో
రకములలో తయారుచేసే సిద్ధముగా నుంచుచున్నాము.
ఈ రకమునకు పిడి 1-కి 1-8-0 చాస్తి యగును.
సవరము బంగారుకు పూచీ నిచ్చెదము.

కొత్తది రామయ్య శెట్టి, గురునానామ శెట్టి
నగరం ర్పులు, 25, వై.నా.బా.రూ.కోడ్డు, మదరాసు.

మైనపువత్తులు

ది ఇండో - బర్తా వెట్రోలియం కంపెనీ లిమిటెడ్
రంగూను,

వారి చేత యారు చేయబడినది
ఏజెంట్లు, స్టాకు చేయువారు

ప్యారి అండు కో

పోస్టుబాక్సు నెం 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

1767

Madras-Races 1924-25.

చెన్న పురి

1804

గుఱుపు పందెములు 1924-1925

ఈదిగవ తెలుపబడిన తేదీలలో పందెములు జరుగు

8 వ ఎక్స్ప్రెస్ మోటార్స్

మొదటిదివము 18-2-25 తేది బుధవారము.

రెండవదివము 21-2-25 శనివారము.

ఎలక్ట్రిక్ టోటాలిజేటరు. బుక్కు మేకర్లు

ప్రవేశకట్టుము:-

మొదటితరగతి: పురుషులకు ర్పు 5. స్త్రీలు ర్పు 3.

రెండవతరగతి: ,, ,, 1. ,, 0-8-0.

బీచ్, పార్కు, ఎగ్జోరే మొదలగు స్టేషనుల
యండి స్పెషలుబండ్లు పోవును.

ఇతర వివరములకు గోడలకు అంటించియుండు
యా బుక్కునోనులను చూచుకోవలెను

సిటీ మోటారుపాఠశాల మదరాసు

కెలిఫోర్నియా సంబంధ 143

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారే మోటారు బండిని
నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మెన్షులనవి నేర్పబడును.
మరియు మోటారుబండ్లు మరమరులు, రంగులుకేరకుట
వగైరా అన్నివస్తువులు చేయబడును.

యోగ్యతాపత్రములు మంచివిపులులైన ఆటో ఇంజిన్
ర్ష చే ఇయ్యబడును.

అన్నివిధములైన ధరలు సరకులుగా నుండును
ములు తెలియగోరువా రీక్రింబిలినామనకు వ్రాసుటవలెను
మేనేజరు,

సిటీ టూక్సికంపెనీ, 1756

2/3 అంకర్స్ వీధి, ఇ.టి. మదరాసు.

(చాబ్బెకు శతమహిళ)

గ్లాసు పాళీలు

హాంట్స్ పేజీలు బంగారపు పాళీలు యొక్క గ్లాసు పాళీలు దేశీయతయే వాడుకలో నున్నవి. గ్లాసు రూ 10.
గ్లాసు పాళీల కలము ఒక రూ 10. గ్లాసు పాళీ ఫ్రంట్ లెక్ పేజీ రూ 1. దిగు రూ 10.

గ్లాసు పాళీలు
అగేట్ కలములు

ఫిబ్రవరి నెలాఖరు వరకు
గ్లాసు రూ 10 లు చొప్పున పంపబడును.

విక్టోరియా డి పో,
2957 మైలాపూరు మద్రాసు.

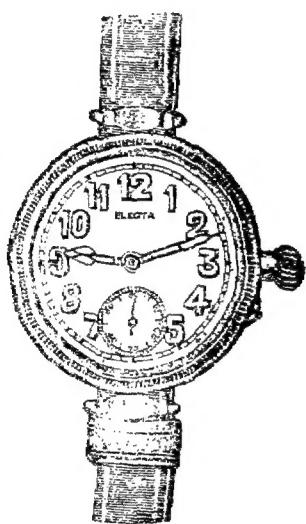
వత్సేక బేరములు

బంగారు ముంజేతి గడియారములు

ఈ నడుపాయము వడేపడే ఉండదు. గనుక తక్షణమే కొనుగోలు చేయండి.

ప్రస్తుతము కొన్ని మాత్రమే లభిస్తున్నాయి.

ఎలక్ట్రా (స్ట్రా) కేసుది

18 లైనులు, 15 జ్యూయల్స్ గడిగిన మిక్సిల్ మేలైన లీవరు మూవ్ మెంటు
గల గడియారము. రెండు సంవత్సరముల వరకు పూర్తి యివ్వబడును. జీవిత
పర్యంతము పనిచేయును. స్త్రీలకు గాని, పురుషులకు గాని తగినట్టి బహుమతి.

1-కి మామూలు ధర. 1-కి ప్రత్యేక ధర.

18 కార్ట్ 18 లైనులుగలది	రూ 150	రూ 105
14 కార్ట్ 18 లైనులుగలది	రూ 145	రూ 100
18 కార్ట్ 11 లైనులుగలది	రూ 150	రూ 110

మావద్దనుండి బయటికి పంపుటకు మునుపు ప్రతిగడియారము బాగుగా
పరీక్షించబడును. తపాలు పాకింగు ఖర్చులు చేరు.

ఇది 18 లైనులది 50 సంవత్సరముల క్రింద కంపెనీచే ఈ సదుపాయము చేయబడినది.
11 లైనులది యంతకంటే చిన్నది. మీకు తృప్తికరముగా లేనిచో గడియారము చేరిన 5 దినములలోగా తిరిగి
పంపిన మీ పైకము మీకు వాపసేయబడును.

ADDISON & Co., Ltd.

Post Box No. 308.

::

MADRAS.

నమ్మకమును కొత్తమాదిరి నగలువారకు స్థానము

ది ఆంధ్రా జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మావద్ద అనేకరకములు కొత్తమాదిరి గాబలు, మెడగొలుసులు, కానుకలు అడ్డగ
వైకాలు మొదలగు బంగారు నగలున్నవరత్నములు వేసిన అనేకమాదిరిల అడ్డగలు, జడబిళ్ళ
లు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకములు, మొదలగునవి చెండి రైలు
కూబాలు, టంబర్లు, పేలగిన్నెలు, కాపి నెట్లు మొదలగు ప్రాత్రసామానులున్న అనేకరకములు
కాట్టగొలుసులు, మొదలగు అన్ని వస్తువులు యొక్క సుందరముగా యుండును. కానుక బంగార
మునకున్న చాడివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును.

నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రాప్తి:—కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,

1597

శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,

చెన్నపురి బజారుధరలు

ఫిబ్రవరి 19-వ తేది గురువారము

(1) ధాన్యములు

బియ్యము రూ 1.5 రు 80.0-0

బియ్యము బజారు

బియ్యము బజారు	రూ 1.5	రు 80.0-0
బియ్యము బజారు	రూ 1.5	రు 80.0-0
బియ్యము బజారు	రూ 1.5	రు 80.0-0
బియ్యము బజారు	రూ 1.5	రు 80.0-0
బియ్యము బజారు	రూ 1.5	రు 80.0-0

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు	రూ 1.5	రు 205	రు 11.0-0	రు 12.0-0
నెలగలు	రూ 1.5	రు 10.8-0	రు 11.8-0	
నెలలు	రూ 1.5	రు 11.8-0	రు 12.4-0	
మినుములు	రూ 1.5	రు 18.0-0	రు 18.0-0	
తిలములు	రూ 1.5	రు 9.4-0	రు 11.4-0	

(3) నూనె వస్తువులు

నూనెలు	రూ 1.5	రు 160.0-0	రు 165.0-0
నూనెలు	రూ 1.5	రు 14.0-0	రు 22.0-0
కొంబాళురం నెలగనకపప్పు	రూ 1.5	రు 55.0-0	రు 60.0-0
ఇతరప్రదేశము	రూ 1.5	రు 50.0-0	రు 58.0-0
నెలగనకనూనె గానక	రూ 1.5	రు 122	రు 118
అమలము	రూ 1.5	రు 186	రు 187

(4) చిల్లర వస్తువులు

కాంతములు	రూ 1.5	రు 155.0-0	రు 160.0-0
కూరకములు	రూ 1.5	రు 180.0-0	రు 185.0-0
మిరకములు(గుంటూరు)	రూ 1.5	రు 100.0-0	రు 126.0-0
గుంటూరుమొక్కట్టు పీలిమండు ముణుగు	రూ 1.5	రు 50, 55	
కాళవా పీలిమండు	రూ 1.5	రు 70, 75	
కెల్లము	రూ 1.5	రు 35.0-0	రు 60.0-0
చింతమండు	రూ 1.5	రు 80.0-0	రు 49.0-0

(5) ఇనుము

కట్ట రకం	రూ 1.5	రు 82.0-0	రు 88.0-0
చురంక	రూ 1.5	రు 82.0-0	రు 85.0-0
రత్తండు	రూ 1.5	రు 82.0-0	రు 85.0-0

(6) లోహములు

రెండి 100 రులంకి	రు 72.0-0	రు 76.0-0
బంగారము, రులంకి	రు 21.8-0	రు 22.8-0
నకరం	రు 14.1-6	
ఇత్తడి	రు 275.0-0	రు 280.0-0
రాగి	రు 805.0-0	రు 810.0-0
అస్కాచక్కెర	రు 84.8-0	రు 85.0-0

(7) రంగులు అలిజరైను

అల్పకృష్ణము	20 డిగ్రీలు	రు 70	రు 72.0
కొట్టికృష్ణము	డిగ్రీ		
సింహం	డిగ్రీ	రు 70	రు 72.0

(8) కూడి

కోండా నక్కుకారం	రూ 1.5	రు 800.0-0
పల్నాడు కూడి	రూ 1.5	రు 240.0-0

(9) నూలు

కోంబాళురం నెం 10 1/2	రూ 1.5	రు 7.8-0
మధుర నెం 12 1/2	రూ 1.5	రు 6.4-0
పున్నామ రేనుగ నెం 8 1/2	రూ 1.5	రు 8.12-0
అమరావతి నెం 12 1/2	రూ 1.5	రు 7.12-0
మూల రేనుగ నెం 20	రు 10.10-0	
అపాక నెం 20		
నెం 40	రు 18.6-0	
గోకాక నెం 12 1/2	రు 8.14-0	
నడక నెం 24 1/2	రు 11.4-0	
14 1/2 క్లీలక నడి	రు 8.4-0	
నెం 20 లెన్ని సింహం	రు 10.10-0	
నెం 22	రు 10.14-0	
నెం 12 1/2 లెన్ని పక్కను	రు 9.0-0	
నెం 14 1/2	రు 9.4-0	

బ్రహ్మ

శ్రీ దయానంద సరస్వతీ స్వామి

వారి సంక్షిప్త జీవన చరిత్ర

వలయువాడు మంగిళాడి పురుషోత్తమశర్మగారు సిప్పర
తణుకు లోలూకా అని వ్రాసిన బడయగలరు.

శ్రీరామ నాట్యలేఖలు

(9)

దొరస్వామి - దువ్యంతుడు

రామచంద్రా! తంజాపురి సరస్వతీ మహాలిలా తాటాకు కవిశ్లోకంను పంచాయితీ విసిగి నాము. ఉన్న సంగతులు కన్న పెనుకటి తెలుగునాటకాల్లోలేని విషయాలేవో తెలుసుకోదాని కే తంజాపురి మహామ సాయపడ్డది. మెల్లగా యింటిమొగం బెట్టి యన్. వి. ఆర్ బండ్లు కట్టిన నిర్దాక్షిణ్య యాంత్రికము తిట్టుమా, అల్లుగుమా, మూలుగుమా, చిత్రబోధనోదుమా, చెన్న నగరము చేరినాము.

దక్షిణ ఇండియా రైలుమీద కొబ్బరిచెట్టు యే నగ గుడిగోపురాలు విరుదవిమ్మలుగా చిత్రిస్తారు. ఇంతకంటే నల్లనివేస్తే బాగుండేది. బృహదేశ్వరని పశుపతినామమును మృత్యుణ్ణికాలే సార్థక పరుస్తున్నది. మాగాని పెంపుతో విలువనెలపు, తిన్దగడ్డియూ, దొరకక పశుబాహము సన్నగిరినది. భూసురవర్ణములు లెక్కకు మిక్కిలమై విదేశముల కెగ్రటాకి కాఫీపాముల నారాధించుచున్నారు. నల్లిమాక మాత్రము యింటిపట్టును వదలబాలక దివ్యక్షేత్రముల నాక్రయించి, శివకే శివారాధన మాతూహులై సంచరించెడి భక్తపాంధులకు నిర్దిష్టదిరాగ మాత్రముల నుపదేశించుచు, నిత్యసంభావన లాసంగు చున్నది. ముఖ్యంగా, నీవు విచిత్రానేకవివ్యూహాల్లో సహులం కృతమైన నిందోలగంబున రత్నస్థగితి బాంబూనద దివ్యచాప మును జేబునీ డంబుమీరెడి కొదండపాణివై సాక్షాత్కరించిన కంభకోణము నల్లదళముల పుట్టినిల్లు. దానవాసీకముల గుడియి లడరజేసిన నీ దివ్యకొదండము, అగాధసాగర గర్వా పహరణసమర్థమున నీ మేటివిల్లు నల్లుల చెలగాట ముపయించ బాలకున్నదే! దీనబాంధవుడవై యాపేక్షించుచుంటివా? లేక వల్లూరిజనముతో, నొంటిపూట దుంపాతుండితో, చెడుద బద్దల మోటుంటితో వనవాసదైన్యపు హెచ్చరింపులతో జగ న్నాన్యముగ నేలుండవీ! ప్రతాపప్రదీపకంబుగ మొగిందిన నీ తెలివిబలములు దచ్చినాది జేవలాల యరగింపులలో సన్నగిరిన వా? కత మెరుంగముగాని నల్లగుంపులు నైనికదళంబులవలె వాడివచ్చుచు, పరుగెత్తుచు, దాగుచు, పూహాక్రమంబుల నతి కయించుచు నిద్రావిభంగపాండిత్య మేపార జరిపెడి చర్యలు, వాటినడకలు, మెరుకువలు యెంతదీతంగా యెంతసరుకు గ్యాధసిద్ధంగా వున్నవి? నెపోలియన్ మున్నగు మహాసేనానుల కందరాని నడక తెలుపులు, మహామంత్రిలు నేరకలసిన సార్వర హణోపాయములు దాక్షిణాత్యవృత్తుల మహాపాధ్యాయుల నిత్యజీవనములో నశేషముగ దొరుకుచున్నవి. ప్రాచీనాంధ్ర నాటకచైతన్యముకన్న నల్లిచదువులనే యెక్కువ బట్టించు కొని చెన్నపురికిరె నెల్లూరులో సమయాని కండికొంటిమి.

5.12-24 రాత్రి నెల్లూరు టౌనుహాలులో కాకుంజల ప్రదర్శనము— దొరసామి దువ్యంతుడు— పాతము చెంకట రామకృష్ణగారిది! ఏనాటికోములో యీనాడు తలవని తలపుక కలసివచ్చినవి. చెన్నపట్నంలో కన్నయ్య దళవతా రాన్ని, రాఘవాచారి యముడ్డి, వదలవచ్చినందులకు కాకుంజల ప్రదర్శనావలోకనమైనా సిద్ధించిన సంతసించాము.

చిన్నప్పుడు యెప్పుడో ఎడ్వర్డు పట్టాభిషేక సమయాన బండరు బుట్టగ్గుపేట కంపెనీనాళ్లు దాసు, నారాయణరావు గారి పాతంతో కాకుంజలమాడగా చూచాను. అప్పటినుంచి మళ్ళీ యీనాటకాన్ని చూడలేదు. తరువాత చదివిచూస్తే న్నడాది ముప్పారాయుడు, శిరశేలింగంపంతులు, వెంకటరాయ కాశ్రీ, నర్సయ్యకాశ్రీ మొదలైన సపండితకవులు సంతరించిన కాకుంజల పాతాలన్నిటికంటే దాసు నారాయణరావుగారిదే చక్కగా వున్నట్లుతోచింది. అంటే, పాకము, నడక, మార్దవము మాట చెప్పుతున్నా. అప్పటికో పసుపులేటి, ముప్పారావు శకుంతలవేషాన్ని రూపలావణ్య మేర్పడ మనోహరంబుగ నాడుచుండెను. ఇక పల్లెవాడివేషంలో భావరాజు నారాయణమూర్తిని మించిన స్వాభావికచైతన్యము దుర్లభము. మల్లీ యాయాట నాడమని యెంతజేడినా బుట్టయ్యపేటవారు సాసాసించరు. నారాయణరావుగారి క్రాంతిప్రతిని. అన్యోత్తిం చుట. ఒక అమూల్యాంధ్రరూపకరత్నము మరుగుపడ నున్న దని విచారింపక తీరదు. ఈమధ్య బెంగళూరులో మైమాత రాచప్ప స్వర్ణప్రకాశ కాసులపేగులు తగిలించుకొని ఫరంగీ వేటకాండ్ల పట్టినిక్కణ్ణి కాకొట్టి సౌరులో గవాయిపాట కుల గాత్రధుని విజృంభణాహంకార కాలంబున దువ్యంత పాత్ర మధినియిస్తా ననుకొంటూ, కొన్ని ముల మొగ్గులు, వాడి చూపులు, పాటక చేరి పసందులు, నొలికింది పోయినాడు.

రాచప్పది పెద్దపేర. కాని, నాటకమంతా అపభ్రంశంగా తగలబడ్డది. కబ్బుడుమాత్రము, శకుంతలకంటే చెలికత్తెలు మాత్రము నాటకం కంటే హాస్యమాత్రము, కొంచెము బాగున్నవి.

మావైపుల చారిప్రసాదరావుగారు, అడవల్లి నూర్య నారాయణ, జొన్నవిత్తుల శేషగిరి, మొదలైన నటులు ప్రసిద్ధంగా దువ్యంతవేషాన్ని వేస్తున్నారు. కాని వాళ్లను చూచే అనారాళము నాకు యేర్పడలేదు. ప్రస్తుతము నెల్లూరు ఆంధ్ర భాషాభిమానీసమాజంలో కండాక్షేత్రీనివాసయ్యంగారు (దొర స్వామి) దువ్యంతభూమికను, రామదాసుఅయ్యంగారు కబ్బు డుగను, సరస్వతి రంగస్వామిఅయ్యంగారు కాకుంజల, అభినయించారు. పల్లెవాని వేషంవేసినాయన బాగానే చేసారుగాని పేరు బాడకంలేదు. అనేకసమాజాలు దీని నాడగా చూడలేదు కనుక యిందలి పటప్రాశస్త్యమును అనువంగిక తిమిర్నవధతు లతో నిర్ణయింపలేదు. నెల్లూరులో కామర్లుగారి అబలన వారి తర్ఫీదు, అనుమతి, లేకుండా ప్రదర్శించబడ్డారు. పదార్థములను (కెంకటరాయకాశ్రీ కృతివెంగళిమాక కెడుంగ కేక్కమే!) చక్క విరిచిచెప్పి, సందర్భానుకూలమైన అభినయ ములనైన దాక ప్రదర్శింపనియరు. అందుచేత నటులంతా సుశిక్షితులనే చెప్పవచ్చును.

లింజేగాని రుచితెలియదు. నాట్యరంగాన ప్రదర్శించిన గాని నాటకాల నాట్యయోగ్యత లేటపడదు. కాకుంజలంలో వుండే అందము ముప్పాలు కాలిదాసు కవిత్వకుండున్నది. అసాగుగు సంతరింపులో పెన్నటికిని కురురనేరదు. ఈ ఆటను చూడవచ్చేవాళ్లు చాలముటుకు విద్యాధికులు, విద్యార్థులు. దీని అభిమానులంతా సంస్కృతములయును గురైతింగినవారయి యుండురు. కాళిదాసు రచించిన సరశోమలగీర్వాణపాకము పుర్రెకుపట్టి పికాచమువలె వెంబడించుతూ యెట్టిచక్కని యనుకరణమైనా అందగించనియరు. ఏదో లోపంకనబడుతున్నే యంట్లుండి, తరువాత కాళిదాసు తెలివియంతా ముందురావోయే కథాంకాలను యిటుకమీద యిటుకబెట్టి మేడకట్టినట్లుగ చక్కనిసూచనలతో, ధ్వజులతో నల్లకొనిపోవుటయం దున్నది, ఈఅల్లికవిగిరి పూర్వోత్తరసందర్భాలను వెతుక్కుంటూ చల్లగ మార్చుండి చదువుకు నేటపట్టుకు విశదమైనట్లుగా నాటకముచూచెడి హడావిడిలో బోధపడదు! వ్యంగ్యార్థము, భాషాసౌకర్యము, చదువుటకుమా, వివటకుమా, అందగించినట్లుగా ఆటటుకుపయోగించదు. రంగసలన మెప్పించే ఆటలందు రసముకన్న భావమెక్కువ గను, సూచనకన్న అభినయార్థము లెక్కువగను, అభికారిక ప్రాసంగికవృత్తులనేకములుచేరియు, నాయకప్రతినిాయకుల విరోధప్రచారములతో, గలవరించియు పెక్కుపాత్రల ప్రవేశ బెట్టియు, అవస్థానేకమును స్వభావానేకమును విస్తరించియు నుండవలెను. ఇది కాకుంజలలోలేదు. లేళ్లగుమివై విలుసాచిదు మికెడి మొదటిరాక మొదలు మరీచాత్రమంలో భరతునకు మంత్రకంకణము లొడిగేదాక కథాభారము దువ్యంతు డొక్కడి మీదనే నిలచియున్నది. కాకుంజలము యొకవ్యక్తి వివిధావస్థల నభినయించే వ్యవహారమైనది. ఎంతతెలివిగా ఆడినా కొంత విసుగు పుట్టకమానదు.

కాకుంజల ఋషిప్రాయులగు నాయకుల పరసజీవనమర్యాదలను చూపించునేగాని బహుస్కృతు బిగింపుల కెడమీయదు. చప్పన కొట్టవచ్చినట్లు రంగుమీరి ర కేకెట్టుదు. అవస్థావైప రీత్యకల్పనమందు కన్న జీవితావస్థలకు సాధుసంస్కృత రస ముప్పరి నేర్పరుచుటలో కాళిదాసు వన్నె కెక్కినాడు. కథాచమత్కారంలో కన్న అల్లికసాబగులందుమా, పలుకుబంసము లందుమా, జాగతనమును చూపుకొన్నాడు. ఈ ఆటను అభినయించేవాళ్లు సంకల్పతగిలించుకొని ఆడినట్లు కాళిదాస్ప్రయుక్తమైన సాధురసములక, లౌకిక రాజసాసభములకు భిన్నముగా మారించి కడుంగడు నిగ్రహముతో నడుపవలెను. నదివి యానడింపవలసిన కావ్యరూపకమునకు పనివెడి, ప్రయోగ రామణీ నక మేర్పరచవలసియుండును. కాకుంజలమాడి మెప్పించుట కష్టము. చూపరులు కడలబారి యొకింత కలవరించుచుండుట కేదీకారణము.

నటి శశిరీముకుపుమగ్యలో గ్రీష్మముకుపును వర్షింప గీతకపాడును. మామిడిపళ్లతో, మల్లెపూలతో, చల్లని తెల్లని వేవెలుంగలతో, కమనీయమై తలపున కెంతయిచికరంబుగనున్న ను నటీసంభాషణమందు అప్పట్ను గ్రీష్మముకువర్షనము కాతా చిత్తమెరుంగనే యుండెను. నాటకకవులు యెడో కొక ఋతువును వర్షింప వివరింపకన్న అనుభవములో వడ్డుకువర్ష నములను రచించి నటుల కంగించినయెడల కథాసందర్భానికి, అభినయకాలానికి, అనుకూలమైనదానిని పొడగల్గుదురు.

కబ్బులవారివేషము ధరించిన రామదాసుఅయ్యంగారు పలుచగ పాడుగుగ వేషసౌష్ఠ్యమును 'ఉర్ధ్వరేతా మహాభాగో భగవాన్' లోకపూజితః, చలేద్ధి పృతాత్ ధర్మో వి మనవలే త్సంశితనతః' అను భారతవాక్యముల కనురూపముగ నుండెను.

శకుంతలను విడుచుట కడుంగడు దుఃఖకరమైనను, ధర్మ విరతుడై "నారీణాం చిరవాసోహి బాంధవేషు సర్వవలే, కీర్తిచారిత్ర ధర్మజ్ఞాః తస్మా న్నయత మాచిరం." అను తలపుతో, కాకుంజలప్రయాణమును పంకల్పించిన తెరంగున, తాను వలపు లేరపు లేదుగని ప్రహ్వచాకిశ్మయ్యును, యువతీజనంబులకు ముగ్ధవచ్చిన ముద్దులమగనిపై నుండు న్యామోహమును గుర్తించిన వానివలెను, తన యాశ్రమగౌరవము నర్హునింట్ల శకుంజల నిలుపవలెన నెడి యాత్మ కృషి మును, రామదాసయ్యంగారు రసజీవముగ చూపించిరి.

యాస్యత్కన్యశకుంతలేతి "పట్నం" ప్రేక్షకులు తన్వయత్వ మొంది కన్నీళ్లు దాచుకొనుచుండిరి.

మొదటిప్రవేశములో శకుంజల (రంగస్వామి అయ్యం గారు.) నల్లూరిజనములో నాతిమనోహరంబుగ నుండెను. చెట్లకు నీళ్లుపోయినపుడు, తుమ్మెదపోటుబుత్త వెరగండి కలతవ డునప్పుడు, వీరి యభినయము, అంగవిన్యాసము, కొంచెము మోటుగనుండెను. తరువాత గౌతమి పిలవినదని యాలోచన వెల్లు నప్పుడు, శకుంజలయొక్క కన్నీయడెందంబున, విశుభాక్రమ పరిసరంబుల భూతనేసలో, నిర్మలపువ్వుకులతో బెరిగిన ఋషి. కన్య మానసవిధిలో మనవనికారము లోలుదొల్లి బులకరించిన తెరంగును అయ్యంగారు ప్రశంసార్హ మగ చూపించిరి. శకుంజల బూతుపాటలు వినలేదు నరముల గదిలించు నవలలు చునునలేదు. నాటకాలు బయస్కోపులు చూడలేదు. లోడినావల్ల ప్రణయరహస్యముల గతనలేదు. వయస్సంపన్న యయ్యులు పూలమొక్కల చెంచుచు, లేడిపిల్లల వాడించుచు, విశుద్ధమునినతంబున కాలము గడపుచుండెడి ముగ్ధవనిత. తుమ్మెదదుడుకుటుపి జనుగ భయపడ్డదిగాని, రాజు నాకర్షించుటకు మురిసిన నలపుటక్కులు గావు. అనూయప్రియంబుల మాట లైతిపోటులని అనుకొనెనుగాని వాటిలోని యర్థమును అనుభవించినది కాదు. నాలుగై దేండ్ల ప్రాయంపు నీచబాలుడు బూతుమాటల నుచ్చరించియు వానియర్థ మెరుంగనియట్లు శకుంజలకు ప్రణయవాచకముల అంతరార్థ మననుభూతమైయుండెను. దువ్యంతుని చూచినప్పుడు ముందుగా గౌరవము గల్గినది. తరువాత యెడో అని ర్వచసియమైన అభిమాన మేర్పడ్డది. లక్ష్యము కుడిరింది. మనస్సంతా గగ్గోలుపడుతున్నది. కాని యీ గౌరవము, లక్ష్యము, కలవరము, తాపము, పురుష సాంగత్య మాళింజెడి వనితాప్రవృత్తిగ ప్రణయలక్షణముగ యింకను శకుంజల తెలుసుకొనలేదు. తన అనర్థ తనకే అర్థము కాకున్నది. కాని శృంగారప్రసంగమున పరిణమించవలసిన యీ మనశ్చాంచల్యము, భీతిని, కంపనమును, కల్పించుటకుమారు ప్రీతికరముగు నిర్మలసాధుత్వమును ప్రశాంతతీక్షణసంస్కరణమును ప్రబ్లిం చెను. ఓరుమొగమును బెట్టుకొని, రాజుపై కీగంటిమాపు నిలుపుచు మోమున చూచల్యమును, అర్థముకాని గందరగోళమును పూపుచు కాకుంజల నిష్క్రమించిన పోజు చిరస్మరణీయముగ నుండెను. తరువాత ప్రయాణాసన్నద్ధమై వెడలువకే రంగస్వామిఅయ్యంగారు దుస్తులమార్చి రవివర్మ జతించిన వాసవదత్త వలె మనోహరరూపసౌభాగ్యమున ననుపడిరి. పిమ్మటపట్టు లలో వీరి యభినయమును ప్రత్యేకముగా చెప్పవలసిన నాట్యోద్ధతి కనపడిలేదు.

శకుంజలను వెన్నెంటివచ్చిన ఋషిసమాధులలో నొకడు అంటిఅంటని నిర్వణ్ణభావముతోను, మరియొకడు మునినైజ మగు సులభకోపముతోను మునిజనులయం దగుపడు రెండువిధముల ప్రకృతులను చక్కగనపరచిరి.

దొరస్వామి

మొదటిప్రవేశంలో లేళ్లను తరుముచు మాశలి పురస్వరుడై యధిజ్యేశరాసనుడై దువ్యంతుడు సత్వీరంబున బ్రవేశించెను. పౌరపుడనంతసత్వండు. చతురుగధిజేదానలయిరింబగు భూమండలమును భుజనీనుల దాబ్బుచాడు. లేళ్లను వెన్నెంటి దరుముచు ప్రూరసనేభముల మర్చించుచు భీకరకార్యముల బరిమార్చుచు నలసియు, నాటవికసంచారమున డన్సియు, బలోద్ధతిచే మోత్రపాపముచే ముందుమరికెడియూర్తితో నీయెడ ననుపడును.

దొరసామి నేలమంచుపట్టుకోవడకట్టి పార్శ్వతరహా యోధక కవచమును ధరించి, తలొక పల్లెరాగ రసపు క్రేష్ణా నాటక చుట్టి నల్లచేగొని సమాధికంబుగ వేషయంతయు మూర్తిపి న్యాసములోడిపించునట్లుగ రంగమగ్యమునవత్సనిలచెను. దువ్యం

శేషభూమి కలెల పాల్కొనెను అమలం బాపనెదనెను. ఇది
విద్యయనుటకు కావలసినవారు ముగ్ధుని నీవను నీవే జను గాకని
యొత్త నేయవచ్చును.
ముగ్ధుని నీవను అసీను
యెలూరు ౨-౨-౨౨
శ్రీ గురూ

లోక సంచారము

II

మోటారు వింతలు

తాడేపల్లిగూడెం నుండి వచ్చిన వచ్చు ప్రతినిధులనుండి వినిపించిన, ఎక్కింపుకొని మోటారుకారులు, మోటారుబస్సులు, భీమవరం పాలకొల్లువరకు ప్రదేశములకు బోవును. ఈ కారులలో కొన్నిటికి ప్రయాణికుల శరీరములలోని ఎముకలను కున్నచుచేయగల శక్తి కలిగి కలవు. ఈ కారులలో ఎక్కించారు సర్దుకుంపెనీలో ఎప్పుడైనను ఆరితేరినవారుగా నుండుట శ్రేయము. ఈ కారులలో నిందలెక్కినవలెనను నియమముండు నుగాని ద్రవ్యావస్తువులను కారులకికారులు ప్రతిప్రయాణికుని తొడవిడ ఒకరిని, ఒడిలో ఒకరిని, నెత్తివిడ ఒకరిని, ప్రక్కల నిరువురిని, కాళ్ళక్రింద నిద్రించి ఈర్షిగా కూర్చుండ బెట్టి సర్దుకుంటే మొగ్గులు వేయువారు ఒకరివిడ ఒకరిని ఎక్కించుకొని నృత్యముకొమ్మలలాగు నన్నియంతటి ప్రతిప్రయాణికుని గావించుచున్నారు. ఎక్కడి కాలి అక్కడ ఎక్కడి నరము అక్కడ విగ్రహములనెక్కికొని మామూలుగా ఆడుబయిం దవు. ఇట్లు కూర్చుండుటగాక మోటారుకు ఇరుప్రక్కల గాలి యాడకుండ ప్రయాణికులుగాని కారులమానులుగాని నొక ద్దగాని నిలబడి చూచుచుచేయుచుండురు. కొందరివద్ద మైలు 1 కి 0-1-0 చొ॥ కొందరివద్ద మైలు 1 కి 0-1-0 చొ॥ తమ యిచ్చ నచ్చిన చోప్పున గుంజుచుండురు. వారికి తెలియకుండా వీరివద్ద, వీరికి తెలియకుండా వారివద్ద యిచ్చనచ్చినవీరిని వసూలు చేయు చురు. బయలుదేరుచోట పిల్లలవలె నుండి తప్పుజవాల్లి వసూలు చేయుచు మార్గవ్యవస్థను తటస్థింప ప్రయాణికులవద్ద దా యించి హెచ్చుతేలు మైలు 1 కి 0-1-0 చొ॥ వసూలు చేతురు. ద్రోవరు మంచివారైన మాటదక్కించుకొందురు. లేకున్న పోయి చేరవలసినచోటకు చేరుదుమోలేదోయన్న భయమే. ఎచట జరిగి విరుగునో, యెచట ప్రయాణమునకు అడ్డంకి ఏర్పడునో యను భయమే. సాధారణముగా ఒకబండికి మరెవరికంటె పోటీ పడి బండ్ల ఇరుసులుబిరిగి బండి రోడ్డుమీద ఆగిపోయి ప్రయాణి కులు అల్లాడుటయు కలదు. ఈ అవస్థ ప్రయాణికులకు కష్టము వేరుకారులమీద పోవువారికి వింత. పోటీదారుల కల్లాపముగ నుండును. మదరాసుకోడ్మీద ఈ కారులు పడచుచున్నప్పుడు జూచిన నూజువీధునందలి గమడిగేయి జ్ఞాపకమునకు వచ్చును. మదకానుంటి తాళకోడ్మీద నడువవలసినకారులు తాడేపల్లి గూడెం భీమవరంపాటి రోడ్మీద నడచుట దుర్మార్గముగానే లోయను. ఈ కారులు నడచుటకు లై సెన్సులు ఎట్లు ఇయ్యబడిన వా యనియు సందేహము కలుగును.

ఈ కారులకంటె మెదరి ఈ యిరుసుకోడ్మపై ఎన్ని యోబండ్లు చెదరి కల్లుచునట్లుకాదుటయు గలదు. ఈ రోడ్లకు బండ్లవాండ్రుట్టుకు, ద్రోవరుల ఆనందమునకు ఆలవాలమగుచున్నది. తిన్నగా యోచించగా, ఏమిటగుటో చేరవలసిన ప్రదేశములు త్వరగా చేరుచున్నారని మొత్తమున ఈ కారులవలన ప్రాణములు విగ్రహములైన ప్రయాణము చేయవలసినవారు దనుటలో ఆసక్తి మేమియును లేదు. ఈ కారులకు జరిమానాలు వేస్తునే యుంటారట గాని, ఏవేంనై ఏమి? ఎక్కించుకొనలసినవారి కన్న ఎక్కినవుండిన ఎక్కించుకొనుటను మానినవా? ఇచ్చిన చిన్నరీతి తేలు వసూలుచేయుటాను మానినవా? అవాయములు మానినవా? రైలులో అప్పువప్పుడు టిక్కెట్లు చెక్కింప మాదిరిగా అకస్మాత్తుగా కుమార్తెలు నడవట్లు గ్రహించుటకై, లై సెన్సుల కొసగు సభికారము గలవారు, కొందరు తిగిబిడాయి లనుగూడ నియమించినచో మోటారునడకలు సరియైనవారైనను నుండగలవని స్ఫురించుచున్నది. ఈ మోటారువింతలు వీక్షించు చు లోగడ తెలిసినప్రకారం తాడేపల్లిగూడెంనుండి భీమవరం చేరుసరికి జమాబుది వింతలు కంటబడినవి. ఆ జమాబుది విం తలు, బందరు బండ్లపమ్మవంతలు ముందు చెల్లెడను.

(లోక సంచారి)

బర్మాగవర్షురకు సెలవు

రంగూను, ఫిబ్రవరి 18:—సర్ హోయ్బాద్ బర్మగురకుకి మార్చి 20 నుండి 4 మాసములు సెలవునుబడినది. అసానము ఆర్థిక పథ్యుడగు సర్ విలియమ్స్ తో గౌరవముతో, అభివృద్ధి కాఖామంత్రియగు జె. మెకానాగా రాష్ట్రకపథ్యుడగు నుండురు.

థామస్ సార్వస్వీయగారి మరణము

కూనూరు, ఫిబ్రవరి 17:—థామస్ ఆఫ్ యిల్లింగ్డనునే సలో పనిచేయుచున్న మేజరు థామస్ సార్వస్వీయగారు రేవ ర్సుపుద్దమంగాలో పనిపోయిరి. వీరు కొలది కోశాలక్రింద డుటనే యాంగ్లేజీకునుండి భార్యతో వచ్చిరి.

అఖిలాంధ్ర బ్రాహ్మణ ధర్మోద్ధారక మహాసభ

ఈనెల 27-వ తేదిన అహోబిలమున ప్రారంభ మగును

భాగవత సప్తమాము బ్రహ్మోత్సవముగూడ

ఈనెల 27-వ తేదీ మొదలు మార్చి నెల 5-వ తేదీవరకు అహోబిలమున జరుగును

పోర్టు సెంటుజారి గెజెటు

ఫిబ్రవరి 17 మంగళవారము

పబ్లికేషన్స్ డిపార్టుమెంటు
మచిలీపట్నం సబ్ క్వార్టర్స్ పరార్డి నేటు జడ్జిగారు కృష్ణా నెవన్స్ పబ్లికేషన్స్ ఆఫీస్ లోను నెవన్స్ పబ్లికేషన్స్ గవర్నరుగారిచే నియమింపబడిరి.

పోల్ ను కా బ
కందుకూరు సబ్ డివిజను పోల్ నుడిపూర్తి నూపరిం పేం డెంటు అను సయ్యదుల్లులు రహింసా హేబు బహదరు గారు ఉసిలంపట్టి సబ్ డివిజనుకు మార్చబడిరి.

పోల్ ను ఇన్స్ పెక్టరు సి. కనకరాజు పంతులు గారు కందుకూరు సబ్ డివిజను పోల్ ను డిప్యూటీ నూపరిం డెంటుగ నియమింపబడిరి.

మాజీ స్ట్రీటు ఇన్స్ పెక్టరు
బ్రహ్మాండం పంకజులక్ష్మీనారాయణరావు సి. ఎ. క్వార్టరులుగారు బిల్లునుండు తెలియజేస్తేలుగ నియ మింపబడిరి.

స్వదస్తూరియందు ఇంగ్లీషులో వాక్యాలములను పుచ్చు కొనుటకు డిప్యూటీ కలెక్టరు వావిలికొలను కేసుగిరిరావు పం తులుగారికి అధికారమువ్యవహరించినది.

కాపున యస్. ఆర్. డోలాండుగారు జడ్జి కు ఆఫ్ డి ప్టీనుగ నియమింపబడిరి.

మవుంటు రాజకర్ష మొదలి గారు డెల్టారికంట్ ను మెంటు బోర్డు ఇన్స్ పెక్టరుగ నియమింపబడిరి.

రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు
యం. నాగేశ్వరరావు గారు డెల్టారి ఆనంతపురంజిల్లా లలో సెన్సులు ఆఫీస్ లోను సెటిల్మెంటు ఆఫీసరుగ నియమింప బడిరి.

డిప్యూటీ కలెక్టరు పెద్దాడ నెలకల్లపూరావుపంతులు గారు గుంటూరుకు మార్చబడిరి.

సి. యం. ఫేర్ ఫేరను గారు గోదావరి కృష్ణాజిల్లాల న్నెవల ఆఫీస్ లోను సెటిల్మెంటు ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

సారిక పుష్పరేపాలకాఖ

సి. ఎ. కిరణుడు యల్. యం. యస్ గారు చిత్రాపు రజిల్లా మెడికలు ఆఫీస గ నియమింపబడిరి.

ఇరుగంటి గోపాలరావుగారు కృష్ణా జిల్లా బోర్డు సభ్యు లుగ ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిరి.

విద్యాకాఖ

జె. డి. కామ్రాల్ యం. యల్. సి గారు కృష్ణాజిల్లా నెకండరి ఎడ్యుకేషనుబోర్డు అసెస్సురుగ నియమింపబడిరి.

శిలం జగన్నాథరావు నాయుడు కృష్ణాజిల్లా నెకండరి ఎడ్యుకేషనుబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

సి. హెచ్. మొవహనుగారు చెన్న పురిజిల్లా విద్యా సంఘసభ్యులుగ ప్రాటెస్టెంటు మిషనువారిచే ఎన్నుకొనబడిరి.

ఇతరప్రకటనలు

జెజనాడ ప్రిన్టు ఇన్స్ పెక్టరుగారు యల్. సి. వరదాచారిగారు ఇన్స్ పెక్టరుగ నియమింపబడిరి.

ఎ. శివరాధాకృష్ణగారు చెన్న పురి ఉత్తరపు రేంజి ఇన్స్ పెక్టరుగ నియమింపబడిరి.

గోదావరిజిల్లా ఇన్స్ పెక్టరుగారు డిప్యూటీ కలెక్టరు సి. హనుమయ్యపంతులుగారు చెన్న పురియందు ఇన్స్ పెక్టరుగ ఆఫీ సరుగ నియమింపబడిరి.

వి. యస్. కేశవప్రసాదుగారు పత్తణకర్నూలుజిల్లా పా రెన్సు ఆఫీసరుగ మార్చబడిరి.

ఇంపీరియల్ కన్స్ట్రక్షన్స్ డిపార్టుమెంటు ఆఫీస్ లోను కలెక్టరు సి. యల్. చంద్రావర్మగారు బొంబాయినుండి చెన్న పురికి మార్చబడిరి.

కె. రంగనాథ అయ్యంగారు కోరాపేట సబ్ డివిజను ఆఫీస్ లోను ఇంజనీయరుగ నియమింపబడిరి.

ఎ. యస్. రామలింగంగారు కోరాపేట సబ్ డివిజను ఎక్స్ క్యూటివ్ (ఆఫీసు) ఇంజనీయరుగ నియమింపబడిరి.

బొంబాయి బావలా దారుణహత్య

ఆనందరావుగారిని రిమాండుచే

నుంచుట

బొంబాయి మాజీ స్ట్రీటు కోర్టులో విచారణ

మరికొన్ని వివరములు

ఈనెల 15 వ తేదీ ఉదయమున యన సైక్లరు స్క్రీనుగారు ఆనందరావుగారిని బొంబాయికి తీసికొనివచ్చిరి. ఆనాడు మధ్యా హ్నము నిగంటుకు మేజిస్ట్రేటు కోర్టుకు తీసికొని వెళ్లిరి. ఆనాడు ఆదివారమైనను మేజిస్ట్రేటు ప్రత్యేకముగా యాకేసుకోరకు కోర్టుకు వచ్చెను. న్యాయవాదులను ప్రతికావి లేఖరులనుగూడ వచ్చిరి.

ఆనందరావుగారి వయసు 35 ఏండ్లు. చానునచాయ. అతిథిక వికారమును మెడపటకాను (మఫ్లెరు) మెడకు దుట్టు కొనియడెను. అది క్రిందకు ప్రేలాడుచుండెను. తెల్లనియిలా కును నల్లనికోటును నల్లనిబోవీని ముచ్చెలను ధరించియుండెను. అతనిని జామీనుమీద వదలవలెనని జయకరుగారు పిటిషను పెట్టిరి. ముద్దాయాని జామీనుమీద వదలకుండుటకు తగిన నిదర్శనములు నాకు చూపబడెనగాన నేను వదలజాలనని మేజి స్ట్రేటు తెలిపెను. అటులైన చెరసాలలో నుండుట పోలీసు వారి లాకపులో నుంచగూడదని జయకరుగారు తెలిపిరి, అందు లకుగూడ సంగీకరింపనని మేజిస్ట్రేటు తెలిపెను. ఇంకొక కేసుతోగూడ సముద్దాయకి సంబంధముగలదగా నితనిని జా మీనుమీద వదలగూడదని ప్రభుత్వన్యాయవాది తెలిపెను. న్యాయవాదులు ముద్దాయాని చూచుచుండుట కనుమతి నీయ వలెనని జయకరుగారు కోరెను. ఇట్లుపైరి అట్టి అదను కలిగిన పు డనుమతినిచ్చెడను. ఇప్పుడే అవసరములేదు. విచారణ యిం కను కొంతకాలము పోయినగాని ప్రారంభముకాదు అని మేజి స్ట్రేటు తెలిపెను. మార్చి 2 వ తేదీవరకును ఆనందరావుగారిని రిమాండులోనుండుట కు తీరనీ యుండెను (క్రానికలు)

రత్నాననభ

ప్రభుత్వ ఋణ పరిస్థితులు

జమ్మదాసు మెహతాగారి తీర్మానము ప్రకారము

ఆర్థిక సభ్యు నిట్టేటు మెంటు

ఫిల్మ్, ఫిబ్రవరి 17:- భారతదేశముయొక్క ఋణపరిస్థితిని విచారించుటకు నొకతీర్మానము జమ్మదాసు మెహతాగారిచే భారతశాసనసభ యందు ప్రతిపాదించబడినది. తీర్మానముపై రంగస్వామి అయ్యంగారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. ఆర్థికసభ్యుడు, సర్ జే.ఎల్. జే. కెట్టెగారు తీర్మానము ప్రతిఘటించుచు దేశముయొక్క ఋణాభివృద్ధిని గురించి వివరములు అంకెలతో సహితము స్టేటుమెంటు నిచ్చిరి. తుదకు సెప్టెంబరు నెలయందలి భారత శాసనసభా సమావేశమువరకును తీర్మానముపై చర్చనిలిపేయబడినది.

(నిర్మితప్రతిపత్తియందు జమ్మదాసుగారి తీర్మానమును వాదించిన ప్రసంగమును ప్రకటింపబడినది. తీర్మానముపై మిగిలిన చర్చ (క్రింద బొందుపర్చబడినది.)

రంగస్వామి అయ్యంగారి సవరణ

ఆంధ్రప్రదేశ్ యేవిధమైన నిబంధనలు నూచించినచో ఆనూచనలు రాబోవు బడ్జెటునం దిమిట్టుటకు కమిటీవారు నివేదికమును దయచూచేయవలయునని రంగ స్వామి అయ్యంగారు జమ్మదాసు మెహతాగారి తీర్మానముపై సవరణ చేసిరి. భారతదేశముయొక్క ఋణాభివృద్ధి సమస్యపై కమిటీవారు నివేదికను తయారుచేయుటకు సాధ్యముకాదుగాన వారు యీ సవరణను గావించిరి రంగస్వామి అయ్యంగారు ప్రతిపాదించిరి. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము ఆర్థికసభ్యుడు అప్పు దీర్చువిధానమును నిశ్చయించుటకు రంగస్వామి అయ్యంగారు విచారించిరి. భారతదేశముయొక్క నిజమైన నిష్పలమును ఋణము ఇదివరకే తీర్చివేయబడినదియు, భారతదేశము యింగ్లాండునకు కట్టముగ యుద్ధ సమయమున నిచ్చిన పదికోట్లరూపాయలను బడ్జెటులోను పూర్తిచేయుటకు దీసికొనిన ఋణములను మాత్రమే ప్రస్తుతము భారతదేశమునకు గల నిష్పలమైన ఋణమునియు రంగస్వామి అయ్యంగారు వాదించినయెడ

వారు దానిని తీసికొని యొక యొక్కమిట్టియు నియమించుకొనుటకు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము జగన్మొగుడు కనీసము చోబు కావలసిన సభ్యులమొత్తము, కోరము, తొండదు లేదా కమిటీలందు కోరముండవలయు. (నవ్వు) ఆంధ్రప్రదేశ్ దురభిప్రాయములను గావించుటకు జమ్మదాసు మెహతాగారు గావించిన ఆగ్రహములకు ఆర్థికసభ్యుడు వగచెను. జమ్మదాసు మెహతాగారి తీర్మానము ప్రతిఘటించి ఋణముల విషయమునను క్రొత్త పెద్దఖర్చుల విషయమునను సభ్యులతో చర్చించుటకు తరుణము నుదీసికొనుటకు ఆర్థికసభ్యుడుంగీరించెను. 1914 సంవత్సరము మార్చి 31 వ తేదీయందు 851.29 కోట్లును, 1924 వ సంవత్సరము మార్చి 31 వ తేదీయందు 984.84 కోట్ల రూపాయలను భారతదేశమునకు ఋణముగలదని ఆర్థికసభ్యుడు చెప్పెను. ఆమెత్తమందు రాష్ట్రము తీయవలసిన అప్పుగలదనియు, 1925 మార్చి 31 వ తేదీనాటికి 125.87 లక్షల రూపాయలు రాష్ట్రము తీయవలసిన అప్పు మొత్తమనియు సర్ జే.ఎల్. జే. చెప్పెను. మాను తేదీలందును ఉత్పత్తికరమును నట్టియు, నిరాదాయక మగునట్టియు అప్పు ఒకదానితో నొకటి పోల్చెను. రాష్ట్రముల అప్పు అదాయకరమైనదని చెప్పి, దానిని తారతమ్యము నుండి తొలగించెను. 1914 సంవత్సరము మార్చి 31 వ తేదీయందు నిరాదాయక మగు అప్పు 295.34 కోట్ల రూపాయ లనియు, 1925 సంవత్సరము మార్చి 31 వ తేదీనాటికి 281.45 కోట్లరూపాయల అర్థికసభ్యుడు చెప్పెను. 1914 సంవత్సరము నకును 1924 సంవత్సరము నకును మధ్య నిరాదాయకరమగు అప్పు 268.66 కోట్ల వరకును తగ్గెను. నిజముగ నిది వాంఛితము విషయము గాదు. కాని ప్రతిజాతివారి అనుభవముతోను పోల్చినప్పుడు, యుద్ధమునందు శాల్వాగినవారు గాని తలుపులు గాని స్వల్పమును నిరాదాయకరమును భారతదేశపు ఋణముంత ఆసంకల్పి కరమైనది గాదు. 1924-25 సంవత్సరముందు అదాయకరమును అప్పు 45.18 కోట్లు మొత్తము అయ్యెను. ఈసాలను 12.79 కోట్ల రూపాయల నిరాదాయకరమును అప్పు తగ్గెను. ఇంగ్లాండునందులి ఏడుపెరసంటు కాకుల ఋణమును మూడుపెరసంటు ప్లాకుగమార్చుటచే నిరాదాయకరమును ఋణము తరగలేదు. లేనియెడ యింకను దిరుగవలసి నదియే.

భారతదేశముయొక్క ఋణము

1919, 1924, 1925, సంవత్సరములందు దేశీయులకును విదేశీయులకును, నీయవలసిన అప్పును ఆర్థిక సభ్యుడు పోల్చెను. 1919-వ సంవత్సరముందు 10780,371,50 కోట్లు. 1924-వ సంవత్సరముందు 885,48,485,84-1925 వ సంవత్సరముందు 890,85,511,81 కోట్లు. పాను రూ 15 యిచ్చునయిది లెక్కచూడబడినది. 1914 వ సంవత్సరమునుండియు విదేశీయుల కీయవలసిన అప్పునలె గాక దేశీయుల కీయవలసిన అప్పు క్రమముగ తగ్గుచున్నది. రాష్ట్రీయఋణములు గలిగినచో దేశీయుల కీయవలసిన ఋణమును విదేశీయుల కీయవలసిన ఋణమును సరిగ నుండును. విదేశీయుల కీయవలసిన అప్పు స్వల్పముగ పెరిగినను 2 1/2 మిలియను పానుల యీసంవత్సరము విదేశీయుల అప్పు తీర్చుట కుపయోగింపబడినది. నడ్డీక్రింద నీయు సొమ్ము అధికముగ నున్నదని మెహతాగారు చెప్పిన విషయమున ఆర్థికసభ్యుడు చెప్పెను. అంత అప్పుపైనను తెల్లించవలసిన పద్ధతియు 1922-24 సంవత్సరముందు 41.06 కోట్లు తేలెను 1924-25 సంవత్సరముందు 40.54 కోట్లవరకును దిగెను. మొత్తము పద్దెనిది పన్ను భారము అధికముగ నున్నదనరాదు.

నిరాదాయకరముగు రైల్వే ఋణము

రైల్వే ఋణము నిరాదాయకరమైనదనియు, రైల్వేకోట్లు ఆర్థికముగ హెచ్చుతీయబడుననియు మెహతాగారు గావించిన విమర్శనకు సమాధానముగ చెప్పెను. భారతదేశముందు రైలుల సౌకర్యముగ నడుపుటకున్నవి యందులననే చెలియును న్నదని ఆర్థికసభ్యుడు నుడిచెను. (నవ్వులు) రైల్వేవర్గాసముల

ను తేలింతుటకు ప్రతిఘటించుటచే రైల్వే ఋణము నిరాదాయకరమైనదిగానని మెహతాగారి విమర్శనమున్నది. 1922-1924 వ సంవత్సరముందు 1 ఎ 86 కోట్లరూపాయలు పన్ను చెల్లించువారు నిరాదాయకరమును ఋణముపై చెల్లించిన నికరమును వడ్డీ 1924-1925 సంవత్సరముందు 1281 కోట్లు చెల్లించవలయును. ఇంగారు పరిమాణముమీదను శేషముకరంసీ నిర్వహింపవలసిన వడ్డీ తీసివేయగా యీమొత్తము స్వల్పముగ అధికముగ నుండింపుగనన్నదని చలయచున్నాను. వీనివలన 1923-1924 సంవత్సరముందు 57 లక్షల రూపాయలను 1924-1925 సంవత్సరముందు 68 లక్షలరూపాయలను యిండియా కార్పొరేషన్ గారికి డిల్లీంచెను. నిరుడు రైల్వేలవలన 6.44 కోట్లును ఈసంవత్సరమును మిరుగ 5 84 కోట్లరూపాయలను పన్ను చెల్లించువానికి చేయుచున్నది. పన్నుములయన వడ్డీ చెల్లించుటకు నికరమైన అప్పు 1923-1924 సంవత్సరముందు 8,85 కోట్లును 1924-1925 సంవత్సరముందు 7.54 కోట్లును. ఈమొత్తముపై పన్నుములయన వడ్డీ చెల్లించుటకు భయపడవలసిన ఆవశ్యకత లేదు. ఋణమును తీర్చుటకు ప్రత్యేకింపబడిన నష్టపూర్ణ (sinking fund) నిరాదాయకరమును అప్పుపై యింగ్లాండునందు సాలనకు పన్ను నీయు వారును ముప్పదికోట్ల పానులను భరించుచున్నారు. కాబట్టి యాశోమందు పన్ను చెల్లించువారిలో బోల్చికావిన యెడచాల అదృష్టములను సంతోషించవలయును. భారతదేశము విదేశమునకీయవలసిన ఋణముపై వడ్డీని చెల్లించుటకు నీమకు వంపు సమస్యను గురించి లోతునకు వారుబోవలసిన ఆవశ్యకతలేదని ఆర్థికసభ్యుడు నుడిచెను. మారకము, శేషము (surplus) ఎగుమతి సమవర్తకముమొదలగు విషయములై యీసమస్యలభారవదియున్నదిగాని అది పన్ను చెల్లించువారిపై భారముగలేదు. ఈ బరువ పన్ను చెల్లించువారిపై 1924-1925 సంవత్సరముందు 7 54 కోట్లవరకును మాత్రమెగలదు. ఇటీవల ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము ప్రకారముగ ఋణమును తీర్చుటకు గావించబడిన ప్రయత్నమును గురించి తెలుపుటకు సావకాశము లేదు.

నష్టపూర్ణ నిధిపై ద్రోపుడు

ఋణములను దీర్చుటకు ప్రత్యేకింపబడిన నిధిని ద్రోవి రాష్ట్రీయప్రభుత్వములను పన్ను చెల్లించువారలకును ఉపనయనము గావించవలయుననియు రంగస్వామి అయ్యంగారు గావించిన సలహాను వాదించవలదని ఆర్థికసభ్యుడునుడిచెను. నిరాదాయకరమును అప్పును తొలగించుట యీనిధియొక్క ఒక భవ్యని రంగస్వామి అయ్యంగారుతో యోగ్యమిందుచున్నానని ఆర్థికసభ్యుడు నుడిచెను. ఇది ముప్పదిసంవత్సరములలో శేషమయ్యెను. జమ్మదాసు మెహతాగారు అడేనించిన అప్పదీర్చుటకు గావించబడిన స్క్రీము కాస్త్రీయమైనదని ఆర్థికసభ్యుడు నుడిచెను. ఇంతకంటే అధికముగ చెల్లి, అడ్డటు నేటుమెంటు విషయమున రాబోవు అంశములను నూచించ వలచలేదు. బడ్జెటును వసలు గావించుటకు చెక్కుప్రేరేపణలు గావించబడినవి. అని సర్ జే. ఎల్. జే. కెట్టెగారు నుడిచిరి. (నవ్వులు)

1921-22-వ సంవత్సరమువరకును విదేశ ఋణములను తీర్చుటకు వాయిదావారు. ఇదియొక నుగుణము కాని భారతదేశముందు యీపరిస్థితి లేదు. ప్రతిసంవత్సరముందును 1922-1924-వ సంవత్సరమువరకును 175-76 కోట్ల విలువగల బాండులకు సొమ్ముచెల్లించవలసియున్నది. 1929-30 వ సంవత్సరముందు మొత్తము చెల్లించవలసిన ఆవశ్యకతలేదు. ఈబాండుల వాయిదా రాగానే వానికి ప్రతిఫలమియ్యబడుగాక పన్ను చెల్లించువారి లాభముకొరకు తక్కువలేటు వడ్డీపై సొమ్మును బడులు చేయవలయును.

భారతదేశముయొక్క ముఖ్యావసరము

ఇంతియగాదు. ప్రైవేటువారియు, గవర్నమెంటుయొక్కయు యత్నములకొరకు పెట్టుబడి ఖర్చు మిక్కిలి అవశ్యముగలదు? 1927 వ సంవత్సరముందు పెద్ద పెట్టుబడిచే నిర్మింపబడుచున్న కార్యక్రమము సమాప్తమగును. ఇంతియకాక నుక్కూరు పెట్టబడియుండును పెక్కు అభివృద్ధికరములకు ప్రాజెక్టుల ధన సాహాయ్యము చేయవలసియున్నది. భారతదేశముయొక్క ఆశయములను వికసించుజేయుటకు ధనముయొక్క అవశ్యకత మొదలగుండు. విరుచకవత్సరములవరకును, 1925-26 మొదలు 1929 30 వరకును, అభివృద్ధికరమును రాష్ట్రములకు బహువిధములకును, సాలనకు సగటున యిరువదికోట్లరూపాయలు రాష్ట్రములకొరకును 25 కోట్లు రైల్వేకొరకును గావలసియున్నది. ఏటా బాండులకీయవలసిన సొమ్ములను 19 కోట్లుయీమొత్తమునకు తగ్గినయెడ విరుచకవత్సరములలోను సాలనకు 60 కోట్లరూపాయలుగావలసియున్నది. ఇందులో కొంతభాగము రాష్ట్రీయములయొక్క సింకింగ నిధినుండియు శేషప్రభుత్వముయొక్క

ఉత్పత్తి
అప్పు
విధిం
మిట్టి
లు
ంద
గు
కు
కట్ట
లిన
ంగ
ర్థి
గ
నా
న్న
ను
క్ర
య
ప
ప
ప

మునివారణానిధియందు చెప్పినట్లుగాను. కాని విశేషముగ యీమొత్తముకొరకు అప్పుచేయవలయును.

సాధనసంపత్తి సమస్య

భారతదేశమును యొక్కనిన సమస్యసాధన సంపత్తి సమస్యగాని, పన్నులందుండి వడ్డీగా నీయవలయున్న మొత్తమొత్తమును సమస్యగాదు. సాధనసంపత్తి విషయముగ మొత్తపు అంశము భయోత్పాదకముగ నుండుచున్నది. కాని యిప్పుడును సంయుక్త రాజ్యమువలె సమైక్య ధైర్యముగ నొడవొనవలయును. నూరు కోట్లవరకును బాండులను జమానులవద్దనుండి తిరిగి అప్పుచేయవలయును. జామ్నా దాసుగారు ఆస్వాదముగ విమర్శనము గావించినను సగటుప్రకారము యిందు కొరకు తగరీతిని సామ్యు పెట్టుబడినీయవచ్చును. కాబట్టి యెట్లగుననుచు 20 కోట్లు బహిరంగ బహుదనము అప్పుచేయవలయును. ఇది దానూపాయి మొత్తమనియు. యామాత్రము అప్పుయేల భారతదేశము దీనిని పెట్టుబడి పెట్టబాటుచేయవలయును. పరిశోధన చేయుటగాదు నుడివి. ఈ మాత్రము అప్పుపుట్టక పోయినచో అభివృద్ధి గమనమును మందముగావించవలయును. లేదా విదేశీయము భారతదేశము అప్పుదీని కొనవలయును. అభివృద్ధిగమనమును దగ్గించుట మిక్కిలి సంపత్తిమైన విధానము. అదాదకరమును బహుకొరకు విదేశీయములను మితముగ అప్పుదీనికొనటచే అపాయములేదు. భారతదేశమును అప్పుచేసి కాల్యలదవియందుటకును, రైలుమార్గములు నిర్మించుటకును ప్రయత్నించుట బహుమంచిది.

విదేశీయ పెట్టుబడి విచారణ సంఘము

ఈవిషయమై విదేశీయ పెట్టుబడి విచారణసంఘమువారు విచారించుచుండుటచే వారేమియు విశేషముగ చెల్లదలచుకొనలేదని అధికమంత్రి చెప్పెను. వారి పరిశోధన యీదేశము. తీర్మానము సరియగు అభిప్రాయములపై నాధారపడియుండలేదనియు తీర్మానము అప్పుభారము అధికముగనున్నదని నిరూపించుచున్నదనియు అధికారమునకు భారమనియు సర్ జేసిగారు చెప్పిరి. అప్పుబరువు భయోత్పాదకముగ లేదు. అప్పుతీర్చుటకు గావించబడిన నిధులను యింగ్లండునందును భారతదేశమందు ప్రభుత్వముయొక్క అధికమైన విశ్వాసమును ప్రబలించుచున్నదనియు అధికసభ్యుడు బట్టెను. తక్కువరేటువడ్డీ మీద వడ్డీకొనుటాటు విశేషముగ లేకుండ భారతదేశము భావియందు అప్పుదీనికొనవచ్చును. సింకింగు నిధి పెట్టుబడి స్వభావము గలదిగనున్నది. ఈనిధిగోచరమునకు దేశమునకు విపత్తయ కమునుండును. సింకింగుపండును దోచుటకంటె భారతదేశపరతికి బోగొట్టుటకు శరణుకొరము చేయ నవలయులేదు.

రంగస్వామిఅయ్యంగారు:— దోచవలయునని నేను నూచింపలేదు. విచారణ గావించవలసిన దని మాత్రమే నేను చెప్పితిని.

కమిటీవలన లాభములేదు

అది నిజమేమని అధికసభ్యుడు అంగీకరించెను. కాని రంగస్వామిఅయ్యంగారు శేషమును రాష్ట్రముల కట్టభారమును దగ్గించుటకు ఉపయోగింపవలసినదని చెప్పిరిని సర్ జేసిలు గారు చెప్పిరి. సింకింగు నిధియందు ఉంచవలసిన శేషమును రాష్ట్రీయ భారమును దగ్గించుటకు చెల్లించవలసినదని గోరుట యనగానేమి? నిధి శేషముగ లేదు. నిరాదాయకరమును అప్పునదిర్చుట కింకను ముప్పది సంవత్సరములుబట్టును. వడ్డీకిం గ్ర ఖర్చులేకుండుటకు జాలకాలముబట్టును. భారతదేశసభ్యుల నుండి యేర్పరుపబడిన కమిటీవలన లాభమేమియులేదు. అదాయముకంటె వ్యయ మధికముగల బడ్జెటుయొగము దాటినది. రాష్ట్రీయభావములును కేంద్రభావములను పెట్టుబడి కార్యక్రమమునకు అంగీకరింపవలయును. సమస్యయొక్క పరిమితిని మాతృదృష్టితో పరికించ గలిగినను సమస్య పరిష్కారము అంతరములమీద గాదును. సాధనసంపత్తియే ముఖ్యమైన సమస్య యని వారు చెప్పినదియు, ఈసమస్యను అధికకాఖచారి సుహృదారలను పరిష్కారము చేయవలయుననియు యాచిషకు మై ప్రసక్తిని కొనరాదనియు సర్ జేసిగారు చెప్పిరి. భారతదేశము ప్రభుత్వముయొక్క లాభముకొరకు తీర్మానము ప్రతిపాదించి అంజునలన దేశముయొక్క ఋణాభివృద్ధిని నిధివలయును దేశముల దృఢిపథము మార్గనినందులకు సంతసింపనను తీర్మానమై వోటుచేయవలయునని పట్టుబట్టవలసి, పట్టుబట్టినయెడ సభ్యులువారి ఆమోదనలను తీర్మానమున కనుకూలముగ నీయవలయును ఆమోదమిచ్చినయెడ సింకింగు నిధిని కొల్లగొట్టుటకు అంగీకరించిట్లుగుననియు సర్ జేసిగారు చెప్పిరి.

రైల్వే వర్గాశేషములను చెల్లించినయెడ ప్రజాబీజిల్లులకు సామ్యు చెల్లించవలసియున్నదని రామచంద్రరావు గారడిగిన ప్రశ్నకు సర్ జేసిగారు బట్టెగాదు సమాధానమిచ్చిరి. రైల్వేవర్గాశేషము చెల్లించినను, ప్రజాబీజిల్లులకు సామ్యు చెల్లించినను ఒక్కటియే అని అధికసభ్యుడు నుడివెను.

మొగ్గుగం చెట్టిగారు

భారతదేశముయొక్క ఋణాభివృద్ధి తీర్మానము ప్రతిపాదించిన సభ్యుడు చెప్పినంత దుర్గతయందున్న యెడ నాల్గు గాదు పండ్లెండు కోట్లరూపాయలు సాలిన సమత్వాన్నిధి క్రింద ప్రత్యేకింపవలయుననియు తేనియెడ ప్రభుత్వముయొక్క పరపతి చేసినదియు జమ్నా దాసుగారు తీర్మానమును బలపర్చుచు మన్నుఖంగారు ప్రసంగించిరి. ప్రతిపాదకుడు చెప్పినంత పాడుగదేశముయొక్క ఋణాభివృద్ధియు నూర్వేకు అన్వేరియ యింగ్లండువంటి దేశములలో సరిగ భారతదేశము అదాదకరమును బహుమగ గలిగియున్నదనియు వక్త చెప్పెను. నవ్విపూర్ణనిధి నిర్మించుటకు తగినంత నిరుద్ధకరమును బహుమగ లదాయని ముందుగా విచారించవలసియున్నది. ముప్పది సంవత్సరములలో నిరాదాయకరమును అప్పుదీర్చినయెట్లు మంచిది. అప్పుచే భారతప్రభుత్వముయొక్క పరపతికి భంగము గలుగుచున్నదాయని చెట్టిగారు ప్రశ్నించిరి.

సర్. జేసిగారు:— అవును.

చెట్టియారు:— తేనె నాఅభిప్రాయము. భారతదేశముయొక్క ఋణాభివృద్ధిని యితరదేశములకుగల ఋణమొత్తములలో బోల్చినయెడ భారతదేశము భయమునొందవలసిన అవశ్యకతలేదు. భారతదేశముయొక్క నవ్విపూర్ణనిధిని యింగ్లండుయొక్క నవ్విపూర్ణనిధితో పోల్చుటచే సర్ జేసిగారు సభ్యులను తప్పుదారిని దెల్పుచున్నారు. నూటికి 80 రూపాయలు యింగ్లండు అప్పు నిరాదాయకరమైనది. భారతదేశముయొక్క అప్పులో నూటికి 80 పండులు అదాదకరమైనది. నవ్విపూర్ణనిధిని దోచుకొనుటకు యాసభవారు పూనుకొనలేదు. తగినంత సమత్వార్థినిధియొక్కాటుచేయుటకు సభ ప్రయత్నించుచున్నది కాని యిండియాపన్నులను కొల్లగొట్టుట సర్ జేసిగారు చెప్పిరి గాదు గావించుచున్న ప్రయత్నములను సభవారు ప్రతిఘటించకతప్పదు. దేశమువస్త్రములపై పన్నును రద్దుగావించుటయు, రాష్ట్రీయకట్టుముల భారమును దొంగించుటయు, పన్ను చెల్లించువారి భారము తొలగించుటకునుగోనిరిషించుచుండ సర్ జేసిలు బట్టెగాదు యిండియా అదాయమును యిష్టముచచ్చినట్లు కొల్లగొట్టుటకు సభ్యులు యిచ్చగింపరు (అ. (పె.)

నేటి కార్యక్రమము

ఫిల్మ్, ఫిబ్రవరి 19:— హిందూదేశములో మిలిటరీకాళును స్థాపించుట, బరిష్టాతీరమున లవణపరీక్షను తిరిగిస్థాపనజేయుట, రాజకీయ వైదిలను విడుదలజేయుట, రాజకీయ సేరచులకు శిక్షపడినవారు నిరభ్యంతరముగా ఎన్నికలకు నిలుచుట మొదలైన ఆదేశికార తీర్మానములను చర్చించుటకు నేడు సభ సమావేశమయ్యెను. గ్యాలరీలన్నియు నిండిపోయెను. మిలిటరీకాళుల చచ్చునో పాల్గొనుటకు వైవాధిపతించెను.

వచ్చేవారము రైల్వేబడ్జెటు కొరకు వినియోగింప బడవలెననియు 24 తేది మాత్రము స్థాయిసంఘము నెన్నుకొనుటకు పరిష్కారపాలనలెననియు హోంమంతురు చెప్పెను.

జెయిల్ల కాపసములయొక్కయు కాంటనుమెంటు కాపసములయొక్కయు సవరణ బిల్లును విచారించబడి ఆమోదించబడును. కాంటనుమెంటు గృహసౌకర్యముల చట్టము ప్రకాశపెట్టుచును. హైందవవాణిజ్య సౌకర్యాసముపై సెల్లెక్టుమిటీ నివేదికను విచారించబడును.

అక్బరు మార్కెటులో కాపసపరిశోధనాని స్థాపించవలెనని నేడే హంబిలూ కార్పొరేషన్ తీర్మానము నుపపాదించురు. (అ. (పె.)

రత్నపురుష లేహ్యం

శుక్లవస్త్రమును పోగొట్టి బలము గలగజేయు అద్భుత లేహ్యం. ఏకారముచే సంభవించిన శుక్లవస్త్రమైనను పూర్వదోషునని అనేకులు కొనియాడినారు. ఈలేహ్యమువల్ల మేహమువల్ల వచ్చినదగ్గు. మూత్రరోగములు కూడా తగ్గును. డబ్బి రు 2-4-0 లు.

(మహాద్రాక్షాది మూర్తము) కుసమమెదలగుస్త్రీల సమస్త రోగములను పోగొట్టి సంతానము కలుగజేయును. నెల కొకల మందు రు 4 లు. పట్టాభిరామ వైద్యశాల (రాయవరం) గోదావరిజిల్లా.

పోస్టాఫీసు సర్టిఫికేటులు
కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 18:— 1925 జనవరినెలలో పోస్టాఫీసు 5 సంవత్సరముల శేష సర్టిఫికేటు లమ్ముటలను రు 51,34,000 లు వచ్చినవి. అదేనెల 1924 లో రు 58,14,000 లున్న, 1923 లో 6,07,000 లున్న వచ్చినవి.

గమనింపుడు

నెల్లూరులో స్థానికము విస్తారముగా నున్నందున యీగ్రామములో 1925 సంవత్సరం ఫిబ్రవరి నెల 20, 21, 22, తేదీలలో మూలపేటలో జరుగబోవు శివరాత్రి వ్రతసమునకును మార్చి నెల 5 తేదీ వరకు రంగనాయకులపేటలో జరుగబోవు శ్రీ రంగశాయకులస్వామి తిరుణాళ్లకు బయటగ్రామాదుల నుండివచ్చువారికి హెచ్చరిక చేయవలెననిది.

(Sd.) YAHYAALI,
Chairman Municipal Council
NELLORE

నెల్లూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

స్టాల్ 1924 సం॥ నె 663 రు
Between
వాది మాకపాటి వెంకటసుబ్బయ్య
ఎడిటిల
ప్రతివాది వేలూరు ముఖ్యాధ్యక్షులు
ఇందువల్ల తెలియచేయవలెనగా యీనెంబరున వాది ప్రతివాదిమీద అంతకం తాలూకు బాకీకిన్నీ యింటి బాడుగ తాలూకు బాకీకిన్నీ కుల్లారు 138-5-7 లాగు దావా తెచ్చినాడు. సభరు దావా 2-3-1925 తేది వాయిదా వేయబడియున్నది. ప్రతివాదికి యెన్నిమాదలు నోటికులు పంపినను బారీకానుమన యీ యిస్తికాను ప్రయోగించడముయనది.
నెల్లూరు } ఓ. వెంకటరంగయ్య
17-2-25 } వాది తరపు ప్లేడరు

“కంటిలోని నలుసు” అండ్
“వ్రాచిన సాహిత్యము”

అచ్చుగునున్నది
కవిసార్వభౌమ డాక్టరు రవీంద్రనాథ్ ఠాకూర్ గారి వంగ భాషయందలి “బోఫేర బాలా,” “వ్రాచిన సాహిత్యము” లకు వి. వి. సుబ్బారావు, బి. ఏ., ఎల్. టి. పండిత టి. రామ శర్మగార లొనర్చిన యాంధ్రానువాదము మొదటిది సామాజిక నవల. పాత్రపోషణ మత్వర్థులము. గంభీర భావగర్భితము. వెల రు 1-8-0. రెండవది వ్రాచిన సాహిత్య విమర్శనము. ఇట్టి గ్రంథమాంధ్రమున నది వెల రు 1-0-0. 31-8-1925 లోగా వార్షికపంపుకాకి రు 1-2-0, రు 0-12-0 మాత్రమే కనుక మీ యార్డర్లను త్వరగంపుడు.
వి. వి. సుబ్బారావు, బి. ఏ., ఎల్. టి.
పత్రికొండ, కర్నూలుజిల్లా.

కనిగిరి డిస్ట్రిక్టు మునసబు కోర్టులో

M P No, 54 of 25
పిటిషనర్లు:— చెన్నలూరు చెంచెరెడ్డివరంగుల
కవుంటురు డిజివనర్లు:— పాల్కెమూరి కొండయ్యవరంగుల
కందుకూరుతాలూకా మండ్రెగ్రామంలోని పెద్దచెరువు నీళ్లుగావరిగండిమునుగండా యర్రానెడ్డి పాళ్లం బంగంరెడ్డి కండ్రికలోడి మా గా నీ భూములకు నీరు పోయియోసే Prescriptive హక్కును స్థిరపర్చుకొనుటకున్న కవుంటురుపిటిషనర్లు సభరు పాక్లరు అలంకరముకలగ చేయకుండునట్లు పర్యు నెంటు యిన్ జక్షన్ ద్వారావారిని Restrain చేయుటకున్న సభరు గ్రామరయ్యకుల తీర్పున ప్రతినిధులుగా దావా దాఖలు చేయుటకు వాళ్లు కోర్టువారి పుల్లెయ్యకోరి పిటిషన్ దాఖలు చేసివున్నారు గనుక యీదావాలో వాడుగాచేయుటకు యిష్ట పడువాడు 7-3-1925 తేదిలోగా ఖద్దునగాసి ప్లేడరువారిద్వారాగాని కనిగిరి డిస్ట్రిక్టు మునసబుకోర్టులో హాజరు పునిచి చేసికోవలసినదిగా యిందువల్ల తెలుపవలెననిది.
V. Chandrasekhara Aiyar, B.A.
Petitioner's pleader, Kanigiri,
17-2-1925

భారత కాననపథ

టాప్రెసిడెంట్ సవరణ

సెలెక్షన్ కమిటీ నేర్పాటు చేయుట

శ్రీశ్రీ, ఫిబ్రవరి 18:—భారత కాననపథ పాఠశాలను నోకదాని నెత్తుకొనుట కంగీకరించిరి. టాప్రెసిడెంట్ సవరణ చేయుటకు సెలెక్షన్ కమిటీ నోకదాని నేర్పాటు చేయుటకు సర్ చాన్సలరును గూర్చి ప్రతిపాదించిరి. ఆట్లుగా ఆర్టికల్ 29(1) అనుబంధముల ప్రకారముగా కాననపథ, కావున మూడువారములలోగా కమిటీవారు నిశ్చయమును పంపవలసివచ్చును. కావున కొంతమేరకు నిశ్చయము, ఆలోచన యందులను నష్టములపాలగు వ్యర్థకములను గురించిన యభిప్రాయములను విచారించి వచ్చినవియు సర్ చాన్సలరును గూర్చి విల్లునుగారితో గట్టిగా చెప్పిరి.

చక్రేంద్ర

ఈట్లుగా నుపపాదించుటకు రెండు ముఖ్యమైన మార్పులు చక్రేంద్రులను సిగరెట్లపైలను వేయవలసిన పన్ను యంతయుని స్వప్రము చేసియుండవలసివది. చక్రేంద్ర విషయమున గతేని మార్పును గురించి ఆతడు చాలసేపు విశేషించి చెప్పెను. పన్ను నిర్ధారణ యంతయు గడవిన జూలై నాడే తీర్మానింపబడెనని ఆతడు నెను. ఈ ప్రశ్నను వాణిజ్యశాఖవారును ఆ శాఖా దైత్యుల జనరలును విచారించి యుండిరి. దైత్యులు జనరలుగారు స్వప్రమైన యొకపన్నును విధింపవలెనని శిఫారసు చేసియుండిరి. అధిక (ఫస్ట్) కమిషనువారును స్వప్రమైనపన్నునే విధింపవలసినదని శిఫారసు చేసినట్లు వాణిజ్య సభ్యుడు జ్ఞాపకముచేసెను. దిగుమతి కాబడుచున్న చక్రేంద్ర వలన నుంకముల రాబడిలో విశేషమార్పులు గలుగుటయే యిట్టిమార్పు చేయుటకుకు కారణమై యున్నది. 1921 సంవత్సరములో టాప్రెసిడెంట్ హౌండ్లకు చెల్లుతున్న రు 82/4 చొప్పున విలువగట్టిగా, అనిలను 1923 లో రు 26/4 కను 1928 లో రు 15/4 కను తగ్గిపోయెను. 1924 లో ఆదర రు 17/12 కు హెచ్చి తిరిగి 1925 లో రు 17/8 కు తగ్గెను.

చక్రేంద్రుల పన్నులను 1921-22 సంవత్సరములో ఆదాయము 6½ కోట్లు. 1922-28 లో యీ ఆదాయము 2 కోట్లు తగ్గి తిరిగి 1928-24 సంవత్సరములో మరీ యొక కోటి తగ్గెను. దీని కంటకును విలువలో ఘనమైన మార్పులు గలుగుటయే కారణము. ఇప్పుడు చక్రేంద్రయొక్క ధర్మిక్రమి తగ్గియున్నది గావున స్వప్రమైన యొకపన్నువలన విశేష ప్రయోజనము ఆదాయము వచ్చెయ్యవలె ప్రభుత్వము వారియభిప్రాయమును పోగొట్టుకొనకుండ నుండవలసిన భారత కాననపథవారంగీకరింతురు. టాప్రెసిడెంట్ విలువగట్టుటలో ప్రతి నాలుగవ గజాల వ్యతాసమునకును 1928 లో 2½ లక్షలు నష్టము వచ్చెను. కావున యీ రేటు ప్రకారము వారు 50, 60 లక్షల ఆదాయమును పోగొట్టుకొనవలసి వచ్చుచున్నది.

సిగరెట్లు

నూటికి 25 చొప్పున విధింపబడుచున్న హెచ్చుకేటు పన్నులవలన సిగరెట్ల వర్తకమునకు చాలవత్సము వచ్చుచున్నట్లు తమయనుభవమువలన తెలుచున్నదని ఆయన చెప్పెను. కొన్నికొన్ని ప్రాంతముల్లో సిగరెట్లవచ్చుచున్నవి. వాటిని విలువచేయుటకు సాధారణముగా తక్కువ ముద్రాపు చేయబడు ధరల పట్టిపై ఆధారపడి యుండవలసివచ్చును. వాటిని ధరలపట్టి ప్రకారము కొనవచ్చును గాని అందువలన విశేష నష్టమువచ్చును గనుక ఆది సరియైనమార్గము కాదు. కావున సిగరెట్లపై పన్నుమైనపన్ను నోకదానిని విధింపవలెనని యిప్పుడు పాదించబడుచున్నది. ఈ ప్రశ్నయే సెలెక్షన్ కమిటీలో ప్రధాన ప్రశ్నలలో ననియు ఆచటలేదు విషయము లన్నింటిని గురించియు సమభావము కలిగియుండు ననియు ఆతడు నమస్కరము చేప్పెను.

విల్లునుగారి యాజ్ఞాపకము

అస్సామీయలకు వాణిజ్యసంఘముల ప్రతినిధియగు విల్లునుగారు వాణిజ్యసభ్యుని తీర్మానముపై తమయాజ్ఞాపకము తిరిగి సాగించిరి. టాప్రెసిడెంట్ సవరణకు మార్పుగలిగిండు విల్లులు కాననములుగా చేయబడుటకు పూర్వము ప్రతిపాదించుచున్న కనుగొనుటకు ప్రకటించబడవలసిన వాణిజ్యసంఘము వారి యభిప్రాయమును అతడుచెప్పెను. ప్రస్తుతపుట్టు మాత్రములే మార్పుచేయవలసినవిగా ప్రకటించబడవలసినవి. వాణిజ్యసభ్యుడు మూడువారములవ్యవధి యిచ్చినాడు గావున ప్రకటించబడవలసినదిగా ఆతడు పాదించి పోవుట లేదు. ఈ కాలము చాలదని విల్లునుగారు తెలిపి స్వప్రమైన పన్ను విషయమై జనరలులోనే అంగీకరింపబడవలసివచ్చును, సాధ్యమైనంత త్వరలోనే విల్లును ప్రవేశపెట్టి ప్రజలకు తగినంతకాలము యాయలేదా యని ఆతడు దాఖ్యర్చుచున్నది. ఈ విల్లు జనరలులో ప్రవేశపెట్టబడవలసివచ్చును. దానివలన మై ఆలోచించుటకు 2½ నెలల కంటకుండవచ్చును. సిగరెట్ల విషయమై చెయ

బడుమార్పు చాకసిగరెట్లను కాల్చువారిని మిక్కిలి బాధించునని జిన్నాగారు తెలిపిరి. ఇప్పుడు సిగరెట్ల విలువనుబట్టి పన్ను చెల్లింపబడుచున్నది. భాగ్యవంతులు ఖరీదుగల సిగరెట్లను వీలుగా చాకసిగరెట్లను పన్నులను చెల్లింపుచున్నారు. కాని యిప్పుడు వీరు భాగ్యవంతులు మాడ నోకేవిధమున పన్ను చెల్లింపవలసియుండును.

సర్ పురుషోత్తమదాసు ధాకూరు దాసు

గారిట్లు చెప్పిరి. ఈ విల్లులో నోక ముఖ్యమైన నూత్రముకలదు. ధరలు హెచ్చుగానున్నప్పుడు ఆకాయమును హెచ్చుగా రాబట్టుటకు విలువనుబట్టి విధింపబడు పన్ను క్రమము దుష్ప్రభుత్వమందుండెను. తిరిగి యిప్పుడు ధరలు తగ్గి పులులవలన ప్రత్యేకముగా స్వప్రమైన పన్ను నోకదానిని విధింపబడుచున్నది. విలువనుబట్టి పన్ను విధించినప్పుడు ధరలు తగ్గినట్లయిన వ్యయవారునికి లాభకర మని ప్రభుత్వమువారు చెప్పిరి. కాని ధరలు తగ్గిపోవుచున్నప్పుడు ప్రభుత్వమువారు స్వప్రమైన పన్నును విధించుట కుపపాదించుచున్నారు. ఒక వేళ ధరలు పెరిగినట్లయిన వాణిజ్యసభ్యుడు పథకు వచ్చి విలువ ప్రకారము పన్ను విధింపవలెనని చెప్పి అధికసభ్యునికి సాయము చేయవచ్చు? మార్పుకావలసినది చెప్పి గొప్పవాదన లేవ్వి యీలా లేదు. కావున విశేషవాదనయొద్దయిన తేదీననేగాని లేవన్న విల్లు ఆలస్యము చేయబడునని వాణిజ్యసభ్యుని ఆతడు మందలించెను.

సర్ కాంపుబెల్లురోడ్డు

అధికకమిషను సభ్యులను సర్ కాంపుబెల్లురోడ్డుగారిట్లు చెప్పిరి ధరలు తగ్గిపోయినప్పుడు చాకరకమువచ్చుట దిగుమతిచేయబడుతుండ స్వప్రముగా విధింపబడిన యొకపన్ను స్థానిక పరిశ్రమలకు రక్షణయొసంగును. కావునను, ధరలు హెచ్చినప్పుడు దక్షిణ రక్షణనువలన గావునను యిట్టిశిఫారసు చేయబడినది. సెలెక్షన్ కమిటీసభ్యు లీరుచుయును జ్ఞాపకముచేసికొందురుగాక. సెలెక్షన్ కమిటీసభ్యు స్వప్రముగా తెలిసియుండును. కాన వర్తకుల కిది మిగులలాభకరము. దీని ప్రకారము ప్రయోజనములే నష్టము వలయున, వస్తువులకు కి నెలలు ముందుగానే క్రయము చేయు వర్తకులు సుకుటువచ్చినప్పుడు గలుగుమార్పులవలన తానిబృంధి పడవని నిశ్చయపరచుకొనెను.

డాక్టరు గౌరుగారి ప్రతిపాదన

సెలెక్షన్ కమిటీవారు కి వారములలోగా నిశ్చయము వంపవలెనను విషయమును డాక్టరు గౌరుగారు ప్రతిపాదించిరి. దానిఫలితము ప్రకటనతో సమానమైనది గావున సర్ చాన్సలరు యిప్పుడు దానిని అడ్డగించిరి. ఏయన బిలును యాసమానేకములో పరిష్కరించుటకు ఏమిలేదు. వర్తకము విషయమై డాక్టరు గౌరుగారి కపట ప్రతిపాదనయొక్క తీవ్రఫలితములనుగూర్చి బాగ్రత్తగా నుండవలసినదని ఆతడు మందలించెను. విల్లు ప్రకటించబడి సెలెక్షన్ కమిటీవారు జేయులో నున్న యెడల వర్తకము మందగించును.

డాక్టరు గౌరుగారి సవరణ ఓడిపోయెను

సెలెక్షన్ కమిటీ ఏర్పాటు ఆమోదింపబడెను డాక్టరు గౌరుగారి సవరణ ఓడిపోయెను. సెలెక్షన్ కమిటీ నేర్పాటుచేయవలసిన వాణిజ్యసభ్యుని తీర్మాన ముమోదింపబడెను. రామచంద్రరావు, నియోగి, విల్లును, సర్ పురుషోత్తమదాస్ ధాకూర్ దాస్, శేల్కర్, మల్లుగొండెట్టి, జమ్నూదాస్ మెహతా గార్లును, రంగస్వామి అయ్యంగారును, అధిక సభ్యుడును మరికొందరును యాకమిటీలో సభ్యులుగా నుండిరి.

అధ్యక్షుని వేతనపు బిల్లు

యొక్క రెండవ రోజులో యాదికవ మాటలు చేర్చవలసినదని గ్రహముగారు తరువాత ప్రతిపాదించిరి. భారతకాననపథ కన్యకుడుగా యెన్నుకొనబడు సతదుయ్యల్లిలోగాని లేక యెన్నుపారములోగాని యుండరాదు. అధ్యక్షుడుగా తనకున్న పనులను తప్ప లాభముకొరకు మరియే యితరపనికిని ఒప్పుకొనకుండను.

సర్ కాంపుబెల్లురోడ్డుగారు తెచ్చిన యొకవిషయమై న్యాయ వివారు కొంతకలిగెను. వాయిటూ ప్రాంతంపెనికి దైరక్ష్య గాగాని అందులో భాగస్వామిగాగాని అధ్యక్షుడు ఉండవచ్చునా యని రంగస్వామి అయ్యంగారిడిగిరి. జిన్నాగారు ఉండవచ్చునని చెప్పిరి. పండిత మోతీలాలు సెహ్రాగారు జిన్నాగారికి భిన్నముగ అయ్యంగారిని ప్రార్థిగా బలపరచిరి. డాక్టరుగౌరుగారు జిన్నాగారి తో ఏకీభవించిరి.

ఇది లాయర్ల పోట్లాటయని విల్లునుగారునరి. (నవ్వు) డి. పి. నేంహాగారు, జిన్నాగారును, డాక్టరు గౌరుగారును ఏకీభవించుట మూలన తల్లలన్నియు నోకచోట తొలగి

యు నోకచోట యను అభిప్రాయమును తాను మార్పుకొనవలసియున్నదని చెప్పెను. డాక్టరు గౌరుగారి పక్షమునకును చెంది యుండకపోవుటచే వారిని బాచి ఆమాయపడువారు లేకపోయిరి. (నవ్వు.)

ప్రత్యేకసభ్యులను గురించి యాయుబు యీ యభిప్రాయములు క్రమభంగములకావుగదా యని డాక్టరు గౌరుగారిడిగిరి.

ఉద్యోగరీత్యా యీ మాటలు గౌరుగారికి చెందునని అధ్యక్షుడు చెప్పెను. (తిరిగి నవ్వు.)

గ్రహముగారి అసలు సవరణయే ఆమోదింపబడెను

సభలో బాగ్రత్తగా మాట్లాడవలసినది. సలహాజేయుచు సర్ హేన్రీ స్టాన్లెయిగారు చిత్తుపరణ నింకను విచారించుచు మరియొక దినమునకు నిలిపివేయుటకు ప్రతి పాదించెను. నిలిపివేయవలసినదను యీ తీర్మానము రంగస్వామి అయ్యంగారి సవరణలతో సహా నిరాకరింపబడెను. గ్రహముగారి అసలు తీర్మాన ముమోదింపబడెను.

అధ్యక్షుని జేతనపుట్టు ఆమోదింపబడిన పిమ్మట సెలెక్షన్ కమిటీవారి నిజేక ననుసరించి అట్టిల ప్రకటన నిరోధనట్టును విచారించవలసినదని సర్ అల్లెగొండరు మద్దతుగారు ప్రతిపాదించిరి. అట్టిల ప్రకటనలను ప్రకటింపకుండవలసియు వ్యాపింపజేయకుండవలసియు, వానిలో న్యాయపరమ చేయకుండవలసియు యందుచూలమున తెలియుచున్నది. మరీవిషయమైన యేబామ్మలకుగాని రథములపైనను దేవాలయములపైనను చెక్కిలను బొమ్మలకుగాని పినబుగొడ్డు 292 స్కేను చెందకుండవలసి యీ విల్లు చెప్పుచున్నట్లుగా హోం శెంబరుగాక సెలెక్షన్ కమిటీలోని యితరయేడుగురు సభ్యులును కొన్ని దిలముల క్రిందట నివేదించి యుండిరి. మరీ, కాన్రెస్, చిత్రకళలకు సంబంధించినవాని కన్నిటిని యిదిచెందునట్లుగా చేయుటకు కమిటీవారు తెలిపిరి; గాని ప్రమాణములేని కొన్ని వ్రాతలనుగూడ యందు చేర్చుకుండ జేయుట దుర్లభమని విరుతలించిరి. మరియూ మరీ, కాన్రెస్, చిత్రకళలకు సంబంధించిన వన్నియు ప్రమాణముగలవైనచో పీనబుగొడ్డు ప్రకారము అట్టిలములు కావనిగూడ న్యాయ కాన్రెస్సునందు గలదు. అయినను వారంబు లిచ్చుకొని జిల్లా రాజధాని, సబు డివిజనులు మేజిస్ట్రేటులకు తగ్గించునట్లుగా కమిటీవారు కి వక్లాజును సవరణజేసిరి. మరియొక ప్రాంతాజును చేర్చిరి. దీనివలన 292, 298 స్కేనుల క్రింద ముద్దాయుకు వాడు సెవెన్సెన్సెన్సెన్ జూరీచే విచారించబడుటకు కోరవచ్చును. కాని ముద్దాయి అవ్రాతలు అట్టిలములు కావని వాదించే తక్షణముడు మిక్కిలి సమర్థమైన న్యాయసంఘమునకు తన నేరమును తెలుపుకొనవచ్చును.

సర్ అల్లెగొండరు మద్దతును స్వయముగా యిట్టిప్రా యుబడుచున్నాడు. కమిటీవారు భయపడకుండ యాకేసులను రాజధాని మేజిస్ట్రేటులను, మొదటి తరగతి మేజిస్ట్రేటులను మాత్రమే విచారించునట్లుచేసి దీనిపై అప్పీలున్నయెడల చాలను. కావున జూరీచే విచారించబడునట్లు ముద్దాయికి జేరొకమార్గముండవలసినది చెప్పి మెప్పునుగారి యభిప్రాయముతో ఏరేకే భవించుటలేదు. హైకోర్టు స్వప్రముగా తెలియజేయుచున్న లా విషయమై సెవెన్సెన్సెన్సెన్ రాజధాని, మొదటి తరగతి మేజిస్ట్రేటు పారశాటుపడుచునది యనుకొనుటకు ఏమిలేదు.

విల్లును విచారణ తీసుకొన గా శిల్పిచెక్ డ్రెములకును చిత్రపటములకే గాక మరీవిషయమున ప్రమాణముగా నుపయోగింపబడు పుస్తకముల కరపత్రములు చిత్రపటములకు గూడ రక్షణయొసంగునని కామయ్యంగారి నోకసవరణ నుపపాదించిరి. నియోగిరంగచార్యయరు, పొలగారు సవరణను బలపరచిరి. ఒట్టుకుపెట్టగా 45 ఓట్లవలన సవరణ ఆమోదింపబడెను 35 ఓట్లుగూత్రము ప్రతికూలముగావచ్చెను. విల్లువిషయమై యెన్ను యితరసవరణలకు కుక్ వారమునాటికి నిలిపివేయబడెను.

భారతకాననపథ రేపటివరకు నిలిపివేయబడెను.

సముద్రతీర న్యాయపరము

శ్రీశ్రీ, ఫిబ్రవరి 18:— ఇండియా సముద్రతీర న్యాయపర మంతయు హిందూదేశసావలకే యుండునట్లు ఒక విల్లును గూర్చి ప్రతిపాదించుటకు ఆనుమతిపొందుటకు భారతకాననపథలోని 17 గురు సభ్యులు నోటిసిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

శ్రీశ్రీ, ఫిబ్రవరి 19:— హిందూదేశమున మిలిటరీకాశాల నోకదానిని స్థాపింపవలసినదని 17 తేది సాయంకాలమున ఉపపాదించిన తమ తీర్మానమును గూర్చి ముట్లాడుటకు నేడు వెంకటపతిరాజుగారు సభలో లేచిరి. (అ. ప్రె.)

దామెర్ల రామారాయస్వతి

[అనుముల వేంకటేశ్వరవి (అష్టావధాని)]

గీ॥ అక్కటా! యేమివింటి? నన్యాయ మింత కల్గునే? — “బాంబెయ్యా కానికలు”న నుండి “యాంధ్రపత్రిక” వై చినయట్టిమాదు సోదరుని రామారాయని స్తుతిని కనులఁ గాంచి నిన్న నె తోవంబుఁ గంటి నింని లోననే యింత ముప్పు కలుగు నటంచు స్వప్నముననేనియును దలఁచు గనైతి; — “అర్జు” నశియించెనే? యింత కాంధ్రమాత కొంప గూలెనే? — యేమనఁగూడు నింక? — “మూలునక్కపయిం దాటిముట్టెలడిన వితమునను” — “గోరుచుట్టుపైఁ బెద్ద దైన రోకలియొకం డొడిసినట్లు” — రూఢి మీఱు నట్టి చెలికాని లచ్చరాయాదిలాతి సోదరులమృతికై కడు స్రుక్కియొక్కఁ దక్కి దుఃఖించు నాంధ్రమాత చనులఁ బడి కనులనుండి ప్రవాహముల్ కట్టు బాష్ప బిందువులతడి యాఱక ముందె యగడు వఱచితివె యితి రక్తాక్షి వత్సరంబు: — “వెంబి యెగిరియెడ” నందు వినుతిఁ గాంచి నట్టి మేధావి; దేశంబునందె గాక యట్టె సర్వప్రపంచంబునందుఁ గూడ పేరుగనినట్టి ధీశాలి; స్వీయనతిని తననమానను జేసి మొన్న నె పితాపు రమున బహుమానమందించు ప్రాజ్ఞమాళి ఇంకఁ గొన్నాళ్లు మనియందునేనియు, రవి వర్మనేక మించఁగల యతిప్రతిభుఁడహహ! యింతకును నిర్వదియు నొక్కయేడ్ల బాల కుండు రమారమి సమవయస్కుండు మాకు లేకపోయె; నిఁకేటికి లేనిబతుకు? — “మమ్మునుం గూడ వెనువెంటమాపరమ్ము! పొమ్ము! కొనిపొమ్ము! వై శంబ, స్ఫోటకంబ!” యనుచు దుఃఖించు మిత్రులైనఁ గనులఁ జూడవేల? పదాఠేడు లీడు గల్గు భార్య నై నను నోదారుపంగ నెంచ వేల? రాజమహేంద్రంబు నిట్టెనిడిచి యామహేంద్రునిపురివంక కరుగ, మాయొ నర్చు పాఠం బడేమి? వినంగఁ జేయ రాదాకొ! యింత? దామెర్ల రామారాయ! — అకట! జీవచ్ఛవంబులయట్టులుస్వతి పద్యములఁ గాలముకొ బుచ్చువారమొకడ? మే మింకనుజేయునది యేమి? యెందు నీదు పేరుప్రఖ్యాతిమై నిల వెలయుఁగాక! శ్రీపరుఁడు నీకు దయసేయుఁ జిత్తశాంతి ఇంక పరలోకముననుభవించుటగాక! నీమహేశ క్తి యాంధ్రాభిని నిలుచుఁగాక!

పంజాబుగవర్నరు సంచారము

శీలం, ఫిబ్రవరి 19:—గవర్న రిచ్చటకువచ్చి దర్బారు జేసెను. పురపాలక సంఘము మొదలగు ననేకసంఘము లభివందనపత్రములను పంపించెను. వాటి కన్నిటికిని సమాధాన మిచ్చుచు శీలంబారు యధాస్థమయమునందు జేసిననేన ప్రశంస నీయమనియు, వారలలో చాలమందికి విలువయును ననేకబహు మానములు పచ్చినవనియు, సామ్రాజ్యమునకు పందిగట్టిలో మిరుతైన నేన నెవ్వారును పలువరానిదనియు నుడివెను.

బర్తా వర్తక సంఘము

నర్ అలగాండ్లరు యాండరునక గారు భారతీయ పారిశ్రామికాభివృద్ధికి విదేశీయపు పెట్టుబడి ముఖ్యావసరమని వాదిం చుట

రంగూన, ఫిబ్రవరి 17:—బర్తా వర్తకసంఘమువారి వార్షిక పథలో నవ్యక్షించు పర్ అలగాండ్లరు యాండరునక గారు వివిధాధిక విషయములంగూర్చి దీర్ఘపన్యాసము గావించిరి. వెనుక జేసినదర్బారులలో గవర్నరిచ్చిన యాపన్యాసమున కెంతయు సంతసమును వెలిబుచ్చుచు గవర్నరు జెప్పినరీతిని పర్ బేసిలుజే క్కెట్టుగారి యధ్యక్షతక్రింద నొక విచారణసంఘ మవిషయమున నియమించుట మంచిదేయనిరి. యధార్థముగోరువా రందఱును, భారతదేశమును బర్తావర్తకమును విదేశీయపు పెట్టుబడిలేనిదే యభివృద్ధిఁగాంచలేదు. స్వదేశీయపు పెట్టుబడి కావలసినదానిలో చాల కొలదియంతయు మాత్రమే యయియున్నది. అప్పును బహులోని యితరవస్తువులవలెనే యిచ్చానుసారము దీసికొని తాగలిగినదని కొందఱు హింపించుచున్నారు. కాని యదియట్టిది గాదు. మరకమును బంధించినద్రమను బాణ్యద్రోలునట్టిక సంపూర్ణమును నిజేదికను జేకట్టుగారు తయారుచేయుదురని నమ్ముచున్నాను. వీలన దానివలన భారతదేశముయొక్క పర పతికి భంగముగలిగినదను యూహలు ప్రబలుచున్నవి. దీనికి రంగూననాకాశ్రయ స్థానమే యుదాహరణము. దానివలన యత్యంతావగతులగు పనులు పూర్తి గానుండ యడ్డుపడినవి. జేకట్టుగారి సంఘముయొక్క పూర్వోత్తరములం చెలుపుచు, భారతకాశాసనభలో నుక్కుపరిశ్రమ రక్షణనుగూర్చి జరిగినచర్చ ను విమర్శించిరి. ఈచట్టము బర్తాలో నమలునం దుంచగూడదని రెట్టినమొలు వివరయిరి. ఆమొలులో బర్తావారు జూపిన లెక్కలు తప్పు ని గూడ, కేంద్రప్రభుత్వసభ్యు లాక్షేపించిరి. ఆతప్పులు బర్తావాది గావు, నిజ మునుదారు నుద్దేశ్యముతో కేంద్రప్రభుత్వమువారు జేసిన పాట బాటుని నొక్కిజెప్పిరి. బర్తావారియాశోములను నెఱవేర్చు నందులకు ప్రభుత్వమువారి నాక్షేపించిరి. వారికింతు రక్షణ సుంకమునైనను వారికిమ్మని గోరిరి. నెమెంటువర్తకమును గూర్చి మాట్లాడుచు, దానివై వేయబడుపనులను బర్తావారికి లేకుండ జేయవలెను. లేదా విరాళములనొసగియొనను వర్తకాభి వృద్ధి గలుగజేయవలయుననిరి. రక్షణవిధానమునుగూర్చి జెప్పు చు వర్తకసంఘముల సమావేశమందు రాజప్రతినిధిమాటలు మఱల విశ్చయముజేయుచున్నవి. రక్షణవిధాన మంతటను నొక రీతిని సమర్థించుటకుమీలలేదుగాని కార్యసానుకూలమును ముఖ్య ముగ నాలోచింపవలయును. ఈ యుద్దేశ్యమే ముఖ్యముగ మనసునందుండవలయును. మున్నుండు వర్తకపుటోడలనుగూర్చి యాలోచించునపుడిదే యాలోచనీయంతకొ. ఈ వర్తక మంత యొక రాష్ట్రముకంటెను బర్తా కెక్కువగలదు. కావున నొక్క హిందూదేశమునకే సౌకర్యము గలిగించుటవలన బర్తా వారులకు చాలనష్టము గలుగును. ప్రపంచజ్ఞాన మేమాత్ర మున్న నట్టియూహల నెవరును యుంచుకొనరు.

బర్తాలోని వ్యక్తిస్వార్థతత్వమునుగురించి జెప్పుచు, ఏ కొలదిమందియొక్క లాభమునకొ దేశక్షేమమును విడదాడ కూడదని జెప్పిరి. కొలదిమందికే లాభముగలిగి సంఘమునకు, నష్టముగలుగకుండుటకై, ప్రభుత్వసహాయమున కంత ప్రాముఖ్య మియ్యగూడదు. దేశక్షేమమునకును, దేశజల సౌకర్యముల కును ప్రభుత్వమువారు పడు శ్రమల కెంతయు సంతసమును వెలి బుచ్చిరి. దీని కుదాహరణముగ రైల్వేలనుజేసియు, వీటిమీద ను, నేలమీదను నులువగుమార్గముల నేర్పఱచియు, జేసిన పనికి జ్ఞాపించిరి. వర్తకసంఘముగూడ వ్యవసాయదారుల కష్టనష్ట ములను గ్రహించుటయందును, వాటి నభివృద్ధిజేయుటకును శ్రద్ధతీసికొనమండెను.

కార్మికలనుగూర్చి జెప్పుచు, బర్తావర్తకము విదేశము నుండినప్పు కులివారలపై నాధారపడియుండుట చాల హేయ ముగ నున్నది. రాజకీయపరిజ్ఞానముతోగూడ నీవిజ్ఞానముగూడ కొందఱిలో గలిగి, హిందూదేశమునుండి యసంఖ్యాకములగు కులివారలం దెచ్చికొనుట తప్పనుకొనుచుండిరి. వాగుగనాలో చించి ఏయేపనులందు బర్తావాసుల నే కులివాగులగు నియమించి యెండల పరిశ్రమలు చెడవో యట్టివాటియందు వారి నేనియ విండుటనుంచిది. కాని హిందూదేశమునుండి పూర్తిగా కులి వారలను మాన్పించినయెడల చాలయంత్రమును పనులను మాని

వేయవలసినప్పును. దానివలన పంటలుపండిండుట మొదలగునవి తగ్గి, తుదకు బర్తావాసులకే నష్టముగలుగును. ఈసందర్భము లను బాగుగనాలోచించినయెడల పైదేశములనుండి వచ్చు కులి వారలపై బన్న వేయబడుండుట తెలివితక్కువ యాశ్చర్యము గలిగించుచున్నది. ఆభివృద్ధియే గావలసినయెడల నట్టియూహ లను వెంటనే మానివేయబడుచుంది. కార్మికమాటములు రిజిస్టరు కాబడుట, వాటిపై ప్రభుత్వాధికార ముండుట గర్భవతులగు కార్మిక స్త్రీలకు మాతృసహాయనిధి నేర్పఱచుట మొదలగు నియమములంగూర్చి మాట్లాడుచు నిద్రవలకే సంఘమువారి యభి ప్రాయములను వెలిబుచ్చెను. భారతకాశాసనభలో నావిష యములను విదేశములు వారిదేశములలో గ్రహించినట్లు హిందూ దేశములోను బర్తావర్తకములోను కూలీల యొక్క కష్ట నిష్ఠురములను పరిగ యారసే జేయుటలేదు, కాన దానిలాభ మంతగ లేదని నుడివిరి. వైగ నష్టము లెక్కువ యగును. ఈ సందర్భమున కార్మికమాటముల విధులను గూర్చి ముచ్చ టించుచు, మాటములలోని విరోధములను తెంచుట కంటె సామ్యభావముల నభివృద్ధిజేయుట విధి యని చెలిపిరి. కానన నియమము జేయునపుడు నట్టి క్యాకాందోళనయు, ననవసర మగ యొత్తిడి గలుగజేయుట మంచిది గాదని గ్రహించురు గాక. కానములన్నియు హిందూదేశమున చేయబడును గాన, బర్తావాసుల యభిప్రాయములు గూడ విస్తరప్రచారము నంద వలెనుగాన, బర్తాసభ్యు లందఱు కేంద్రకాశాసనభలం దొక మాటముగ జేరుట ముఖ్య మని యుద్ఘోషించిరి.

పండిత

జవహరలాలు నెహ్రూగారు

అలహాబాదు మ్యూసిసిలు సంఘాధ్యక్ష పదవికి రాజీనామా నిచ్చిరి

పండిత జవహరలాలుగారిపుడు డిల్లీనగరమున నున్నా రు. తీరుబడిలేదను కారణమును తెలుపుచువారు రాజీనామాను పంపిరి. ఆక్టోబరునెలలో ఎన్నికలు జరుగునుగాన నంతవరకును రాజీనామాను రద్దుపరచవలెనని యాసభవారు కోరుచున్నా ను అను తీర్మానమును మ్యూసిసిలు సంఘసభలో పండిత గౌ రీశంకర మిత్రగా రుపపాదించిరి. తీర్మానము ఏకగ్రీనముగా ఆమోదింపబడెను.

వంగరాష్ట్ర శాసనసభ

మంత్రులజీతముల తీర్మాన మామోదింపబడుట

ప్రతికాభిప్రాయములు

స్టేబులమను

ద్వంద్వపరిపాలన మంతరించినదని కొన్ని నెలల క్రితము స్వరాజ్యపక్షమువారు చాల యుద్ఘోషిరిగాని అతి మరక తాత్కాలికముగ నైన తలయెత్తినది.

అమృతబజారు పత్రిక

దొరతనమువారు స్వకంఠితక్షమవాఁ తీర్మానము నెది రించుటను బట్టిమాడ వారయద్దేశము దేశహితముకాదని స్పష్ట మగుచున్నది.

ఫార్వర్డు

నైతికవిజయము స్వరాజ్యపక్షమువారిదే. ప్రభుత్వ సభ్యులను నియమితసభ్యులను వశపరచుకొనుటచే దొరతనము వారితీర్మానము నెగ్గినదిగాని యీఅధారము అతిదుర్బలమునటచే చాలకాలము నిశానజాలదు.

ఇంగ్లీషుమను

దొరతనమువారి కిప్పుడు విజయముగలిగినమాట నిజమే గాని అంతటిలో పని తీరిపోలేదు.

బెంగళీ

ప్రస్తుత పరిస్థితులకును నిమిటి హాస్థితులకును చాలభేదము కలదను విషయమును దొరతనమువారును ప్రతికూల పక్షము రును గూడ బాగుగా గ్రహింపదగను. (అ.తె.)

ఆంధ్ర ప్రతిక

1925-వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 19-వ తేది

గురువారము

ద్వంద్వ ప్రభుత్వము మరల తలయెత్తుట

చనిపోయిన దనుకొనిన ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానము మరల తలయెత్తినందులకు, స్టేట్సు మేను మున్నగు ఆంగ్లో హైందవ ప్రతికలు మిగుల సంతసించుచున్నవి. సర్ అబ్దుల్ రహీం గారు, మంత్రుల వేతనముల కేర్పాటు జేయవలయునను తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు, విచిత్రోన్మాదము నొనంగిరి. సామదాన భేద దండోపాయ చతురతను చక్కగ గనుపరచిరి. బెంగాలు రాష్ట్రమునకు మంత్రులవ సరమార్గారా, ద్వంద్వ ప్రభుత్వ మవసరమార్గాదా, సంస్కరణముల సంగీకరింపవలయునా లేక తిరస్కరింపవలయునా, యను ప్రశ్నలకు జవాబీయవలయునని వీరు ఖండితముగ గోరిరి. అబ్దుల్ రహీం గారిటుల ప్రశ్నించుటలో జోస మేమియు లేదు. ఇట్టి ప్రశ్న నడుగుటకు ప్రభుత్వము నవకాశము లేకున్నను, ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును శాసనసభ్యుల సంగీకరించి రనియు, సంస్కరణములను వారామోదించి రనియు ప్రపంచమునకు చాటుటకు వీలగుచున్నది. బెంగాలు ప్రభుత్వసభ్యు డిట్టి ప్రశ్నలను స్వప్నముగ నడిగినపుడు, మితవాదులేమి, స్వతంత్రవాదులేమి జెప్పదగిన జవాబొక్కటేగలదు. సంస్కరణములు దేశమున కక్కరలేదనియు, స్వపరిపాలనమే తాము వాంఛించుచున్నామనియు, వీరు స్పష్టపరుపవలసి యుండెను. స్వరాజ్యపక్షముతోపాటు మిగిలిన వారుగూడ ఏకగ్రీవముగ నిట్టి యభిప్రాయమును వెల్లించుట ధర్మమైయుండెను.

స్వరాజ్యసంపాదన పద్ధతుల విషయమై వివిధ పక్షములకును ఈమదభిప్రాయ భేదమున్నను, గమ్యస్థానము విషయమై ఎట్టి భేదభావము లేదనుట తథ్యము. సంస్కరణ విచారణసంఘమువారి ఎదుట బాధ్యతగల మంత్రులు ద్వంద్వ ప్రభుత్వ పద్ధతిని తీవ్రముగ ఖండించి, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధి యవసరమని సాక్ష్య మిచ్చిరి. ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును ప్రేమించెడి వారెవరును లేరని, విడిత మయ్యెను. ఇట్టి సీతిలో, బెంగాలు శాసనసభ్యులు వేరుగ ప్రవర్తించవలె? ద్వంద్వ ప్రభుత్వ మక్కర లేదని వీరు ధైర్యముగ జెప్పజాలరా? బెంగాలు శాసనసభ్యులకు సంస్కరణములు గావలయునని చాటుటకు, ప్రభుత్వమునకు చక్కని సందు జక్కినది. ఇట్టి తీర్మానమును చెప్పుటలో, బెంగాలు ప్రభుత్వోద్దేశ్య మేమియో గ్రహింపవచ్చును. అమెరికా ప్రతికా ప్రతినిధులొకరితో ముచ్చటించుచు సంస్కరణములను 1929 సంవత్సరము వరకు మార్చ నభిప్రాయములేదనియు, అప్పటికయినను సంస్కరణములను ప్రజలెటుల యుపయోగించెదరో అందునుబట్టి యే మార్పు జరుగుననియు,

బర్మో హెడ్డు ప్రభువుగారు స్పష్టముగ దెలిపిరి. కన్వేట్ టీపు ప్రభుత్వ నిపు యమిందును బట్టి గ్రహింపవచ్చును. బెంగాలు శాసనసభ్యుల ప్రవర్తనము, కన్వేట్ టీపు ప్రభుత్వమునకు మరింత చేయూత నొనగుట లేదా? బెంగాలు శాసనసభ్యులే సంస్కరణముల నామోదింపచుండ, స్వరాజ్యసిద్ధి నాశించెడివారు దేశమున చాలతక్కువ యని వాదించుటకు, వారికి వీ లేర్పడదా?

మంత్రులను నియమించినవిమ్మట, శాసనసభ వారియభిప్రాయమును గనుగొనుట సక్రమమైయుండును. అందుకుమార్గ, సంస్కరణములు గావలయునా, మంత్రులు గావలయునా యను నిరర్థక ప్రశ్నల నడుగుటకు, ప్రభుత్వము వారి కెట్టి యధికారము గనుపించదు. మంత్రులను నియమించుటకు, గవర్నరుగారికి స్వతస్సిద్ధమగు హక్కుగలదు. ఆ హక్కును వినియోగించుటగాని వినియోగింపకుండుటగాని, శాసనసభ్యుల యిష్టా యిష్టములపై నాధారపడియుండదు. గవర్నరుగారి కీ విషయమై శాసనసభవారు సలహానీయవలయునా? తా మివిషయమై సలహానీయజాలమని, శాసనసభ్యులు ఖండితముగ దెలిపియుండినచో, ప్రస్తుతసాదిగస్థితి జనించియుండదు. ఆ సంగతిని, లిట్టునప్రభువుగారితో జరిగిన సమావేశమునందే తెలిపియుండవలసినది. సంస్కరణములు కొనసాగనియెడల ఉన్నలాభములుగూడ పోవునని, భయపడుటచే యిట్టి దురవస్థజనించెను. సంస్కరణముల నుపయోగింపదలచిన స్వతంత్రులకును, సంస్కరణములను రూపుమాపదలచిన స్వరాజ్యపక్షమువారికిని ఖండితమగు ఒడంబడిక లేకుండుటచే, పరీతాసమయ మరుదెంచినపుడు, ఎవరితోవ వారుద్రొక్కుట తటస్థమైను. స్వతంత్రపక్షమువారు దూరదృష్టిజావక, చలించుటచే అనర్థము వాటిలెను.

రహీం గారి బెదిరింపును గమనింపవచ్చును. తమ తీర్మానము సంగీకరింపనిచో, నేమి ముప్పు వాటిల్లునో వీరు వివరించిరి. ప్రభుత్వమునందు మంత్రులుండరట. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలు గవర్నరుగారి హస్తమునట. తీర్మానము సంగీకరించునెడల, బజ్జెట్టులో మంత్రుల వేతనముల కేర్పాటు జేయబడునట. గవర్నరుగారు మంత్రులను నియమించెదరట. మంత్రులవిషయమై విశ్వాసము గనుబటచుటకు, శాసనసభ్యులకు పిమ్మట నవకాశ మొనగెదరట. ఈ రెండువిషయములను తూచి జూచిన, మంత్రుల నియామకమే మేలని శాసనసభ్యులలో పలువురకు దోచియుండును. నేను గుప్త గారు అబ్దుల్ రహీం గారి యుక్తులను కడు సమర్థతతో ఖండించిరి. వీరడిగిన ప్రశ్నలకు బదులు జెప్పుట శాసనసభవారి పనిగాదనిరి. ప్రస్తుత తీర్మానము నెదుర్చే వ్యూహితముగాదనియు, జాతీయ వాదులలో చీలిక గలిగిండుట కిది ప్రతిపాదింపబడెననియు వీరు స్పష్టము గావించిరి. బెంగాలు ఆర్డినెన్సు జేశముసంతను కలవరపూరితము గావించియుండెను. స్వరాజ్యపక్షము సంతరింపజేయుట కిది ప్రయోగింపబడెనని, బాధ్యతగల నాయకులు ప్రకటించిరి. స్వరాజ్యపక్షమునకు కష్టదశ ప్రాప్తమైనపుడు, స్వరాజ్య బహిష్కారపక్షములు రెండును ఏకముగావలయునని ఎంచి, గాంధీ మహాత్ముడు

సుప్రసిద్ధ మగు కలకత్తా ఒడంబడిక కంగీకరించెను. కాంగ్రెసు వారియొడంబడిక సంగీకరించునటుల ప్రోత్సహించెను.

బెంగాలు రాష్ట్రమునకు గలిగిన యవమానము తమకు గలిగినటులనే మిగిలిన రాష్ట్రముల వారెల్లరును భావించిరి. సుప్రసిద్ధులగు స్వరాజ్యపక్ష ప్రముఖులు ఆర్డినెన్సుకింద నిర్బంధింపబడిరి. వీరిలో బెంగాలు శాసనసభ్యులు గూడ గలరు. ప్రజల మనములలో నీ సంగతు లింకను తాండవమాడుచున్నవి. ఇంత త్వరలో నివి మరుపునకు రాజాలవు. పంజాబు దుస్థితిని మరచినను, వెనుకటి నిర్బంధములను మరచినను, బెంగాలు ఆర్డినెన్సు ప్రయోగమును మరచుటకు దేశమున కింకను వీలు గలుగలేదు. అట్టి సీతిలో బెంగాలు శాసనసభ్యులే సంగతిని గూడ మరచినటుల దోచుచున్నది. స్వరాజ్యము మాట యటుండ, బెంగాలు ఆర్డినెన్సునయినను రద్దు జేయకముందే, మరల సంస్కరణములను చేపట్ట నమ్మలించుట నేమనవలయునో తెలియకున్నది. తీర్మాన విచారణను నిలుపదల జేయవలయునని నేను గుప్తాగారు ప్రతిపాదించిన సవరణను, సభ్యులెల్ల రామోదించుట కెట్టి యభ్యంతరముండజాలదు. సర్ సురేంద్ర బెనర్జీ గారు ప్రభుత్వ తీర్మానమును బట్టువలె పొగడవచ్చును. కాని, నిజ పరిస్థితులను గ్రహించువా రెవరును మరల ద్వంద్వ ప్రభుత్వపద్ధతిని చేపట్ట నెల్లరు.

స్వతంత్రపక్ష నాయకులగు చక్రవర్తిగారి యాహ్ వమియో తెలియకున్నది. సంస్కరణములను కొనసాగింపదలచినయెడల, వీరు రహీం గారి తీర్మానము నామోదింపవలసి యుండురు. లేనిచో, నేను గుప్తాగారి సవరణ నామోదించి యుండవలసినది. అటునిటుగాకుండ చక్రవర్తిగారు తటస్థులుగనుండుట కడువిచిత్రము. వీరి ప్రవర్తనము, స్వతంత్రపక్షమువారిని కలవరపెట్టెను. కొందరు తటస్థులుగనుండ, మరికొందరు నేనుగుప్తాగారి సవరణకు ప్రతికూలముగ గూడ వోటుజేసినటుల దెలియుచున్నది. లేనియెడల, 75 వోట్లు సవరణకు ప్రతికూలముగను, అనుకూలముగ 41 వోట్లును మాత్రమే వచ్చుటకు కారణము గనుపించదు. స్వరాజ్యపక్షము వారొక్కరే అనుకూలముగ వోటుజేసినటుల నిశ్చయము. బెంగాలు శాసనసభలో 42 గురు స్వరాజ్యపక్షమువారును, మితవాదులు 38 మందియు, స్వతంత్రపక్షమువారు 18 మందియు, యూరపీయనులు అధికారసభ్యులునుగలిసి 42 మందియు గలరని తెలియచున్నది. రహీం గారి తీర్మానము నామోదించుటకు, అధికారులును ప్రభుత్వనియమితులును మితవాదులును చేతుల గలిపినటుల దోచుచు ఇండిపెండెంటు పక్షమువారి సవరణ, వివిధపక్ష నాయకుల అభిప్రాయములను కనుగొనువరకు అవకాశ మియవలయునని గోరెను. అనుకూల మంత్రి పర్గమును నిరముగ నేర్పరుచుటయే, సవరణయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము. స్వరాజ్యపక్ష సవరణను స్వతంత్ర పక్షమువా రంగీకరింపకున్నను, స్వతంత్రపక్షము వారి సవరణను స్వరాజ్యపక్షమువా రామోదించినటుల దెలియును. ఏదియో నొక రీతిని తీర్మాన విచారణ ప్రస్తుతము నిలిచిపోయిన జాలునని పరితపించుచున్న స్వరాజ్యపక్షమువా రిటుల బ్రవర్తించుటయందు వింత లేకున్నను, వీరు తమ ముఖ

దేశ్యమును మరచిరనుట నిశ్చయము. మంత్రుల నియామకమునకు తోడ్పడుట స్వతంత్ర ఐక్యదేశ్యము. స్వరాజ్యపక్షమువారి యుద్దేశ్యమదిగాదు. ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానము కొనసాగకండ్ జేయుటయే, వీరి సంకల్పము. మంత్రుల లెవ్వరయినను, వీరి కొక్కటియే. అట్టితరీ, స్వతంత్రపక్షమువారి సవరణ సంగీకరించి, స్వరాజ్యపక్షమువారు తమ ప్రధానాశయములకు భిన్నము గ ప్రవర్తించిరి. మొత్తముమీద శాసనసభ్యులు కలవరమును తత్తర పాటును జూపుచుండ, ప్రభుత్వసభ్యులు కడునేర్పు తో ప్రవర్తించి తాత్కాలిక విజయము బడసిరి.

కాని, యిట్టి విజయములు ప్రజల మనములను చీకాకు పరుపజాలవు. స్వాతంత్ర్య భావభరితులగు ప్రజల దృఢసంకల్పమునకు, తాత్కాలికమగు అవాంతరము లెన్నిగలగినను, అయ్యవి చిరకాలము నిలిచియుండజాలవు. ప్రస్తుత సంఘటనము ప్రజల కొక గుణపాతమును నేర్పుచున్నది. శాసనసభా రంగమునందు గలిగెడి విజయములు గాని అపజయములుగాని, జాతీయజీవితమును విశేషముగ ప్రోద్బల పరుపజాలవు. జాతీయ జీవితము బలపడుటకు, స్వతంత్ర ప్రవర్తనమే మూలాధారము. స్వప్రయత్నబలము వలన చేకూరెడి ఫలితములే శాశ్వతముగ నిలచును. స్వరాజ్యనిర్మాణమున కివియే ముఖ్యము. ఈ సంగతిని గ్రహించుటకు నేడు మహాదవకాశము గలుగుచున్నది. ఈయవకాశము నుపయోగించుటకు భారతీయులెల్లరును చేతుల గలుపుచో, ఎవరును హరింప జాలని ఫలము లభించును. ఈ ప్రయత్నమునందే మాత్రము విజయము గలిగినను, అయ్యది శాశ్వత లాభము సెనగును. నిరుత్సాహమున కవకాశము లేదు. జరుగవలసిన పని, ప్రభుత్వసభలకు వెలుపలనే గలదని, తేలుచున్నది. స్వరాజ్యనిర్మాణమున కప్ర మత్తులై పనిజేయవలసిన యవసరము ప్రజల కెంతేని గలదని, లిట్లును ప్రభువుగారి చర్యలు దెలుపుచున్నవి. లిట్లును ప్రభువుగారు అర్థి నెన్నును ప్రయోగించుటచే, ప్రజలలో నైకమత్యమును సంఘీభావమును ప్రబలిం గాని, స్వాతంత్ర్యము సిద్ధింపదని దేశమునకు గోచ రించెను. అప్పటినుండియు వివిధసంఘములకును, వివిధ రాజకీయ పక్షములకును మధ్య నైకమత్యమును బలపరచుటకు గాఢప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. అట్టిపాతమును గలపిండులకు లిట్లును ప్రభువుగారి వధీనంబింపవచ్చును. తమ రాజ్యాంగచతురతవలన, నేడు లిట్లును ప్రభువుగారు ఘంత్రివర్గమును పునరుద్ధ రించి, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధి కడుగలిగింప దలపెట్టిరి. ఇదియు భారతీయుల కొక ముఖ్య పాతము నే జూపించుచున్నది. స్వరాజ్యనిర్మాణము ప్రజల హస్తములందే గలదనియు, స్వయంకృషివలననే ఇయ్యది సఫలమగుననియు, కిరతలామలకమగు చున్నది. బెంగాలు శాసనసభ కీమారు గలిగిన అప జయమువలన, ప్రజల స్వరాజ్యసంపాదనాభిలాష పెచ్చుపెరిగి, తదర్థమై సంతతకృషి జరుగుచో, లిట్లును ప్రభువుగారి నిందుకును ఆభీనందింపవచ్చును. వెకి ఎటుల గనుపించినను, ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానము చిరకాలము నిలువనేరదని యూహింపవచ్చును. కృత్రిమమును, ఆచరణసాధ్యమునుగాని పద్ధతిని, లిట్లును ప్రభువుగారయినను ఎంతకాలమని నిలుప బెట్టగలుగుదురు? స్వరాజ్యసిద్ధి సంతకాలమని నిరూ పింపగలుగుదురు?

హిందూ దేశము : ప్రీవీకౌన్సిలు

హిందూ దేశమునందే ప్రీవీ కౌన్సిలును నెల కొనివలయునని, డాక్టరు గవరు గారు చెచ్చిన తీర్మానము సామ్రాజ్య శాసనసభలో నోడి పోయెను. స్వరాజ్యముకొరకై పరితపించుచున్న ప్రజలు, ప్రీవీ కౌన్సిలు స్వదేశమున స్థాపింపబడి నను స్థాపింపబడుకున్నను, లక్ష్య పెట్టరు. కాని, డాక్టరు గవరుగారి తీర్మానమును, పండిత మోతీ లాల్ నెహ్రూగారి రెడిరించుటకు కారణమేమియో యోహింపజాలకున్నారము. ప్రభుత్వమువారితో, స్వరాజ్యపక్షమువారు చేతుల గలుపవలసిన యవ సరము గనుపించదు. దేశము స్వరాజ్యము గోరు చున్నమాట నిజమే. అందుచే స్వల్పవరములతో సంతృప్తి జెందని మాటయు నిజమే. వీనికొరకు ప్రజలు తంటాలు పడనవసరము లేదని తలంచునెడల, నెహ్రూ గారు తలసముగ నుండ వచ్చును. హనిలేదని తోచినచో, డాక్టరు గవరు గారి ప్రయత్నములకు తోడ్పడవచ్చును. అంతియ గాని ప్రతికూలముగ వోటుజేయవలసిన యవసరము ఏమాత్రము గనుపించదు. డాక్టరు గవరు జోలు వారు స్వరాజ్యముతో బాటు స్వల్ప సౌకర్యములను గూడ యివ్వజే గోరుచున్నారు. అవి సిద్ధించినచో వారు సంతసింతురు. ఇట్టి యభిప్రాయభేదమును తీవ్రవాదులు సయితము సహింపవచ్చును. సివిలు సర్వీసుపరీక్షలను హిందూ దేశమునందే జరు పవలయుననియు, ఇండియాఆఫీసును రద్దు జేయ వలయుననియు, పేపరు కల్రెన్సీ రిజర్వును హిందూ దేశమునందే నిలువయుంచవలెననియు, మున్నగు కోర్కెలను మితవాదు లిప్పటికిని కోరుచున్నారు. వీని విషయమై ఆతురము జూపవలసిన యవసరము లేదని స్వరాజ్యసంపాదనాభిలాషులెంత దలచినను, పై సంస్కరణములు వాంఛనీయములుగావని ఎవ్వ రును తలంపరు. సాధ్యమగుసంతవరకు హైందవ ప్రతిష్ఠాపన లన్నియు, హిందూ దేశమునందే నిలిచి యుండి, భారతీయులే వానిని నిర్వహించుట మేలని, ఎల్లరును అంగీకరింపక మానరు. ఇంగ్లండు ఇండియాలకు విశేషమారము లేదనియు, ప్రీవీకౌన్సిలుకు వెడలు ధనికుల కిట్టి వ్యయ మొక లెక్క గాదనియు, ప్రీవీకౌన్సిలు ఇంగ్లండులో నుండుటచే న్యాయము చక్క గ జరుగుచున్న దనియు, శాదించుట అంగ్లోహైందవుల వాదమును బోలియున్నది. ధనికులు మాత్రము ఇంగ్లండుకు బోయి సామ్యునధికముగ వ్యయముజేయవలయునని గాని, హిందూ దేశమునకన్న ఇంగ్లండు ఎక్కుడు న్యాయముగ ప్రవర్తించునని గాని, అంగీకరించుట దుర్లభము. నెహ్రూగారి ప్రధాన సంకల్పముతో జాతీయ వాదులెల్లరే కీ భవింప గల్గుదురు. స్వరా. జ్య సిద్ధి కి బిమ్మట, నిట్టి విషయముల గూర్చి యోచింప వచ్చునను సంగతి కాక్షేపణ యుండజాలదు. అంతకన్నను ముం దుకుబోయి ప్రభుత్వసభ్యుల వాదముతో నేకీ భవించుట పాడియనిదోచదు. సామ్రాజ్యశాసన సభలో సయితము స్వరాజ్యపక్షమునకును స్వతంత్ర పక్షమునకును గలుగుచున్న యెడబాటున కిది చిహ్నమేమో జెప్పజాలము. బడ్జెటు తీరస్కారము విషయమున ఉభయపక్షములును స్వతంత్రముగ

ప్రవర్తించ సంగీకరించుటబట్టి, వెనుకటి యైకమత్య మిమారు నిలచునో లేదో తెలియదు. బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టినపిమ్మట, ఏ సంగతియు తేలగలదు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

గా|| సర్ పాత్రో మంత్రుగారు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చట్టమునుగూర్చి యోచించుటకు ఆంధ్రప్రముఖులను కొందరిని పోర్టునెంటు బ్యాక్రెటేరియటు భవనమునందు 21 వ లేటి కని వారమున సమావేశపరచెదరని తెలియుచున్నది. అందు విశ్వ విద్యాలయమును ఏప్రదేశమునందు స్థాపింపవలెనో విచారింప బడునని కూడ తెలియుచున్నది.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయచట్టము ప్రకారము విశ్వవిద్యాలయము పోధనాలయముగ నుండును. కళాశాలలన్నియు అనుబంధక కళాశాలలుగ నుండగలవు. తెలుగుజిల్లాలకు మాత్రమే విశ్వ విద్యాలయము సంబంధించియుండును. తెలుగు జిల్లాలలో గం జాం, విశాఖపట్నం, గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరు, బల్లారి, అనంతపురం, కడప, కర్నూలు చేరయ్యవలెను. చిత్రా రుచేరకుండుటకు కారణము తెలియదు. విశ్వవిద్యాలయమునకు ఛాన్సలరు, వైసుఛాన్సలరు, సెనేటు, సిండికేటు, అకడమికు కాన్సిలుసభలుచేరియుండును. గవర్నరు జేసరలుగారు విశ్వ విద్యాలయమునకు విజిటరుగ నుండెదడు. మద్రాసు గవర్నరు గారు ఛాన్సలరుగ నుండెదరు. వైసు ఛాన్సలరుగారిని ఛాన్సలరుగారు నియమించెదడు.

విశ్వవిద్యాలయమునకు సెనేటు సభ ప్రధానపరిపాలక సభగ నుండును. సిండికేటు, అకడమికు కాన్సిలు సభలచర్యలను సెనేటుసభ విమర్శించును.

విదేశ వార్తలు

పెరిషియా పరిస్థితులు

నైనిక పరిపాలనము

ప్రధానామాత్యుని నిరంకుశాధికారము

లండన్, ఫిబ్రవరి 17:—ఇంతవరకు 'మె'గారి కిచ్చిన సర్వశక్తి శాశ్వతమైన ప్రధానామాత్యునికి మార్పిడి. ఇతని కే నైనిక పాలనము అప్పగించబడెను. ఇంకొకమారు మెగారిని ఇంటికి రప్పించుట కిట్లు చేయుచున్నారట. దీనియర్థ మేమో తెలియకున్నది. మెగారు రానిరాకరించినచో ఏమి జరుగునో అనుకోనుచున్నారు.

షాగారిని రమ్మనుట

లెహరన్, ఫిబ్రవరి 17:—షాగారిని దేశమునకు రమ్మ ని రంతి బంపిరి. క్వరగా రమ్మని మరల కాయబారములు ఇంపబడును.

సంరక్షకవిధానము

పరిశ్రమలకు ప్రతిబంధకము

లండన్, ఫిబ్రవరి 16:—పరిశ్రమలకు ఎట్లు సహాయము చేసిన బాగుండునో తెలియజేయుటకు నియమించబడిన సంఘము వారి నివేదిక ప్రకటించబడువరకు ఆలోచించరనియు ఏపరిశ్రమలమీద నైన పన్నులను విధించుట పార్లమెంటుకు సిఫార్సుకేయుటకు ఈనివేదికకై వేచియుండు రని చాడ్విత్ గారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

సామ్రాజ్య పదార్థముల దిగుమతిపై పన్నులను తగ్గించి యితర దిగుమతులపై పన్నుల విధించెదరు.

సామ్రాజ్య పస్తువులపై క్రొత్తపన్నులను విధించుటలో అది ఇంగ్లీషులు ప్రీఫరెన్సులో ఒక భాగమని ప్రధానామాత్యు జాలోచించువా యనియడగ అవిషయమై చర్చించుటకు ఆవ కాశము నిచ్చెదమని శాల్విస్ గారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

సెంటుపాల్ దేశము

లండన్, ఫిబ్ర 16:—లోహపు పుష్పములతో దేశము ను మరమ్మత్తుజేయుటకు ప్రత్యేకసంఘమువారు నిశ్చయించి తెలియజేసిరి.

కలకత్తా వర్తకులదానము

తమిళనాడు రాష్ట్రమునాథుల కలకత్తాలో వర్తకుల దానము. ఫిబ్రవరి 18:—పూర్వము కలకత్తాలో వర్తకుల దానము కేవలము ప్రాంతీయముగా ఉండేది. 219798 పానుల అంకితమును 500 పానులను ఓరియంటల్ లండన్ క్లబ్బుకిచ్చి నట్లు ఏర్పరచిరి. మిగిలినదాని తనపాదరి అనంతరము భర్తకర్తల పేరనుంచి రాష్ట్రమునాథులకు నివారకపరిశోధనాధ్యక్షము వినియోగించబడెనని ఏర్పాటుజేసిరి. మరణములముల వలన 150000 పానులు ఈమొత్తములో తగ్గును.

పడమటి ప్రెస్సులో తురుష్కలు

గ్రీకులు హింసించుచున్నారనుమాట నిజముగాదు ఏథెన్స్ ఫిబ్రవరి 19:—గ్రీకులకుతరువున కాప్లాంటు నోపిలునుండి వెడలగొట్టిరి పడమటి ప్రెస్సులోనున్న ముస్లిములను గ్రీకులు హింసించుచున్నారని కాప్లాంటు వారపత్రికలు ప్రకటించినవార్తలు సత్యముగానని పడమటి ప్రెస్సులోనున్న ముఖ్య ముసల్యుల మతగురువులు సగరపాలకులు దెబ్బలు వున్నారు. ఇవలనున్న ముస్లిములు సంపూర్ణ సత్యములను న్యాయమును బొందుచున్నారని.

ఈజిప్టు నూలుసరకులు

ఎక్స్‌పోజుషన్‌ను తొలగించుట కయిరో, ఫిబ్రవరి 18:—స్థానిక నూలుసరకులమీద ఎక్స్‌పోజుషన్‌ను తొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. దీనివలన మాండ్లెరు సరుకుతో పోటీ జేయుటకు ఏర్పడినది.

లండన్ తేయాకునిక్రయము

లండన్, ఫిబ్రవరి 18:—మిస్సింగుసందులో లండన్ తేయాకునిక్రయములో జేయనున్న మార్పులను ఎరుగుదురాయని కామన్స్‌సభలో అల్బర్ట్ అల్యూండరుగా రిడుగ, ఏమి చర్యను దీనికొనవలసియో, తెలియజేయుడన ఆసంగతే తనకు తెలియదనియు ఇటీవల జరిగిన సమాచారమును దెలిపినచో విచారించెదననియు సర్ ఫ్రీట్‌కును టిపిల్‌బ్రుగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

డికెంబరులో మిస్సింగుసందులో జరిగిన రహస్యపుసభల లిస్టింగులో తెలిసియుండవలసినదే యని అల్యూండరుగా రినిరి. ఇండియా, సింహళ తేయాకునర్తకులు సప్లయిజేయజాలనున్న సంగతులుగూడ తెలిసియుండవలె ననిరి.

తనకుదలిసినదంతయు మార్పుటలో అన్ని కట్టుదిట్టములు జేయబడినవియు అందరకును ప్రతిబంధకము లేకుండ జేసి రక్షితప్రమేయనియు ప్రత్యుత్తరమును లిస్టింగు రిచ్చిరి.

తేయాకున తయారుచేయకంపెనీ పై నిర్బంధమును జాలగించుటకు పూనుకొనెరాయనియుడగు లిస్టింగు ప్రత్యుత్తరము సమర్పించెను.

వాయువార్తాప్రచారము

చాలదూరము బంపు

విషయములో అనుకూలముగానికంటే ఎక్కువ జరిగెనని మార్క్సిస్టులకిదివారు తెలియజేసిరి. రాత్రింబవలు ఆస్ట్రేలియాలో వాయువార్తాప్రచారమును సాగించుటకు పిలగుననిరి. 'నీయ' పత్రికిని ఆమలుజుతువులకు గ్రేటుబ్రిటను, ఇండియా, ఆస్ట్రేలియా, కనడా, యు.ఎస్.ఎ.కావారితో ఒడంబడిక జేసికొనిరి. ఫిబ్రవరి ఆఖరున పనిప్రారంభమగును.

కనడా యు.ఎస్.ఎ.కాలితో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపుటకు కార్యాలయములను నిర్మించుచున్నారు. ఇండియా ఆస్ట్రేలియాలోగూడ ప్రచారము పట్టుటకు కార్యాలయముల ఏర్పాటుచేయుటకు పథములను జూచుచున్నారు.

సామ్రాజ్యములో వాయువార్తాప్రచారమును త్వరలోనే ప్రారంభింపదనుచున్నారు. ఇది ఇండియా, యు.ఎస్.ఎ.లకు సంబంధించినది. 500000 వాటాలను విక్రయించెదరు. వాటా 18 27½ పిల్లింగులు. పాను వాటాలను జేసెదరు.

సంరక్షకవర్తకవిధానము

స్వేచ్ఛావర్తక పద్ధతీయో?

కామన్స్‌సభలో చర్చ

లండన్, ఫిబ్రవరి 17:—చాలకాలమునుండి కామన్స్‌సభలో సంరక్షకపద్ధతి స్వేచ్ఛావర్తకపద్ధతి చర్చలేదు. మరల నేడు సెయ్యురింగ్ ప్రారంభమైనది. రాంకేనుగ్గానాల్లుగారి ఆక్షేపణకు తనపక్షములో ఎవరును ఉత్సాహమును జూపలేదు. మామూలుసహాయము కన్పించలేదు. మొన్న ఎన్నికలలో జేసిన తేలు భయకంపితమైన వృద్ధప్రేమలు ఓటుల నిచ్చిరన్నపుడు సోషిడలుగారు పక్కన నవ్విరి.

పార్లమెంటుఅధికారమును అనగా పరిశీలనము తగ్గించుటకు బదులుబిగించుచున్నారని చర్చప్రారంభమైనది.ఇదిన్యాయమా అనువిషయమును ఆలోచించిరి. ఏపక్షమువారును తీవ్రముగ పోరాడవలంపలేదు. అధికపక్షమును ప్రజేకబెట్టువరకు పోరాడవలంపలేదు. అపుడు ప్రత్యేకముగ ఆయాపక్షములనుగూర్చి ఆక్షేపించెదరు.

లిబరలు తీర్మానమును వదలుకొనెదరు. దీనిని చర్చించరు.

ఆఫ్రికా ఒలింపిక్ ఆటలు ఆలగాండ్రియాలో జరుగును. ఈజిప్టురాజు ఆర్థికసహాయమునద్యుక్తు. అపుడే కార్యక్రమము చుటుకుగ ఏర్పాటుజేయబడుచున్నది.

జర్మను ఆర్థిక గోల

రూరు పారిశ్రామికములకు సామ్యునిచ్చుట

ప్రభుత్వ ప్రకటన

బెర్లిన్, ఫిబ్రవరి 17:—మార్కుధరపెరిగినపుడు జర్మను ప్రభుత్వమువారు రూరుపారిశ్రామికములకిచ్చిన సామ్యునుగూర్చి గోలబెట్టుచున్నారు.

సామ్యునికొరతమును మానినపుడు రూరు పారిశ్రామికముల సరుకులు రూపముగ అంతర్మితమండలికి ఇచ్చినదానికి పరిహారముగ కొంతమొత్తమునిచ్చితిమని జర్మను ప్రభుత్వమువారు దెలియజేసిరి. డిశంబరులో 700000000 రిచిమార్కులను తిరిగిఇచ్చిరన్నమాట అసత్యమనిరి. మిగిలినసామ్యునుగూడ ఆర్థికకారణములచే ఇచ్చుటకు నిశ్చయించిరి. ఇందులకు రిచిమార్కువారు ప్రభుత్వమువారి వరదలో ఇచ్చినమొత్తములకు సమ్యుతింపవలెనని ప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నారు.

యార్కు ప్రభుని సంచారమునకు

ప్రభుత్వసామ్యు నీయరు

రీఫీల్డ్, ఫిబ్రవరి 17:—తూర్పుఆఫ్రికాసంచారము నిమిత్తము ప్రభుత్వసామ్యును యార్కుప్రభు సంచారమునిమిత్తము ఇచ్చించిరాముని యడుగ ప్రస్తుత మీనిషటరు ప్రభుత్వసామ్యును ఖర్చుబెట్టదలంపలేదని వర్ణింపగాను కెన్సర్రిగారికి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

అంతర్జాతీయతగవుల పరిష్కారపు

టొడంబడిక

ను ఆలోచించుచున్నారు. ఈపక్షపు పూర్తియగుటకు కొంతకాలము పట్టుట. కాని కొన్ని తీర్మానముల నపుడే జేసిరి. శేషటికభలో ఇది మరివివరమువారికి తెలియజేయబడును. క్లిష్టసమస్యలన్నియు పరిష్కారమైనగాని యు.ఎస్.ఎ.లకు అతో ఆలోచించినగాని ప్రభుత్వపుఖరిని చెబుటకు పిలువలేదు.

యూనియనుమంత్రులు అంగీకరించిననే ఈఒడంబడికలో సమరణము ప్రజేకబెట్టుట కాలోచించెదరు. మార్క్సిస్టులేదీని సమాజేకముగ వారిసమితిసభలో ఆస్టికాంబల్లేనుగారు ముఖ్యప్రతినిధిగ ఏగి ఈఒడంబడికను కొంతకాలము ఆపుతేయవలెననెదరు.

యునైటెడ్ స్టేట్సునుంత్రి

లండనులో రాయబారిగనుండి విరామునుజేందుచున్న యునైటెడ్ స్టేట్సునుంత్రి క్లెమెన్ గారు లండనునుండి బయలుదేరిరి. పార్లమెంటు ఆస్టికాంబల్లేనుగారు మున్నగువారు సాగనంపిరి.

కొత్త లిబరలు ప్రభువు

ఆస్టిక్రొప్రభువు ప్రభువులసభలో స్థానము నలంకరించునపుడు సభ చాలవరకు నిండియున్నది.

బాల్ఫూర్ ప్రభువు ప్రభువులసభ నాయకుడు. హ్యూకాత్ ప్రభువు ఆస్టిక్రొ గారిని ఇతర సభ్యుల కెరుకజేసిరి. బాల్ఫూర్ ప్రభువు కాన్సర్వేటివు. ఇదివరలో ఒకే పక్షమునకు జేరినవారే కొత్తసభ్యుని ఎంకజేయవలెను. ఇది ఇపుడు మారుట చేయినగనుండెను. 30 ఏండ్ల క్రితము ఆస్టిక్రొ గారి వివాహ కాలమును గూడ బాల్ఫూర్ ప్రభువు ఇట్లే జేసిరట.

కర్జ్ ప్రభువుగూడ ఆస్టిక్రొ గారి నభినందించిరి సత్కరించిరి.

డాక్టరు గ్రెన్ వేలుగారు

రోగుల కుపచారము జేయుటకు పూనుకొనిరి. దూరములందున్నవారికి అత్యవసరములకు వస్తువులను రోగులకు అంజేయుటకు ఒకనాక ఏర్పాటుజేసిరి. ఇతడు చాలకాలమునుండి భూతదశతో ఇట్టి గొప్పకార్యములందు పనిజేయుచుండెను. ఇతడెన్నియో చైద్యాలయములను నెలకొల్పెను.

బ్రిటిషు వర్తకము

జర్మను పోటీ యుద్ధద్రవము

హ్యంబర్గ్, ఫిబ్రవరి 17:—బెర్లిన్లోనున్న బ్రిటిషురాయబారి ఇట్లు తెలియజేసెను:—ఇంగ్లండు వర్తకమునకు జర్మను పోటీ యుద్ధద్రవము. ఉభయులకును సమానముగ అదరణయుండవలెను. భేదమెంతమాత్రము ఉండరాదు. జర్మనీకి ఉదారభావముతో గలుగజేసిన కుంకుముల సదుపాయములను జర్మనీగూడ ఇంగ్లండుకు గలుగజేయవలెను. నిరంకుశముగ విధించు అంతులు లే సెన్సులకు రద్దుజేయవలెను. అంగ్లో జర్మను ఒడంబడికను త్రికరంసద్దిగ అమలుజరిపినచో అంగ్లో జర్మను వర్తక ముభయులకును ఎంతయోభాగ్యకరముగ నుండును. ఈసందర్భములందే హ్యంబర్గ్లో బ్రిటిషు వర్తకసంఘముచేర్పాటుజేసిరి. ఈసంఘము రెండుదేశములకు జేవయినద్యుగాక.

ఆరోగ్య భీమాచట్టము

నెవిల్లిచాంబల్లేనుగారి యభిప్రాయము

రీఫీల్డ్, ఫిబ్రవరి 17:—నేడునలు చాల్సు ఇన్‌షూరెన్సు అక్టుప్రకారము అంగీకరింపబడిన సంఘముల పనినికూడ పోయిన సంవత్సరము 14000000 పానులకుత్కృతగాకుండ రొక్కముగలాభములను ఈసంఘములో జేసిన రోగులకు బంచిపెట్టిరి. వైద్యవిషయములో లాభముక్రింద 10,000,000 పానులను బంచిపెట్టిరి. తీయదగ్గు నివారణార్థము జరిగిన మంచినీటి ఎంతయో విస్తారముగ సంతసమును చెల్లుచుగ్గి. గొప్పప్రయత్నములను జేయుటచే చాలవరకు తీయకగిగిది. నే చాలోగము తగ్గుముగ నునుబట్టిన దనవచ్చును.

గల్లిపోలీ వృత్తాంతము

టెక్సి టెక్సి బ్రిటిషుదాడి

లండన్, ఫిబ్రవరి 14:—పూర్వము గల్లిపోలీలో పనిజేసిన స్టేముఅందరుహింసాగోపుడు వాంకోవరలో నున్నారు. గల్లిపోలీవిషయమున వ్రాసినలేఖను ప్రానుఖ్యముగ టెక్సుపత్రిక ప్రకటించుచున్నది.

స్టిల్లుగారన్నటుల టెక్సి టెక్సి బట్టుకొనియుండెడివారమే. కాని మనైనక సిబ్బంది వ్యర్థములటచే పిలువలే పోయెను.

సార్వభౌముని అస్వస్థత

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలవార్త)

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—సార్వభౌముని మువ్వరు వైద్యులు నేటిదినము మధ్యాహ్నము సార్వభౌముని పరీక్షించలేదు. ఇదియొక శుభవార్తగా గణించబడుచున్నది. సాయంకాలము సార్వభౌముని వైద్యులు పరీక్షించెదరు. అధికారులు ఈవిషయమై క్రమముగ వార్తలను ప్రకటించెదరో లేదో తెలియకున్నది. మధ్యాహ్నము నర్ స్ట్రీహ్యుయెట్టు గారు సార్వభౌముని సందర్శించిరి. వారి ఆరోగ్యస్థితి మిగుల తృప్తికరముగనున్నదని రాత్రి 11 గంటలకు ప్రకటించబడినది.

సన్ యట్ సేను మరణించలేదు

పీకింగు, ఫిబ్రవరి 18:—సన్ యట్ సేనుగారు ఇంకను మరణించలేదు. లివరసందుకురుపువల్ల కృశించుచున్నారనియు వారికిరికపై వైద్యశాలకు తీసికొనిపోబడినదియు ప్రకటించబడినది.

కామన్సునభలో ప్రశ్నలు

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—కామన్సునభలో నేటిదినము యం.యస్. ఫారాయిగారిని ప్రాప్త్యుండి తరువలయందుని ప్రతిపక్షభక్తులవారు ప్రాప్త్యు ప్రభుత్వముకాకి విన్నవించుటకు రాయని వాస్తవములగాను ప్రశ్నించిరి. అట్టివిన్నవములేవయి పంపబడలేదని ఛేంబరు లేనుగాను ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

పర్షియానుగారు రాజ్యమును నవల కొనెదరను, వార్త అసత్యమనియు ప్రజల రాజభక్తిపై మెగారికి నమ్మకముగల దనియు త్వరలో పర్షియాకువారు వచ్చెదరనియు మెగారి కార్యదర్శి ప్రకటించినట్లుగ వైసునగర మునుండి ఒక తంతి వార్త తెలుపుచున్నది.

నల్లమందునభ

చర్చ

లండను, ఫిబ్రవరి 17:—మత్తు పదార్థముల పరీక్షమును పరిశీలించుటకు ఏర్పరపబడు అంతర్జాతీయ కేంద్ర పరిశీలన సంఘమును గూర్చి జర్మినియట్టు మరల నేటిమధ్యాహ్నము సభ సమావేశమైనది. ఇట్టి సూచించినట్లు ఈసభ్యులను జాతీయమితివారు ఎన్నుకొనుటకు అంగీకరించిరి. ఎన్నికపద్ధతులలో వ్యక్తులను ప్రోత్సహించు యానై టెడ్ స్టేట్సు, జర్మనీకి ఆహ్వానము సంపెదరు. సభ్యులను ఎన్నుకొనునపుడు నల్లమందు నుత్పత్తికేయవారను, ఉపయోగించువారు ఆలోచించి పీరిని ఎన్నుకొనటపరము. ఈసంఘములో 8 సరు సభ్యులందరైన, జర్మను ప్రతినిధి ఇట్లు తెలియజేసెను. మత్తుపదార్థములను రెయారుచేయుటలో జర్మనీ ముఖ్యమైన దేశముగాన కేంద్రసంఘమునుండి జర్మను ప్రత్యేకప్రతినిధిని తేర్చినగాని ఒడంబడికను జర్మనీ నంతకము జేయదు. ఒడంబడికను ధ్రువపరచినగాని ఎన్నికలయందు పాల్గొనుటకు వీలులేదనిరి. ముందు జర్మనీ వానిని జేయజాలరు. కేంద్రసభ సభ్యులను ఎన్నుకొనుట అయిపోయినది. జర్మను ప్రతినిధిని ఎన్నుకొనిన పిదప వివాదయింపు ఉండదు. కేంద్రసంఘమును గూర్చి ప్రాతిగ తయారుచేయుటకు రేపటివరకు సభ ఆపుజేయబడెను. నవంబరు సభకు వచ్చిన 89 రాజ్యములలోను నేడు 20 మాత్రమే ఓటులనిచ్చెను.

స్టేటుకొన్నిలు సభ

రామదాసుసంతులుగారి అభ్యర్థిత్యము

యస్. సత్యమూర్తిగారిట్లు వాయుమన్నార:—హిందూపత్రికా ధర్మి విలేఖరి 17 వ తేదీన ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇన్స్ట్రూమెంట్స్. స్టేటుకొన్నిలుసభయందు మాన్యుకలిగి ప్రభుత్వమువారిని చక్కగ ప్రశ్నింపగలిగిన సభ్యులైనట్టి సామ్రాజ్యకాసనసభ ప్రయత్నములు విజయము గాంచుటకీసభ ఎంతయోసహకారముండగలదు” ఈవిషయమును స్టేటుకొన్నిలుసభ వోల్టర్లవ్యస్థియందుంచానవలయుననియు, ఇంతవరకు రామదాసుసంతులుగారికి వోల్టర్లవ్యస్థివారు ఇవ్వజేసిన ఇవ్వలయుననియు కోరుచున్నాడు.

మదరాసు వార్తలు

నగరనిర్మాణ సంఘము:—చెన్నపురి కలెక్టరు గారు అధికారరీత్యా చెన్నపురి నగర నిర్మాణ సంఘపు బ్రస్టీగను ఆధ్యక్షులుగను రుసుంజేవరిని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము:—పద్దాశిమిడి మునిసిపలు కౌన్సిలరు గిరుగు వెంకట సీతాపతి పంతులుగారు గంజాము జిల్లా మునిసిపాలిటీల ప్రతినిధిగ చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయపు సిఐలు సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

ఇండస్ట్రీస్ బోర్డు:—ఈ బోర్డు సభ్యులను దినాను బహుశరు టి సంబెరుమాకు కెట్టిగాన రాజీనామా ఇచ్చిరి. కారి ఫ్టానమున కాసంభ్యులను రావుబహదరు ఎ. యం. యం. ముగవప్పకెట్టిగాను బోర్డుసభ్యులుగ ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిరి.

మైలాపూరు సంగీతసభ:—మహావిశ్రాంతి సందర్భమునను శ్రీశాంతి బస్ని బాయిగారు మైలాపూరు గోపాలనాయుగారు స్కూలు భవనమునందు కీనివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు నందవారు చరిత్రమును పారికథా కాలక్షేపమును జేయుదురు.

రాకపోకలు:—పరీ పార్వప్రసన్నానుగారు వారి సరి నిన్న రాత్రి కలకత్తావెళ్లిరి. రామశేషయ్య గారు నేటిదినము ఉదయం ఉదయమండలమునుండి చెన్నపురికివచ్చిరి. ఇంపీరియల్ బాంక్ ఆఫ్ ఇండియాకుచేరిన డబ్బు. ఆర్. టి. మాకేగారు నేటిదినము ఉదయము కలకత్తానుండి చెన్నపురికి వచ్చిరి.

మదరాసు శాసనసభ:—రావుబహదరు సి. చి. రంగారెడ్డిగారు కర్నూలు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుగ నియమింపబడిరి. వారు సానువారమునాడు చార్జి ప్రవ్వకొనెదరు. వారు కాసనపభ్యుత్వమును విరమింపజేసెదరు గాన త్వరలో మరల ఆస్థానమునకు ఎన్నికల జరుగును.

ఎక్స్ క్యుటివుకౌన్సిలరునియామకము

మద్రాసు కార్పొరేషను అధ్యక్షులగు ఖాకాబహదరు మహమ్మదు ఉస్మాను సాహెబు బహదరుగారు, చెన్నపురి ప్రభుత్వపు ఎక్స్ క్యుటివు కౌన్సిలరుగ నియమింపబడి రనియు, ఒకటి రెండుదినములలో ఈ నియామకము ప్రకటించబడుననియు తెలియచున్నది.

గవర్నమెంటు ట్రయినింగు ఉపాధ్యాయుల సంఘము, నెల్లూరు:—ఈసంఘమువారి సాంవత్సరిక సమావేశము 18 వ తేదీ సాయంకాలము విజయవాడలోని భవనమున రెవరెండు పిమ్మనుగారి ఆధ్యక్షతన జరిగెను. సాంవత్సరిక నివేదికము చదువబడెను. అసిస్టెంటు కలెక్టరు పి. యస్. రామస్వామి అయ్యంగారు ప్రాచ్యపాశ్చాత్య విశ్వవిద్యాలయములందలి విద్యార్థుల సాంఘికనైతిక పరిస్థితులగురించి ముచ్చటించిరి. బాలభట్టాచ్యమము వృద్ధిచెందుట ఆపసరమనియు చెప్పిరి. పిమ్మట హరిశ్చంద్ర ప్రతాపదుద్రియ నాటకములందు కొన్నిరంగములు ప్రదర్శింపబడినవి. అంతటితో సభముగిసెను.

మద్రాసు సర్వేసహస్రల చట్టము:—ఈచట్టము 1928 సంవత్సరమునకే గవర్నరు జేవరలుగారి ఆమోదమును బడసెను. ఈ చట్టమునందలి 11 వ క్షేత్రముందు అర్థము సమముగనుండనందున ఒక సవరణచట్టము లేబడెను. మొదటి చట్టమున 9, 10, 11 వ క్షేత్రములకు సంబంధించిన అర్హతలకు దరఖాస్తుపై ఇవ్వబడుతు అని యున్నది. అర్హత, తగినదావడిన భూమి సరహద్దుల పటము దరఖాస్తుపై ఇవ్వబడునని చట్టమును సవరించుచు ఈ సవరణచట్టము లేబడెను.

ఈ చట్టమును గవర్నరు జేవరలుగారు ఆమోదించిరనియు మొదటి చట్టము ఆమోదించబడిన తేదీ మొదలు ఈ చట్టము అమలునందున్నట్లుగ పరిగణింపబడుననియు ప్రభుత్వము ప్రకటించుచున్నది.

డాక్టరు గౌరుగారి బిల్లు

భారత మహిళాసంఘమువారి లేఖ

భారతమహిళాసంఘపు ఉపాధ్యక్షురాలగు డొరలి జి నారాజదాసుగారు డాక్టరు గౌరుబిల్లును పరిశీలించుటకై నియమింపబడిన సెలెక్టుకమిటీసభ్యుల కీ లేఖలేఖ పంపిరి.

డాక్టరు గౌరుగారిబిల్లునందు వివాహమునకు అంగీకరించువారున్న 14 సంవత్సరములనుండి 18 సంవత్సరములకు తక్కించుటకై వివాహానియ ప్రాత్యక్షములను కేసు లీనముగ ఖండించుచున్నాము.

ప్రపంచమునందలి నాగరిక దేశములలోపాలు సమానముగనుండుటకు భారతదేశము స్వపరిపాలనముగోరుచున్నది. కాని, దేశము నుద్ధంచుచట్టములను భారతదేశపు ప్రధానచట్టనిర్మాణ సభవారి ఆమోదింపవచ్చు ఎప్పటికీదేశేగలమో తెలియకున్నది. 12 సంవత్సరములు నిండిన బాలికలను తల్లులుగ మార్చుట నైతికప్రవర్తనమునను మానవస్వభావమునకును విపరీతముగ నున్నది.

“వివాహమున్ను 18 సంవత్సరముల నిర్ణయించుట క్రేష్టమకాని దేశమునందలి ప్రజాభిప్రాయముననుసరించి ఇవ్వబడుచేయుట అసాధ్యము. డాక్టరు గౌరుగారు తన బిల్లునందు 14 సంవత్సరములు సూచించిరి. అయ్యున్న నే కాసనసభవారు ఆమోదించి నాగరిక ప్రపంచము వారియెటుల భారతకాసనసభ వారి గౌరవమును కాపాడెదరని నమ్ముచున్నాము”

తెలుగుదేశవాద్యయసమితి, తిరువల్లి క్లెయి, మద్రాసు:—వైసమితి పక్షమున, ఈ నెల 20-25 తేదీ శుక్రవారమునాడు, 28-2-25 సోమవారమునాడు, సాయంకాలము గం 4-15 లకు ప్రెసిడెన్సీ కాలేజియందు శ్రీ విద్యా శిఖర ఆక్కిరాజు ఉపాకాంతంపంతులుగారు స్వవిరచిత వ్యాకరణమునందలి (ఆంధ్రభాషా విషయకమైకది) “సిద్ధాంతాధ్యాయ”మును ప్రవచనము చేయుదురు.

అధికారిశ్రవణము:—ఈపటమును చెన్నపురిలో చాకలిపేటలోనున్న మెస్సర్సు కే.వి. రామారంగారాయుడు అంను సమన్వయ ముకు పంపిరి. కృష్ణ తల్లి నందుకొంటిమి. ఒకపటము నెల 4 అణాలు. 12 పటములనెల 2-8-0 కావలసిన వారు వైకంపెనీవాకి చాకలిపేట పోస్టు మదరాసు అని వ్రాయవలెను. పటము సభ్యులగున చతుర్గుణాడును త్రికూల ధమకధారియును నాగాధరణుడు నగు యాళ్ళయని పటము సగభాగము శ్రీరూపమగున సగభాగము పురుషరూపముగను చిత్రంపబడెను ఉపసభ్యుగమున లింగమూర్తియును కుడి ఎడమ తల్లులను 20 దేవతామూర్తులును చిత్రంపబడినవి. స్వామి మూర్తికి ఎడమతల్లున యాళ్ళరాకృతికసమీపమున దిగువభాగమున నందియును కుడితల్లున పార్వతి ఆకృతికి సమీపమున దిగువభాగమున సింహమును చిత్రంపబడినది. వివరములు ద్రావిడాక్షరములలో వ్రాయబడినవి.

ప్రపంచ యూత్రికులు

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 18:—270 అమెరికా, ఆంగ్ల కనడావాసీయులతో గలసిన ప్రథమ ప్రపంచయూత్రికుల సంఘము, ఎంప్రెసు ఆఫ్-ప్రాంసు” ఓటపై వచ్చెను. జనవరి 14 వ తేదీని అమెరికాలో న్యూయార్కు పట్టణమునుండి బయలుదేరి, మెడిరా, అల్జీర్సు, మొరాకో, నెపల్సు, హెయిఫా, కెయిరోలకు జాట్టినచ్చెను. బొంబాయిలో యారుదినములుం జేవరు. యూత్రికులు, డెల్హి, ఆగ్రా మొదలగునాటి రజాది కొండలు బొంబాయికివచ్చు. మిగినవార కిబోయి యచట నుండి కొలంబోకుగూడ బోవుదురు.

కన్నాటు రాజదంపతులు

రంగూన, ఫిబ్రవరి 18:—కన్నాటు ఆంగ్ల రాజదంపతులు ‘గోగా’ యను నౌకపై వచ్చిరి. వారి నౌకమీదనే గవర్నరు మొదలగు రాహ్వానించిరి. ఓడదీగినపిమ్మట రంగూన యందలి ప్రధానోద్యోగులు మంత్రులు బరిచయము జేయబడిరి. వేసవేలు ప్రజలు రాజదంపతులంజూచుటకు వచ్చిరి. వారిచ్చట నచ్చు కాలములయెడ, ప్రభుత్వంపెరిమందలియులగుమంగురు. వారి గౌరవాధ్యక్షులు కేటి సా.యంకాలము ప్రభుత్వమందిరమున కొనిపెండు జేయబడును.

ప్రేటుకొన్నిలు

భోటా నాగపురముందలి ఖనిజపరిశ్రమలగూర్చి చర్చ వెస్టిమిల్లరు గారిని నభయందు బ్రకటింపించుట.

హయాను జాఫరుగారి తీర్మానము

దెల్చి, ఫిబ్రవరి 18:—నేడు ప్రేటుకొన్నిలులో హయాను జాఫరుగారు, భోటా నాగపురములో ఖనిజపరిశ్రమయొక్క విశేష గూర్చి యాలోచించుటకు, నొకపాతకాలను తత్పరిశ్రమలను నేర్పుట కేర్పాటుచేయుటకు, తీర్మాన మొకటి చేద్చిరి. తీర్మానము నుపపాదించుచు, వట్టి విచారణసంఘమును దాను గోరుట లేదనెను. నాదాయవ్యయపట్టికయందు దనవసరపు ఖర్చుజేసి నారని యాజ్ఞాపితములను సంశయ మేమాత్రము నొందకుండ, పూర్తిగ నవకాశములెంతవఱకుగలవో జరిక్షింపవలయుననియుఁ గోరిరి. హిందూదేశము మొత్తానొకప్పుడ మూల్యమును రత్నములతోను, లోహములతోను నిండిన రత్నగర్భయని యూహించెడివారు, ఇప్పుడట్టి వేవియుఁ దృప్తిబడకుండెను. నేడుగూడ భరతఖండము, బంగారము, రాగి, యినుము మొదలగు ఖని దుగల లోహములతో నిండిన పూర్ణగర్భయే. ఇట్టిలోహము లమితముగనున్న భోటానాగపుర మందు ఖనిజపరిశ్రమ చేర్చుకొన గురూహులగు విద్యార్థులకొక పాతకాల నేర్పించుచో, లాభదాయకముగ నుండుటయే గాక యట్టి హిందవవిద్యార్థులకు తద్వల్ల నవలంబించుటకు సౌకర్యములేర్పడును. ఇనుముదొలకు ఫలములు హిందూదేశములకు గలవు. సరిగ పనిజేసినయెడల హిందూదేశమున కంతకును సరఫరాజేయుటయే గాక విదేశీయులకుఁగూడ బంపగల సమర్థత యుండును. రాగి చాలఫలములందు దొలకును. కాని దానికై యెట్టి ప్రయత్నమును జరుపఁజూచలేదు. ఒక్కసింగుప్పామ్ జిల్లాలో మాత్రము పనిజరుగుచున్నది. గనులయొక్క పారిశ్రామిక సంస్థయందు పెట్రోలియం నూనెకై ముచ్చిపని జేయవచ్చును. బెంగాలు, అస్సాము, అర్వాచలములందు తయారగుదానితో భరతదేశమున కంతకును సరఫరా జేయవచ్చును.

బెర్హాడు గారు

జనుక కొంతకాలము భోటానాగపురముందు కమిషను కుద్యోగిగానున్న బెర్హాడుగారిచే బరిస్టరు యతికారసభ్యుఁడు) గారు మాట్లాడుచు ప్రభుత్వమువారు జాఫరుగారియొద్దేక్ష్యముల నూహించుచు భోటానాగపురములోనున్న ధనభాదలో నొక పాతకాలకొరకు పదిలక్షలరూపాయలు నొసఁగినయొ, క్రిత నవంబరు మాసమున పాతకాలాభవముల నిర్మించుట కారంభించిరనియుఁ దెలిపిరి. పరిశ్రమముగూర్చి మాట్లాడుచు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములే యాశ్రయ దీసికొన వలయుననియు, బీహారు జరిస్సానా రెట్టి క్రద్దదీసికొనుచుండి రనియుఁ దెలిపిరి. మూడు సంవత్సరములు క్రిందట తక్షణమయ మాలోచించుట కారాష్ట్రీయముందు ముగ్గురు గూడిన యుప సంఘము నొకదానిని నియమించిరనియు, వారు నివేదికను బంపి రనియు, నాపరిశ్రమవ ర్తకులే జేసిన బాగుండుననియు, ప్రభుత్వమువారు సహాయముమాత్రము జేయవలెనని నిశ్చయించినటు లను దెలిపిరి.

లింగారు

పారిశ్రామిక సభ్యుఁడు లింగారు బెర్హాడుగారి యూహలనే బలపఱచిరి. భూగర్భతత్వపరిశోధకారి (జిర్కల్ ఆఫ్ జియాలజికల్ సర్వే) భోటానాగపుర మందలి పరిశ్రమను పూర్తిగా నెలకొల్పుట కుద్దేండుకొ నెననియుఁ దెలిపెను. కావున ప్రస్తుత సహాయమున విచారణ యవసరములేదు. పాతకాల విషయమై ధనభాదలోని పాతకాలయందు దాపరిశ్రమయందు ప్రాథమిక పరిజ్ఞానము గలుగజేయుటకే నెట్టెంబడు ప్రాంత మున బ్రారంభింతుననియు ప్రభుత్వమువారి యార్థికపరిస్థితులు బాగువఱకు కొలదిని యభివృద్ధిజేయుటకు దగుప్రయత్నములు సలుపఁజూచుననియు దెలిపిరి.

కరండికరుగారి నవరణ

లింగారి యుపన్యాస భోరణి ననుసరించి కరండికరుగారిక సమంజ సుపపాదించిరి. ఆసవరణను మొనర్చి దాదాభాయిగారు బలపరచిరి. సవరణనుసరించి తీర్మానములోని మొదటిభాగము దీసివేయఁజెను. రెండవభాగమేక గ్రీవముగ నామోదించబడి నది. సభలేవు ముగియ గూడును.

సర్ వెస్టిమిల్లరుగారు

దెల్చి, ఫిబ్రవరి 18:—సన్నిపాత జ్వరమువలన మరణించిన సర్ వెస్టిమిల్లరుగారి గౌరవార్థముసభ యాపుజేయబడినది.

అధ్యక్షుఁడు, సభ్యుల నేకుండు వారి న్యాయవిమర్శనాకేంద్రీని, నిష్పక్షపాతబుద్ధికి, భారతదేశ సేవాపరతంత్రతకు, బొగడికి. సభవారు, కీర్తిశేషులగువారివలన గలిగిన సప్తమును గ్రహించుచు, వెస్టిగారిభార్య, వారిబంధువులకు సానుభూతిని వెల్లడి జేసిరి.

అధ్యక్షుఁడును సర్ మాస్ట్రీఫీఫీస్టిక్రుగారు లింగారిని బ్రకటింపించుచు, మదరాసు ప్రభుత్వమువారు చాలసార్లు సభకు తమ ప్రతినిధిగ నిర్ణయించుటయే వారి యున్నతన్వాయవిదత్తతా శీలమండలువునున్నదని నుడిపిరి. ఈదేశమందు 40 సంవత్సరముల ప్రభుత్వసేవజేసి తుదకు తనకాఖయం దత్యున్నతస్థానమును ప్రధాన న్యాయ స్థాన ముందలి న్యాయాధికారి పదవి నలంకరించిరి. తన జీవిత కాలమందు పదిసంవత్సరముల కాలము మైసూరు సంస్థాన ప్రధానన్వాయాధికారి నుండెను. మదరాసు ప్రభుత్వమువారు వీరినే తమప్రతినిధిగ నిర్ణయించుటయందలి బలము నీసభవారు గ్రహించిరి. క్రొత్తయంత్రములను దేలబఱచవలసి వచ్చినపుడే, తనవసరమునట్టి మాటలాడెడివారు గాని, ఇతర సమయములందు, మాటలాడెడివారు గారు. గభలో రెండుపక్షములవారి విశ్వాసమును సంపాదించగ లగినవా రొక్క మిల్లరుగారు ఒక్క మరెవరును లేరని తెలిపిరి.

పిమ్మట సర్ నరసింహ కర్మగారు పరివేదనవ్యవస్థయై మాట్లాడుచు, గొప్ప న్యాయవేత్తయనియు, సమర్థతగల న్యాయవిచక్షణ కలఁడనియు, ధర్మనిర్వహణమునం తెక్కుడు బుద్ధిగలవాడనియుఁ దెలిపిరి.

ఆనధికార సభ్యుల తరపున సర్ మెనక్టీగారు నాదాభాయిగారి రక్ష్యక్షుఁడును, సభానాయకుఁడును జేసిన నుడువులతో నేర్పించుచు, సభను కీర్తిశేషుని గౌరవార్థ మాపుజేయవలసినదిగా గోరెను.

పిమ్మట సర్ ఆర్థుల ప్రూము, కే. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు, సర్ దివానాచా, సర్. డి. పి. సర్వాధికారి, కపర్ది పయ్యదు రజాజి, సర్దారు ఖిరంజీసేంగు, మారానాజాఫరు, రాజారాం పాలాసేంగు గార్లు సభ నాపుజేయ కొరుటను బల పఱచుచు, మిల్లరుగారిని బ్రకటింపించిరి. నేటి సాయంత్రము వారిదేహమును సమాధిచేయుటకు దీసికొనిబడినప్పుడు మనుమ మాల నుంచవలయునని తెలిపిరి.

సభ కుక్రవారమునాటికి జరుపఁబడెను. నాడు సర్వాధికారిచే రైల్వేస్టేషను భారతకాసనసభలో నియోగిగారు ముచ్చినటు లాప్యంతుటకు (కొన్నికాటలు వారికి రైలుగందు బండ్లు ప్రత్యేకింపఁ బడకుండునట్లు) తెచ్చిన తీర్మానమును బాదును జాపురుగారు నీటివనతులనుగూర్చి యాలోచించుటకొక యుపసంఘము నేర్పఱపవలయునను తీర్మానమును గూర్చి యాలోచింతురు.

రాజమండ్రి తాలూకా

కాంగ్రెసు సంఘసభ

ఈనెల 24 వ తేదీని రాజమండ్రిపేంద్రవరమున జరుగును.

ఈనెల 24 వ తేదీ మధ్యాహ్నము రి గంటలకు రాజమండ్రిపేంద్రవరమున తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘకార్యాలయమున సుదరు కాంగ్రెసుసంఘసభ జరుగును. తాలూకావార్డు ఎన్నికలకు అభ్యర్థులను నిర్ణయించుటకే యాసభ జరుగును గాన కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు గా ఎన్నికలకు నిలవగోరువారు 24వ తేదీ లోగా కార్యదర్శికి తెలియజేయవలెనని కార్యదర్శి తంతివార్త నంపెను.

నోటీసు

కాకినాడ పురపాలకసంఘము, మాటరు వర్కునుకు 1925-26 సం॥ రమునకు కావలసిన మేలైన బెంగాల్ స్టీము సీమబాగ్గు దుమ్ములేకుండా 3500 టన్నులను సరఫరాచేయుటకై తెండరులను పంపుకొనవలెను. ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాసిన తెండరు ఛారములు పంపబడును. 15-3-1925 తేదీవరకు సీలుచేసిపంపబడిన తెండరులు అంగీకరింపబడును.

మునిసిపల్ ఆఫీసు } క. సూర్యనారాయణమూర్తి
కాకినాడ } ఛైర్మన్.
18-3-1925

వైకం నత్యాగ్రహము

మ హా త్మ ని వ్యా స ము

నేడు 19 వ తేదీని నెలవడిన ఎంగుయిండియాపత్రికలో మహాత్ముడు వ్రాసిన యావ్యాసము (తకటింపబడెను.

“వైకం నత్యాగ్రహమునై నిరసనభావ ముకలుగుచున్నది. దౌర్జన్యమునుమాపి ముందుకుపోవలెననిగూడ కొందరపుడే నూచింపవారంభించిరి. సత్యాగ్రహాతిరమున కొందరి స్ఫోటకము సోకినది. కేసవిముడిగినకొందిని వ్యాధి ప్రబలననియే తలచుచున్నార. మినాయకత్వమునందును కాంతి సాధనమునందును గట్టి నమ్మకముతో మేము సత్యాగ్రహమును సాగించుచుంటిమి. కేరళరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము వారేమియును ప్రోత్సహమును కలుగజేయుటలేదు. వారు స్వయం కృషివలన ధనము నేమియును కొన్ని నెలలకు యావల పను కూర్చి యుండలేదు. అన్నిటికిని మిన్నైనానే ఆధారపడియున్నాము. మాకు ధనలోపము హెచ్చుగానున్నది. మిరిచటికి వచ్చినచో మాకు మహాపకారము కలుగునుగాన నెల్లవారును మిరాక కెదురు చూచుచున్నారు. అని యొకరు వైకంనుండి నాకు వ్రాసిరి.

“సాధ్యమైనంత త్వరలో వైకంవెళ్లవలె ననియే నేనును ముఖ్యముగా కోరుచున్నాను. త్వరలోనే అది నెరవేరగలదని తలచెదను. ఈ లోగా సత్యాగ్రహము నిరత్యాహమును చెందగూడదు. నిరాశకు వారనకాక మియ్యకాలరు. వారి సత్యాగ్రహము కొంతకాలపరిమితివరకు మాత్రమే జరిపి తరువాత విరమింపజూనట్టిదికాదు. వారనుభవించవలసిన కష్టములను గూడ మితి నేర్పవలసివలెను.”

హిందూ మహమ్మదీయమైత్రి

అక్బీ ఒడంబడికను విస్తరింపజేయుట మాట యటుండ దాని నటులే యుంచుటవలనగూడ చాలహాని కలుగగలదు. మహమ్మదీయుల కోరికలను తీరస్కరించుటగూడ హానికరమే యగును. మహమ్మదీయులకు శంకుస్థితి కలిగింపజేయియు స్వరాజ్యమునకు హానికరము కానట్టిదియు నగు సాధనమును కనిపెట్టుటవ్యవసరము. అది అసాధ్యముకాదు. పంజాబు వంగ రాష్ట్రములలో మహమ్మదీయుల అనసంఖ్య హెచ్చుగానున్నది; గాన వారిప్రతినిధులసంఖ్యగూడ హెచ్చుగా నుండవలెనని మహమ్మదీయులు కోరుచున్నారు. ఈవాదమును ప్రోత్సేజము నీలులేదు. ఉత్తరసరిహద్దులోని వారివలన ప్రమాదము కలుగవను సంకేతముచే యాకొరికను తీరస్కరింపగూడదు. స్వరాజ్యమునుకోరు హిందువులు సాహసించక తప్పదు. ఇతరజాతుల వారినిగూర్చి మనము భయపడుచున్నంతకాలమును స్వరాజ్యము మనకు లభింపదు. మనకు స్వరాజ్యము లభింప టత్వవసరము గాన నీవిషయమున హిందువులు సంకేయింపక న్యాయముగు మహమ్మదీయుల కోరిక కనుమఱింపవలెను.

పిమ్మట నెటులై సరే యిప్పుడు న్యా యమును జరుపుట యే కర్తవ్యము. మహమ్మదీయులు ముఖ్యముగా కోరునది ప్రత్యేకనియోజకవర్గముకాదు. సరియైన మహమ్మదీయులను ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకొనవలెననియే వారు కోరుచున్నారు. ఇది ఒడంబడికవలన నెరవేరగలదు గాన చట్టములో చేర్చబడనవసరము ఒడంబడిక జరిగినచో సమయానుగుణ్యముగ సవరించుట కులభ్యము. చట్టమైనచో సవరించుట చాలకష్టము. గాన ప్రత్యేక నియోజకవర్గము లవసరము. మహమ్మదీయ ప్రతినిధుల పేర్లను ముందుగా మహమ్మదీయ సంఘములవారు నిర్ణయింపవలెను. వారిలోనే ఎవరినైన ఎన్నుకొనవలెనని ఓటరులను హిందువులను మహమ్మదీయులను కలిసి కొరవలెను. ఒడంబడికకు అంగీకరించినచో అన్ని యిబ్బందులును తీరగలవు. ప్రతిమతము వారిలోను వారి జనసంఖ్యనుబట్టి ఓటరులసంఖ్యను నిర్ణయించుటకు మాత్రము చట్టములో అవకాశ ముండవలెను. ఇప్పుడున్న ఓటరుల పట్టిక కేవలము నిరుపయోగముగా నున్నది.

బహుమానవ్యాసము

“నూలు పడుకుట ఖడ్గలను గూర్చిన బహుమానవ్యాసమును పంపుటకు ఏప్రిలునెల 30 వ తేదీ వరకును గడువియ్యబడెను” అని మహాత్ముడు వ్రాసెను. (ఆ. ప్రె.)

క్రిస్తు-భవిష్యత్పరిణామము

క్రిస్తునంటి మానవోత్తముడు గలుగబోడు

డా॥ గిల్గిగారి అంత్యోపన్యాసము

ప్రఖ్యాత వైద్యులైన డా॥ గిల్గిగారు గుర్రాను నందుగావించిన మహోపన్యాసములవలన ఖచ్చిత్ర పౌరు తెలియు కృతజ్ఞులై యున్నారనియు, ఈ ఉపన్యాసములవలన ప్రజలకు మహోపకారము గల్గినదనియు నుడువును ఉపన్యాసకు లను కొనియున్నారు.

డా॥ గిల్గిగారు తమ ఉపన్యాసమును ప్రారంభించుట కుముందు తమను గావించించుటకు తమసంతోషాతికేయమును, కృతజ్ఞతను తెలియిచ్చిరి. భారతదేశమునం వాసమున ఉపన్యాసములలో నది 40 వ ఉపన్యాసము. అందువలన కలకత్తాలోని తమ అంత్యోపన్యాసములందు అసంఖ్యాకులగు ప్రేక్షకులు వచ్చిరి. వచరాననందు మీరు జూపిన క్రైస్తవ, దుర్మనాశములు నే నెన్నటికి మరచజాలను. మీ యాశ్రయకరమహిమ నా హృదయమునందు నా జీవితవ్యవస్థలను స్ఫురించుచున్నాయందు నని పలికిరి.

క్రిస్తు - భవిష్యత్తు

అమెరికాదేశమునకు భూతకాల ఔన్నత్యమేమియు లేదు. కాని భవిష్యత్తునందు గలదు. భారతదేశము గొప్పభూతకాలమును అమెరికావలె భావికాలమును గూడ గలిగియున్నది. ఆభావికాలమునందు సమృద్ధివిశ్వాసము అంగీకారములు గలిగి యుండువారి నే నుడువవిచ్చితిని. సమకాలికులగు యువజనులెల్ల రకు అమెరికా దేశమునందు మేమును, భారతీయులగు మీరును సర్వజనులను ఆశ్రియించుచుండిన వ్యోతిస్సయాశ్రమము గూర్చి తెలుప నుద్దేశించితిని. ముఖ్యము గ యువకులగు ను న మునెద్ద వారల మెయి ఆ నంద ప్రకృతియందు మార్గముజేసికొని నడువ యిచ్చింపు నపుడు మార్గదర్శి, వెలుగు ఉండుట ఆత్మవశ్యకము. 19 వ శతాబ్దపు అధ్యాత్మికానభవమునందు ఆలేజమును గాంచ నభిలషించుచున్నాను. ఈలేజము భావికాలమునందు ప్రసరించు నట్లానంది దానివలన గలగు ఫలితముల నీక్షించ గోరుచు న్నాను.

క్రిస్తువిశ్వగాదు. ఉత్తమోత్తముడు

క్రిస్తువిశ్వగాదు, ఉపాజనీతుడు గాదు, కేవల ఆశ్రయ ముగాదు. ప్రపంచచరిత్ర ప్రకరణములందు క్రీస్తు మూర్తిభవించియున్నాడు. ఏతరమందైనను జనులు తమ ఆభిప్రాయముల మార్పుకొని, నివాసముగ సమాలోచించిన క్రీస్తుజీవితమును గ్రహింపగల్గుదురు. మనుజుడు క్రీస్తును కనుగొన గల్గినపుడు గొప్పమాన్య ఆతనియందు గలిగితిరును. మిగిలిన మనుజుడి, కేవలభ్రమ, అజ్ఞానములందు తగల్గూనబడినవో మానవత్వము వహించిన ప్రభువగు క్రీస్తును స్మరించును. అచ్చట మతరహస్యము, బలము మీకు గోచరమగును. అని మార్చి నలూరదు తన జర్మను సోదరులకు 400 సం॥ క్రితము బోధించియుండిన ప్రస్తుతము మీరు క్రీస్తును తిరుగ గనుగొనిన, మీకు మిజాతికి గలుగబోవులాభమేమి? క్రీస్తును వింటిన మానవోత్తముడేవోకాదు గలుగబోడు. ఇది చాలా ముఖ్యమగు సమస్య. ఇక్కడవేరైన వారిలో క్రీస్తుజన్మించిన జాతికిజీవనా రెవరైనగలరా? ఆకలి భావమూర్ఖుడగువారుండిరా? ఒక్కరును లేదు. ఆతనికాలముందుండిన రాజకీయసంస్థలు, అధికారములు నశించినవి. రోమునా ప్రాజ్యము గలిచింది. ఆతని సమకాలికులు, వాగవికల, న్యాయవేదాంత, క్రాస్త్రీయ విధానములు మారినవి. ప్రాపంచిక క్రాస్త్రీయ ఆతని కాలమునంచి నేటికి ఎవ్వరును గ్రహింప జాలని అద్భుతమార్పులకు లోనైనది. కాని పరిస్థితులన్నియు ఇట్టి సంప్రదాయబద్ధములకు లోనైనవి 19 వ శతాబ్దముందు ఎల్లరమును ఆతనియందు మనకుగల ప్రేమాభిప్రాయముచే కట్టుబడి ఒకవో జేరితిమి. క్రీస్తుకంటె ఉత్తముడులేడు. ఈప్రేమపాశము నానాటికి ఆభివృద్ధిగాంచి, అసంఖ్యాకులగు జనులను కట్టివైచుచున్నది. మన వేదాంతముగాని, విశ్వగాని క్రాస్త్రీయముగాని ఈ ప్రేమను పూర్వముకన్న నెక్కుడుగ తగ్గింపజాలవు. మానవులెంత విజ్ఞానయుతులై జ్ఞానస్థూరి గలిగినవారైతర, క్రీస్తుయొక్క సూక్ష్మతను, ఉత్కృష్టమును బోధనలవంటివి వేరుగ గలుగబోవు. ఇయ్యది మానవానభవమునంచి జెప్పగలము. క్రీస్తునియనుగలుగు విధానక నిర్ధారణములనె బోధించినది జెప్పియుంటిని. నియను మెల్లపును ఈ తత్వాలిక పరిస్థితులందు జనించి దానిలోడనే సమసిపొవును. కాని సిద్ధాంతము సజీవ

మును కార్యమునై యుండును. నియమములు పోయి మాతన నియమములు రావచ్చునుగాని సిద్ధాంత మెప్పుడును మాన్యు కెందదు. కార్యకల బ్రహ్మకల్పముగ నుండగలవు. ఆచారవ్యవహారములు ఆదర్శములు, రాజ్యాంగ, నైతిక, మత, క్రాస్త్రీయ విషయములు, మానవ, ప్రాకృత, వేదాంతసిద్ధిగతు లును మాన్యుకొంది, విడనాడబడి మాతనవిషయములు వాని స్థాన మాక్రమింపవచ్చును. ప్లాటో పెక్కియరులను మించిన వాడు ప్రపంచమునందు గలిగినాడా?

అశోకుడు-అకబరు

నేను ప్రథమమున సామ్రాజ్యచరిత్ర మూలకముగ మీ దేశ పరిస్థితుల చెలిసికొంటిని. ప్రప్రథమమున అందునన్నాకర్షించి విను శును క్రీ. పూ॥ 300 సం॥ క్రితము రాజ్యపాలనము గావించిన అశోకమహాచక్రవర్తియును, క్రీస్తుకు అనంతరము పాలించిన అక్బరు పాదుషాహీ వీర్ధరును మహోత్కృష్ట పురుషులు. అశోకుని ప్రతిభా విశేషములు తరతరములగాగును నుడువజాలను. 1900 సం॥ క్రింద ఆల్మెగాంపర సెషియన్ మున్నగు మహాసభలు జన్మించిరి. వీరెల్లరును ప్రపంచ చరిత్ర యందు సజీవులై యుండగలరు. క్రీస్తుకంటె మానవత్వప్రేరేపిరనిపజేసి, అకర్షించినవాడు వేరొకడు కలదా?

మాడవకారణమేమన క్రీస్తు తనసిద్ధాంతములవల్లను, తన ఉత్కృష్టగుణాతికేయములవలననే గాక భగవంతునితో యీత నిగిల సంబంధముచేత, నాతని యశోక్తియు, బలవత్వము లినునడించెను. అప్రత్యక్ష సిద్ధాంతములపై నాధారపడువారు కొందరుగలరు. కాని అధికసంఖ్యాకు లట్లుగాదు. ఒక సిద్ధాంతమును కార్యరూపమున అనుభవమందు కనుపరుచుటకు బలహీనులగు మానవస్వభావమున కెంతయు కష్టమేముడను. మానవుడు ప్రాణతుల్యముగ ప్రేమించు తన తల్లితండ్రులకు భార్యా బిడ్డలకు, బంధుమిత్రులకొరకు పాలుబడునట్లు అప్రత్యక్ష సిద్ధాంతముకొరకు పాలుబడడు. క్రీస్తు తానొక గొప్పసామ్రాజ్యమును నిర్మించెను. అందులకు ప్రాణముల భారపోయువార నేకులుగలరు. ప్రేమ, విశ్వాసము, భక్తి, కృతజ్ఞతాది మగుణ పుంజములగ్రహించి భగవంతుని ప్రేమ-మృతమును మనుజుల హృదయములందు ప్రవహింపజేయుటయే క్రీస్తుకు మానవుల పైగల పలుకుబడికి కారణము ఇదియే వైచిల్యనందలి గొప్ప గొప్ప ఆడంబువాక్యములసారము. భగవంతునియొక్క ప్రేమ మానవులపై క్రీస్తుద్వారా ప్రసరించగనే జనులలో మాతనగు మార్పుగలిగెను. 19 వ శతాబ్ద ప్రజాపరిపాలనయును క్రీస్తు బోధనల నుంచి చాల నెచ్చుకొనవలసియున్నది. చరిత్ర మూలముగ క్రీస్తు నుంచి వచ్చిన లేజము మీదేశము నందును నిండియున్నది. కాని పలువురు దానిని గ్రహింపనేక క్రీస్తునుంచి ఈలేజము గలిగినదని తెలియజాలవచ్చును. క్రీస్తుయొక్క మతము వ్యాపించుట కిదియొక మార్గము. క్రీస్తు మానవజీవితమున కొనసగినదెల్లను ద్వంద్వ మితికై యున్నది. దానిని మనుజుడు గ్రహింపజాలవచ్చును. మానవజాతి నుద్ధరించి వారిని పవిత్రుల నొనర్చుటకు క్రీస్తు అవలంబించిన విధానము మాతనము. మతమునందయ్యది చాలముఖ్యము ఆశక్తిని మనుజుడెట్లు గ్రహించును?

గురుశిష్య సంబంధము

మీ భారతదేశమునందు గురుశిష్య సంబంధము పర్యోక్త్యుత్తమైనది. శిష్యుడు ఎల్లపుడును విధేయత, అడమన, త్యాగము సమ్రత అదిగాగల గుణముదాయమును గలిగియుండి గురువును నేమిచపలెనని మీరు తలంచెదరు. అట్టి సంబంధమే క్రీస్తునందును ఆతని జనుచరులందు నుండవలెను. ప్రభువు పైనట్టి అతిశయభక్తి విశ్వాసములు గలిగి ఎర్పిలవలెను.

భావికాలపు అతితర్జాతీయమన్వలు

20 వ శతాబ్ద సమస్యలన్నిటిలో ముఖ్యమును, క్లిష్టము ను నైనసమస్య అంతర్జాతీయ విషయము. వివిధజాతుల సమస్య వివిధజాతులములకు భిన్నభిన్న మతములండిన ఈ సమస్యను మీరు పరిష్కరింపజాలరు. అట్టి అంతర్జాతీయ సంబంధమును బలపరచగల మతము ప్రపంచమున దధికసంఖ్యాకులచే నవలంబించబడి సార్వజనిక మైనదిగ నుండవలెను. మానవ హృదయములందు జాతి కుల విభేదముల దొలగజేసి ఐక్యము నొడగూర్చగల మతము నవలంబించుటచే నీసమస్య జేలును.

జాతీయోక్త్య

తాజియముందు మన రెండుదేశము లించుమించు సమానములే. అమెరికా, సామ్రాజ్యములందు లెంటియందున్న భిన్న భేదములు, జాతుల నేకములు గలవు. మాతన సాంఘిక, ఆర్థిక కార్యక్రమముల ననుసరించి నవీనజాతిలువారుల ప్రభుత్వము

లన్నియు ప్రజలెల్లగును విభేదములకేక సమానముగ నుండవలె నని వాంఛించుచున్నాను. అమెరికాయందు నివసించు, జర్మనులు, రష్యనులు, ఇటలీదేశీయులు తమతమ మార్గముల ననుసరించుచు అమెరికాజాతీయ జీవితమును భిన్నముగావించుచున్నారు. జాతి, మత, కులభేదముల నంగద్రోచి ఏకాకేయమును ప్రజల జేయుటకు జాత్యేకత ముఖ్యము. క్రీస్తు అట్టి జాత్యేకత నొనగూర్చుటకు తగినవాడు. క్రీస్తు సర్వవా "మీరు విధుల నిర్వర్తించుటకేగాని, హక్కులగోరుటకు బాధ్యులుగారని" బోధించియుండినను. క్రీస్తు సామాన్యమానవులతో, నిష్కలటలతో ముచ్చటించుచుండినను. 20 వ శతాబ్ద ప్రజాపరిపాలనము గొప్పవాడు సామాన్యమానవునియందు మాతన లేజము దీక్షనగావించి వానినద్ధరించవలెనని గోరుచున్నది క్రీస్తు సామాన్యముగ స్వల్పులతోడనే మెలంగజేసెను. 20 వ శతాబ్దము దలి ప్రతిజాతీయ ఇట్టి క్రీస్తుజీవితమునే ఆదర్శముగ గొనవలెను. "క్రీస్తు జాతీయ, అంతర్జాతీయ సమస్యలన్నిటియందును సాయపడినాడు; సాయపడగలడు. ప్రభువునందు భక్తివిశ్వాసములు గలవారికి భగవంతుని యాదేశమును, ప్రేమను స్వాగత్యములందు పూరింపజేసి పాపములగ జేసెను.

ఉపసంహారము

అల్పర్తుపైట్టుగు గారు వ్రాసినట్లు "మీరెల్లరును న్ను సరింపుడు! అని క్రీస్తు ఆజ్ఞాపించుచున్నాడు. క్రీస్తు పురుష భేదము, జాతి, మతకులభేదము, పిన్న పెద్దభేదములకే ఎల్లరు నాతని ననుసరించిన వారి క హేమభవమందు, వారిజీవితాను భవమందు ఆతని (క్రీస్తు) గనుగొనగలరు. ఇదియే 'వాక్' ఉపన్యాసముల సారము."

పిదప ఉపన్యాసముల సభ్యులెల్లరును వందనము లర్పించిరి. డా॥ గిల్గిగారి యుపన్యాసములు నేటితో పూర్తియైనవి. గిల్గిగారు రేపుడదయము పుగమును వీడి తమదేశమునకు ప్రయాణ మయ్యెదరు.

రవీంద్ర నాథ ఠాకూరుగారు

నే బోయినచోటులందంతలరు చాలదయగా

జూచిరి.

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 18:— అసోసియేటెడు క్రైస్తు ప్రతినిధిలో ఠాకూరుగారిట్లు చెప్పిరి: "గతించిన డిసెంబరులో వారి జాతీయసౌత్త్రేయముయొక్క శతవర్ష పూర్వత్వమును జరుగుసమయమునకు రమ్మి పెరూ (దక్షిణ అమెరికాలోనిది) వాగులాహోనించిరి ప్రాంతునుండి నేనచ్చటకు బోప్రయత్నించుచుండగా, యార్జెం పైను రిఫలెక్టుముఖ్యపట్టణమగుబోనోస్ యొక్క వద్ద జబ్బుపడి యాగవలసి వచ్చెను. అచ్చటి జనులు నాయుం దపరి మితమగు దయను కాపిరి. నాకు నెమ్మదిగ నుండువఱకు విశ్రాంతినిచ్చిరి. వైద్యులుమాత్రము పెరూకు బోవలదని వారించిరి. కావున యూరపుకు తిరిగివచ్చి, యిటలీదేశము పొలిని. అచ్చట మరల జబ్బు చేసినది. ఇటలీవాగులు గూడ నాయుం దపరిమిత కరుణాపూరితులుగా నుండిరి. కాని యనారోగ్యస్థితివలన యిటలీలోని వివిధపట్టణములందు నుపన్యాసముల నీయకను, నియమిత కార్యక్రమమును సాగింపకను తిరిగి రావలసివచ్చెను. ఒక్కమిలనుపట్టణముందు మాత్ర ముపన్యాస మిచ్చిరి. వైదులు శ్రమ పడవద్దనియు, పూర్ణముగ విశ్రాంతి దీసికొను మనియు సలహా నిచ్చుటచే స్వదేశమునకు మలువలసి వచ్చెను.

"ఆరోగ్యవంతుడు కాగానే యిటలీబోయి నావాగ్దానమును నెఱవేర్చుకొందును. దక్షిణ అమెరికాలోను, ఇటలీలోను చాలకాలము లేవలేని బబ్బు నేపడితిని. ప్రస్తుత మెట్టి పనికిం బూనుకొనుటకు శక్తిలేదు. వైద్యులు పూర్ణముగ విశ్రాంతి దీసికొనిననేగాని యారోగ్యము గలుగదని జెప్పనున్నారు."

వాయువిమానగమనము

అలహాబాదు, ఫిబ్రవరి 18:— హైదరు వాయువిమాన గమన విచారణ సంఘము వారు, కరోబీయే వాయు విమాన విశ్రాంతి స్థలముగ నిర్ణయించి రని ప్రాతిపదిక తెలుపుచున్నది.

మద్రాసు కార్పరేషను:— చెన్నపురి ఫేబరు ఆఫ్ కామర్సు ప్రతినిధిగ రాబర్టు లిగాను మద్రాసు కార్పరేషను సభ్యులగు ఎమ్మెకోబడిరి.

భారతశాసనసభ

ప్రధాన న్యాయస్థానము భారతదేశమున స్థాపింపవలయును

డాక్టరు గవరుగారి తీర్మానము త్రోసివేయబడెను

స్వరాజ్యవాదులు గవర్నమెంటుతోగలి వోటుచేయుట

పండిత మోతీలాలునెహ్రూ, డాక్టరు గవరుగార్ల పరస్పరహేళనలు

శీర్షి, ఫిబ్రవరి 17:— భారతదేశమున ప్రధాన న్యాయస్థానమును స్థాపింపవలయునని డాక్టరు గవరుగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానముపై నిన్నటి భారతశాసనసభయందు చురుకైన చర్చ జరిగెను. జిన్నాగారిత బలముగ బలపర్చి అంత గట్టిగ పండితమోతీలాల్ నెహ్రూగారు తీర్మానమును ప్రతిఘటించిరి. తుదికి తీర్మానము త్రోసివేయబడెను. తీర్మానమునకు ప్రతిఘటనముక 58 వోట్లును అనుకూలముగ 15 వోట్లును వేయబడెను. స్వరాజ్యవాదులును గవర్నమెంటునుగలిసి యితరవాదులను ఓడించుట కిదియే మొదటి పర్యాయము.

ప్రధాన న్యాయస్థానము

భారతదేశమున ప్రధాన న్యాయస్థానమును స్థాపింపవలయునని తీర్మానమును బ్రతిపాదించుచు సంగ్రహముగ యీ సారాంశము యొక్క బూర్గుచరిత్రను దెల్పి పాత భారతశాసనసభయందును యీ విషయము బహుబేరమున డాక్టరు గవరుగారు దెల్పిరి. ఆ మొరకా సంయుక్త రాష్ట్రమునంటి ఫెడరలు తాజీయవిధానమును సంస్కరణములు ప్రతిపాదించినప్పుడు భారతదేశమున ప్రధాన న్యాయస్థాన స్థాపనము అవశ్యకమని గవరుగారునుడిచిరి. బ్రిటిషు పరిపాలనమున ప్రధాన న్యాయస్థానములు గలవు. భారతదేశమునందు న్యాయశాస్త్రవేత్తలు జాలగలరు. న్యాయవేత్తలు భారతదేశమునందుగలరని ప్రీవీకౌన్సిలు గుర్తించుచున్నది. అభిప్రాయభేదములు ఉదయించినప్పుడు ధర్మశాస్త్రమును న్యాయశాస్త్రమును ప్రధాన న్యాయస్థానము స్థాపించుట భారతదేశమునకు మిగుల లాభకరము. ప్రధాన న్యాయస్థానము స్థాపించుటచే సాగునకు ఆరంభమయి రూపాయిలు మాత్రమే దేశమునకు వ్యయమైనను లాభములు మొందుగ దేశములకు గలవు.

సర్ హెచ్. స్టాన్ యన్ గారి ప్రతిఘటనము

డాక్టరు గవరుగారి తీర్మానమును బ్రతిఘటించి, భారతదేశమున ప్రధాన న్యాయస్థానము స్థాపించుటకు సరియగు సమయము రాలేదని సర్ స్టాన్ గారు దెల్పిరి. రాజుగారికి గల అధికారములను వినియోగించుటకు వాడు నియమము లేదనియు, భారతదేశమున ప్రధాన న్యాయస్థానమును స్థాపించుటచే రాజుగారి హక్కులకు భంగము వాటిల్లును. ప్రధాన న్యాయస్థానము తీర్పు సామ్రాజ్యమునందు స్వపరిపాలన నొందిన రాజ్యములందుండియు రాజుగారికి అపీలు బంపవచ్చును. కొన్ని ప్రత్యేక సమయములందు స్థానిక శాసనములచే నిరోధింపబడిన నిబంధనలు నిరసింపబడుచున్నవి. అపీలుచేసికొనుటకు అవకాశము బడుచున్నది. సివిల్ కోటులందు మాత్రమేగాక క్రిమినలు అభియోగములందును రాజుగారికి అపీలుచేయవచ్చును. భారతదేశమున ప్రధాన న్యాయస్థానమును స్థాపించుటచే రాజుగారి ప్రత్యేక హక్కును (prerogative) దొరికింపవచ్చునని డాక్టరు గవరుగారు దలచినవోవారు కేసులు పారబాటు బడుచున్నారు. స్వపరిపాలన అనుభవించుచున్న వలసరాజ్యములందు ప్రధానములుగలవు. కాని రాజుగారి అధికారము అసమానమైనది. స్వపరిపాలన సంపాదనాంతరమున ప్రధాన న్యాయస్థానములు వలసరాజ్యములందు స్థాపింపబడెను. స్వపరిపాలన నొందిన వలసరాజ్యమునందు ప్రధాన న్యాయస్థానము స్థాపింపబడినట్లుగ నిదర్శనములేదు. భారతదేశ మిప్పుడు వోవందు (transition) నందుగలదు. భారతదేశము యొక్క భావిపరిణామ మెట్లుండునో నెవ్వరు జోలివ్యయము చెప్పజాలరు. ఒక స్వపరిపాలనరాజ్యముగ గాని, లేక స్వపరిపాలన అనుభవించుచున్న బెక్కు-రాజ్యముల సమ్మేళనముగ గాని భారతదేశము పరిణామము నొందవచ్చునని దలంపబడుచున్నది. ఈదశకు భారతదేశము వచ్చువరకును ప్రధాన న్యాయస్థానమును స్థాపింపవలయుననుటకు కాలము పరిపక్వము గావలయును.

ప్రజలమగు అంతరాయములు

ప్రస్తుతము భారతదేశమున ప్రధాన న్యాయస్థానమును స్థాపించుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము గాని, పార్లమెంటు గాని

అనుమతము కాననమును నిర్మించునని దలచుట కెంతమాత్రమును ఆశలేదు. ఈ వ్యయమును జాలనవచ్చుననిదలచి, సివిల్ ప్రొసీజరు కోడ్డులోని నిబంధనలను రద్దుగావించినను, అధికార ఉత్తరవులు (Letters patent) తొలగింపబడవు. రాజుగారికి తిన్నగ అపీలుచేసికొను అవకాశము అంతరింపదు.

వ్యయము, ప్రదేశము, వర్తమామొదలగు విషయములను గురించి చిట్కాలు గలవు. దర్జాకు తగినట్లుగ మంచిభవనమును ప్రధాన న్యాయస్థాన ముండవలయును కాబట్టి అధికముగ సామ్యులయముచేసి పెద్దభవనమును నిర్మించి సామగ్రిలతో నింపవలయును. ఇందువలన వ్యయము అధికమగును. న్యాయమార్గులకు హెచ్చుతీతము లీయవలయును. భాండాగార స్థాపనకును మంత్రులయొక్క స్థాపనకును వ్యయము జాప్సగ దెచ్చును. సాగున కైయూసములు మాత్రమే శీర్షి భారతదేశమునకు ముఖ్యపట్టణముగ నుండుటచే ప్రధాన న్యాయస్థానము ఢిల్లీయందు స్థాపించుటకు ఆక్షేపణగలవు. అఖిలభారత దేశానుభవము గలవారలు న్యాయమార్గులుగ సమహతులు బహుకష్టము, పన్ను యాయువారలెప్పుడో కేసులకు ప్రసీద్ధిపడిన న్యాయవాదులు రాష్ట్రములందుండివచ్చుట అసంభవము. వాణిజ్యమునకు పంపించిన వ్యాజ్యము లుండును. అట్టి వ్యాజ్యములను ప్రధాన న్యాయస్థానము పరిష్కారము చేయుటకు పెద్దపెద్దపట్టణములందలి వాణిజ్యసంఘము లిచ్చగించవు. ఇండియను బారుకమిటియందు సభ్యుడుగనుండి, అఖిలభారత న్యాయస్థానము స్థాపించుటకుగల యిబ్బందులను వారు బాగుగ దెలిసికొనినది సర్ స్టాన్ యన్ గారు నుడిచిరి. భారతదేశము స్వరాజ్యమును బడసిన పిమ్మట ప్రధాన న్యాయస్థానమును స్థాపించుకొనుదినము వచ్చును. ఆదిన మింకను రాలేదు అని స్టాన్ యన్ గారు బల్గిరి. (పార్లమెంటు)

స్వరాజ్యవాదుల ప్రతిఘటనము

స్వరాజ్యవాదులగు ఖానుబహదూర్ సరఫరాజుహుస్సేన్, మాలవికహమ్మదు యాఖూబగార్లు యిచ్చును గవరుగారి తీర్మానమును బ్రతిఘటించిరి. ఈవిషయమై ఉన్నత న్యాయస్థానములు, హైకోర్టులు, అభిప్రాయభేదములను జూపుచున్నవనియు, అఖిలభారత న్యాయస్థాన స్థాపనముచే వ్యాజ్యములు చెరుగుననియు, వ్యయమునకుదగిన లాభములుండవనియు వీరు దెల్పిరి. ఇంగ్లాండునందునలె నిచ్చుట స్థానికపు దురభిప్రాయములకు తోడుండగ సరియగు వాతావరణము కలుగజేయుట సాధ్యముగాదని యాఖూబగారు దెల్పిరి.

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు

డాక్టరు గవరుగారి తీర్మానమును వారుమాడ ఎదిరించుచున్నారని పండితమోతీలాల్ నెహ్రూగారు దెల్పిరి. (వినుడు, వినుడు) అనతికాలములో డాక్టరుగవరుగారి కోరిక నెరవేరుననియు, అంతవరకును డాక్టరుగవరుగారి తీర్మానమునకు కాలపరిపక్వముగ లేదనియు పండిత నెహ్రూగారు నుడిచిరి. డాక్టరు గవరుగారు చెట్టువేణ్ణి నీరుపోయింట్లు బడులుగ అగ్రమునందు నీరు పోయింట్లు. నైనుండి క్రిందివరకును న్యాయపరిపాలన కాళిను పునర్నిమిత్త చేయవలయును. కార్యనిర్వహణాధికారమును న్యాయ పరిపాలనాధికారమును సంయుక్తముగ గలట్టియు, క్రిమినలు అభియోగ విచారణలందు వర్తకముల విచక్షణ విషయమై చాలకాలముండుండి వివాదము జరుగుచున్నట్టియు దేశమున ప్రధాన న్యాయస్థానమును స్థాపింపబూలుటకు ప్రయత్నించుట వాస్తవముగ ఉత్పన్నమైన ఆశయము. ఇప్పటివలె న్యాయపరిపాలనమును కార్యనిర్వహణమును సంయుక్తమైయున్నంతకాలము, వర్తకములు జూపబడునంతవరకును, భారతదేశమున ప్రధాన న్యాయస్థానమును స్థాపించుటచే న్యాయము అభివృద్ధి నొందజాలదు.

ప్రీవీకౌన్సిలు తీర్పుల ఉత్కృష్టత

భారతదేశమునకును ఇంగ్లాండునకును గల దూర మత్వంత అధికమైనదిగాదు. (నల్వులు, పార్లమెంటు) భాగవంతులగు

వాదులు మాత్రమే ప్రీవీకౌన్సిలునకు అపీలు చేయుచున్నారు. భారతదేశమునందు భవంతులగు వాదులమాత్రమే అపీలుచేయుటకుబోవు ప్రధాన న్యాయస్థానము స్థాపనమునకును ఖర్చునడచు పన్ను చెల్లిండు బీదవారు నేల పీడించవలయునని పండిత మోతీలాలు గారు ప్రశ్నించిరి. “భారతదేశమునందు న్యాయస్థానములందు కుడ అన్యాయముగ తీర్పుచెప్పబడిన కేసులను నేను ఎఱుంగుదును. ప్రీవీకౌన్సిలునకి తీర్పులపై అపీలు చేయ తలమాత్రపు ఖర్చును వాదులు బరించగ నా క్రింది కోర్టు తీర్పులను ప్రీవీకౌన్సిలు తాగునూరు చేయుట నా యనుభవమున గలదు. భారతదేశమునందు గల మునముల కోర్టుమొదలగు కొని హైకోర్టులకును గల న్యాయస్థానములందు విశ్వాసము భారతీయులకు బోగా, చిన్నచిన్న వ్యాజ్యములపై ప్రీవీకౌన్సిలునందు గావించిన అపీళ్లు జయప్రదముగ నెగ్గెను. ఇట్టి చిన్నచిన్న న్యాయములందు ముఖ్యమైన నూత్రములను యేర్పాటు గావించబడినట్లు రిపోర్టులు గలవు. సీమకు వాదులు బోవుట ఇట్టి చిట్కాలున్నను, ప్రీవీకౌన్సిలునందు న్యాయమునొందుట కీ చిట్కాలు ప్రబల నిరోధముని నా అభిప్రాయముగాదు. (పార్లమెంటు)

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు

అసంబ్ధియందు నేడు గావించిన ప్రసంగములచే ప్రభుత్వవలంబించిన విధాన మెట్లు బలపడినదియు, సమస్తమై భేదాభిప్రాయము లెట్లు బయలుదేరుచున్నవి. పెక్కు హైకోర్టులు యీ విషయమై కాల మాసముకాలేదని దెల్పుచున్నవనియు దేశీయ సభ్యుడగు సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు తీర్మానమును ప్రతిఘటించుచు బల్గిరి. భవంతులకు వాదుల అపీలుల పై నేగాక బీదవారికగూడ ప్రీవీకౌన్సిలు తీర్పులవలన న్యాయము చేహారి, న్యాయమును ముఖ్యమాత్రములు చేయబడుచున్నవి. భారతదేశమున డెల్ల భాగమునందు ప్రీవీకౌన్సిలు తుది అపీలు స్థానముగ మెప్పుబడియుచున్నది. సీమయందలి భారతదేశమునకు సంబంధించిన ప్రీవీకౌన్సిలు, విస్తరింపబడవలయునని గోరినయెడ, ఈ విషయమై కొంతవరకును అంగీకరింపవచ్చును. అందుకు బదులుగా భేదాభిప్రాయములు గల అంతమున ప్రభువు న్యాయస్థానస్థాపనము విషయమై గవరుగారు తీర్మానము గావించిరి. భారతదేశమునకు వలసరాజ్యములకునలె స్వరాజ్యము ప్రసాదింపబడిన అనంతరమందు ప్రధాన న్యాయస్థానమును స్థాపించుటకు తగిన సమయముని బెక్కుండు దెప్పిన అభిప్రాయమే ప్రభుత్వము యేకీభవించుచున్నదని సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు బల్గిరి. అంతవరకును భారతదేశమున ప్రధాన న్యాయస్థానస్థాపన గావించుటకు అదన రాలేదు.

ఎం. ఏ. జిన్నాగారు

డాక్టరు గవరుగారి తీర్మానమును యం. ఏ. జిన్నాగారు గట్టిగ బలపర్చిరి. ప్రధాన న్యాయస్థానమును స్థాపించుటచే రాష్ట్రీయ హైకోర్టులయొక్క గౌరవమును బ్రతిష్ఠయు నశించుననియు వ్యాజ్యములభిక్తుగననియు దెల్పువాదమునకు జిన్నాగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. పెక్కు వ్యాజ్యములందు హిందూధర్మశాస్త్రమునకు విరుద్ధముగ తీర్పులు చేయబడినవియు, అటులే అనేక మహమ్మదీయ వ్యాజ్యములందు మహమ్మదీయ ధర్మశాస్త్ర సాంప్రదాయమునకు విరుద్ధముగ ప్రీవీకౌన్సిలు తీర్పులు యిచ్చుట వారెరుంగుదనియు యం. ఏ. జిన్నాగారు దెల్పిరి. ప్రధాన న్యాయస్థానమునకు అధికవ్యయముననియు పెద్దమంత్రికాళి గావలయుననియు చాల న్యాయమార్గులు గావలయుననియు దెల్పువాదము నిర్లక్ష్యమైనదని జిన్నాగారు నుడిచిరి. స్వరాజ్యము చేహువరకును భారతదేశము ప్రధాన న్యాయస్థానస్థాపనముకొరకు నిరీక్షించుచుండవలయునని పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి అభిప్రాయముతో వారంతమాత్ర మేకీభవించ బారని జిన్నాగారు దెల్పిరి. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారును సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారును యేకీభవించినప్పుడు పండిత నెహ్రూగారు పారి స్వరాజ్యవాదులును సరియగు మార్గములొందుచున్నారాయని రెండుమాడు పర్యాయములు ముందుగా లోచించి ప్రభుత్వమువారి లాచిలోనికి నెడలవలయునని జిన్నాగారు హెచ్చరించిరి (నల్వులు, పార్లమెంటు) భారతదేశమున ప్రధాన న్యాయస్థానము స్థాపింపవలయునని జిన్నాగారుగోరిరి. “అభిప్రాయభేదముగలదు గాన ప్రభుత్వమేదియైనను చేయునా లేక చేయదా” అని ప్రభుత్వము దెప్పిన అభిప్రాయభేద విషయము సామనుగించి జిన్నాగారు బల్గించిరి.

భారతదేశము ప్రస్తుతమున లీతముగ వాంఛించుచున్నది ప్రధాన న్యాయస్థానము గాదనియు, తన గృహమును జక్కపెట్టుకొనుటకు న్యాయశాస్త్రాధికారమును, అనగా స్వరాజ్యమును, గోరుచున్నదిని రంగఅయ్యగారు స్పష్టముగ దెల్పిరి.

డాక్టరు గవరుగారి సమాధానము

మహాత్మాగాంధీగారిని విడనాడిన పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి ప్రసంగము వినుటకు చాల ఆహ్లాదకరముగ నున్న దని చర్చయందు ప్రసంగించినవారి వాదనలకు సమాధానమిచ్చుచు సర్ హరి సింగు గవరు గారు బల్లిరి. (వినుడు, వినుడు) స్వరాజ్యము చేతురు వరకును ప్రధాన వ్యాయస్థానము విషయమై పరివర్తించుట నిర్ధారముని పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు బల్లిరి. భారతదేశమునకు స్వరాజ్యము కావలసినదని అంతరువులమీదవచ్చును. స్వరాజ్యము సంపాదించుట యెట్లా నెరుంగని అనుభవవిహీనులైన రాచకార్యకర్తల యొడ తొలిమి జాపజాలరని డా|| గవరుగారు చెప్పిరి.

డాక్టరు గవరుగారి ఎత్తిపాడుపులు

పండిత మోతీలాలుగారు:— స్వరాజ్యమును సంపాదించుట యెట్లా చెప్పియున్నా?

డాక్టరు గవరుగారు:— పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు సర్ హెన్రీ డువెల్ యాన్ గారితో యోధివింది నందుటకు చాపశస్త్రముగ నున్నదని డా|| గవరుగారు చెప్పిరి.

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు:— అనేక సార్లు వారితో నే నేర్పరించుచిరి. (నవ్వు.)

డాక్టరు గవరుగారు:— పెక్కువిషయములందు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు సర్ హెన్రీ డువెల్ యాన్ గారితో నేర్పరించుటకు గాని విడివిడిగా యేర్పాటునకు నేను సంతోషించుచున్నాను. ఉభయములు గలవీ స్వాతంత్ర్యమునకు నవలంబించుచున్నారని విశేషించుచున్నాను గాబోలు. (నవ్వు.)

భారతదేశమునందు ప్రధాన వ్యాయస్థానమును స్థాపించుటచే రాజగారియొక్క ప్రత్యేక పుష్కలము అపాయము వాటికి నున్నదనియు, వెంటనే పెక్కు సంవత్సరములందు అది గలవనియు సర్ హెన్రీ డువెల్ యాన్ అంతటి ప్రసిద్ధుడు బల్లిరి. నాకచ్చెరువుగ నున్నది. భారతదేశమునందు ప్రధాన వ్యాయస్థానము స్థాపించినను రాజయొక్క ప్రత్యేక పుష్కలమున కెంత మాత్రమును దక్కరారు. ప్రధాన వ్యాయస్థానమును స్థాపించుటకు అర్హులగు స్థానములేదని చెప్పబడనకు, భారత సామ్రాజ్యకావ్యమును సమావేశమున స్థానముకంటె ఉచితమున స్థానము లేదని నేను చెప్పుచున్నాను. ప్రధాన వ్యాయస్థానము స్థాపించినయెడ జడ్జిలకు కరవులేదు. హైకోర్టుజడ్జిలు గౌరవనీయులను న్యాయముగవారును గారా? (కాదు అని ఒకధ్వని) న్యాయమును బ్రసాదింప దలచినప్పుడు వ్యయమునకు దలపెట్టెదము. వ్యయప్రయాసల కోర్చి ఆరువేల మైళ్లదూరము న్యాయముగొరకు పోయి, సకల యిట్లులను బడి, తుదకు సర్వాంగక్షమరము గావించుకొనుటకంటె భారతదేశమున వ్యాయమును బొందుటకు వారులు గోరుచున్నారు. స్వరాజ్యవాదులవనోచైవారి నారు బోధపడుటలేదు. శత్రు స్వరాజ్యమియ్యటకు సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెను అంగీకరించినప్పటికిని జేదు, స్వరాజ్యమియ్యవద్దు బాబు మేము స్వరాజ్యమును చేయలేము" అని చెప్పుటకు స్వరాజ్యవాదులు దివ్యులై వను వెడలెదరని నాఅభిప్రాయము. సర్ అలెగ్జాండరుగారు స్వరాజ్యమిస్తానని వాగ్దానము చేసినట్లు అయిన బాగుండును. (నవ్వు)

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి ఎగతాళి

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు:— అందుచేతనే నా మీద స్వరాజ్యప్రమాదములకు ఉల్లంఘించి?

సర్ హరి సింగు గవరుగారు:— అవును. కాలమే నన్ను ప్రాజ్ఞానిగ చేసెను. (పెద్ద నవ్వులు, వీళ్లు వార్షధ్యములు)

ప్రసంగము సమాప్తముగావించుచు డా|| గవరుగారు బల్లిరి:— నాతీర్మానమున కనుకూలముగా తగినంతమంది సభ్యులు నుముఖితావుచున్నారని నానిశ్చయాభిప్రాయము జిన్నాగారు సభ్యముగ చెప్పినట్లుగు ప్రతికాంగీకరియొక్క తీర్పులు అధికమైన సంఖ్యవీకరముగ లేవని నేను చెప్పుచున్నాను. నాతీర్మానమును ప్రతిఘటించువారు వారియొక్కయు వారిదేశీయులయొక్కయు శక్తి సామర్థ్యములందు నమ్మకము లేకయున్నారని నేను దలచుచున్నాను. (వినుడువినుడు)

డాక్టరు గవరుగారి తీర్మానము వోటుపెట్టుడి దివిజము గావలయునని ఒత్తిడిచేయగ తీర్మానమున కనుకూలముగ 15 వోట్లును ప్రతిఘటనముగ 57 వోట్లును చేయబడెను. శేషటివరకు అసెంబ్లీ నిర్విరేచితమై. (ఆ. ప్రె.)

(డాక్టరు గవరుగారి తీర్మానముపై దివిజము జరిగెనని స్పష్ట లంఛన ప్రకటన ప్రకటించబడింది.)

పంచాయతీ కోర్టుల ఎన్నికలు

1. చెన్నరాజధానియందుగల కొన్ని గ్రామములలో నీ పంచాయతీకోర్టులు పెట్టుబడియున్నయవి. ప్రభుత్వమువారు సదుద్దేశ్యముతో నీకోర్టుల నేర్పాటు చేసియుండిరి. అందులకువలయు నిబంధనలనుగూడ నిర్ణయించియుండిరి. కొన్ని గ్రామములలో నీ పంచాయతీ కోర్టులకు క్రిమినల్ సివిల్ అధికారములు కలవు. కొన్ని గ్రామములకు సివిల్ అధికారముగల కోర్టులేగలవు. ప్రతి గ్రామమునకు నొక పంచాయతీ యుండినయెడల న్యాయము, యెక్కువ పార్టీలకు, కలగుననుటకు సందియములేదు. ఈ విషయమునే జేసియుచున్నారన వారు (కాంగ్రెసువారు) మాడ ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. ప్రజలు యావిషయమై గమనించక శేవలము మునసబుకోర్టులకెక్కి తమధనమును, శరీరమును వ్యయపరచుకొనుచున్నారు. పెద్దపెద్ద కోర్టులకు యెక్కి తమ కాలమును వినియోగించి తుదకు న్యాయము దొరకక కోర్టులను వీడ్చెదరు తమపాలిటి పెనుభూతములని దూరము దివాలాతీయుచున్నారు. ప్రజలకు యావిషయము స్వానుభవమేకదా!

2. పూర్వకాలమునందు గ్రామపంచాయతీలు కలవు. కాని వాటిపూర్వకృత్యము మనకు చరిత్రములముగ ఫలితముగ లేదనియే తెలుపకలెను. కాని ప్రతి గ్రామమునందును గ్రామవాచాపివద్ద బ్రజలెల్లరుచేరి, స్త్రీ పురుషులకూడ వోట్లు యిచ్చి వారి అభిప్రాయమును వెల్లడించెడివారు. ప్రజాసమూహమునందు నొక పెద్దభాండమునుంచి, ఒక్కొక్కయింటి వారు స్త్రీ పురుషులనప్పి గ్రామపెద్దచే నివ్వబడిన గుర్తులు గల చీట్లను భాండమునం దుంచవలెనని చెప్పబడిన తరువాత వారియిష్టమునచ్చినవాటికి ఆచీట్లను వేసియుండెడివారు. ఆరునకు ఆచీట్లను లెక్కించి ఎక్కువవచ్చిన వారిపేరులను అందరి యెదుట వెల్లడించుచుండిరి. ఎంతముది కేంద్రీట్లూ అన్ని భాండములుంచి, ఆభాండములపైని ఆకేంద్రీట్లపేర్లను వ్రాసి యుంచబడియుండును. అంతయికాని నేటివలె చేతులెత్తి లెక్క పెట్టువాడుక నాడు లేదు. చేతులెత్తి లెక్కించుటయందు ప్రమాదములు కలుగుట కెక్కువ అవకాశములు గలవు.

3. అభ్యర్థులుగా నిలుచువాటికి తగుయోగ్యతల పెట్టు నిర్ణయించికో, అభిషేకమున భూమిపన్నుగాని మరియేవిధముగ పన్నుగాని యిచ్చువారిని తమ (సభ్యులు) వోట్లనిచ్చులాగున నిబంధన యుండితిరవలయును. ఇంట్లోతములు లేక నామరూపములేక గుణగణముల నెంచ యెరుంగనివా రెల్లరు వోట్లనిచ్చులాగున చేసియెడల క్రమమునసభ్యులు పంచాయతీకోర్టులలోనికి వచ్చుట తలపింపదు. పంచాయతీ కోర్టుపట్టులలో నీసవరణ చేయుట అత్యవసరము. ప్రజలు వారిహక్కులను గుర్తించి తగిన వారిని తమతరపున పంపవలె గాని మరియే యితర ఆక్రమకార్య పాఠములకు లోబడక తమవిధిని గుర్తించవలయును. అప్పుడే న్యాయబుద్ధిగల తగుమనుష్యులు పంచాయతీకోర్టులలో నుండుట సిద్ధించును. అప్పుడే ప్రజలకు న్యాయము కలుగును. పూర్వము

కుదుటపడును. కాంతి విస్తరించును. ధర్మమునర్థిలును. మనకు ఈ లాభము కలిగినదనియు, అలాభము కలిగినదనియు, వీరినిపూర్వనియు, వారితో బాధనియు యావిధములగు కార్యములకు లోనుగాక వోటునియ్యవలెను.

(4) జనసంఖ్య యెక్కువగా నున్న పుణు చేతు లెత్తించి లెక్కించుటదుర్లభము, బహుప్రయాస. లెక్కసరియగుమాన్యున నుండనేను. పెద్దబస్టీలలో వేలతరబడి జనులు గుంపులుగుంపులుగానున్నపుడు అశేషసంఖ్యయైన చేతులెత్తి లెక్కించుట ఎంతమంది యుండవలెనో అట్లులెక్కించినవారు ఎట్టివాగ్గ నుండవలెనో యేవిధమున లెక్కించవలెనో యావిధమున నగును గుర్తించియుండలేదు. ప్రస్తుతము పట్టణములందుగాని పల్లెలందుగాని చేతులెత్తించి లెక్కించుటయే యగుచున్నది. నూతనపద్ధతులపైన వోట్లనులెక్కించుట చాల ముఖ్యముగా నున్నయది. అందులకు పట్టణములందు మునిసిపాలిటీలకులవు. వారివోట్ల విమలననుసరించి ప్రత్యేకముగ పంచాయతీ వోట్లను రూ 10 లు పన్ను యెట్టిదైనను చెల్లించువారికే వోట్లగు నుండుటకు తగువిధానమును ప్రభుత్వమువారు నిబంధనలను మార్చవలసియున్నయది. గ్రామములలో పంచాయతీలకు గ్రామకరణములు లెక్కలను బట్టి యొక ప్రతిని రోయూరుచేరి దాని నమోనాగా నాలుగుదిశలను గ్రామముందు నాల్గుప్రకటనల నంటించవలెను. యోగ్యతగలవోట్లచేచ్చి యెక్కువగాని యోగ్యతగలబుద్ధిమంతులు యాపంచాయతీకోర్టులయందు సభ్యులుగనుండి న్యాయమును కలుగజేయుచుండువారిని పూచీలేనివారిని చేతులెత్తుమని చెప్పుట ధర్మము కాదు. న్యాయము కలుగజేరదు.

నారదుడు.

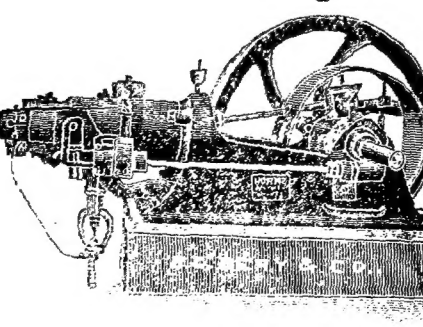
డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారు

విశాఖపట్టణము చేరిరి

నిన్న 17వ తేదీని డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారు విశాఖపట్టణముచేరి. వార్తలవద్ద పోయివాటికి స్వాగతమువరిరి. వారు మ్యునిసిపల ఆయుర్వైద్యశాలను పరిశీలించిరి. పురముందరమున నరసింహరాజు (ఎం. ఎల్. సి.) గారి ఆస్పత్రుతక్రింద జరిగిన సభలో లాంఛను బొమ్మల సహాయంతో వ్యాధినిరోధమునూర్చి ఉపన్యసించి ముక్రవాచి ఆయుర్వైద్యగ్రంథములనుండి ప్రమాదములను మాపిరి. సభ్యులు ఏ కాగితతో నాలకించిరి. నాకిదివరకు ఆయుర్వైద్యము నందంతగా నమ్మకము లేదనిగాని యిపుడు ఖచ్చితమృత్యుము కలిగినది. పొరకు దృష్టి నియములు చాలప్రశంసనీయులు. నవీనపాఠశాస్త్ర విజ్ఞాతలు క్రొత్తగా కనుగొనిన అభివృద్ధి యేమియును లేదని ఆచార్య లక్ష్మీపతిగారి ఉపన్యాసములన సుప్రమేదన ఆధ్వర్యముల కడపల నుడిచిరి (ఒకవిలేజరి తిండివార్త)

మంచినమయము! చౌక, శ్రేష్ఠమైనవి, ఉపయోగించునివి.

మా సహాయమును ఉపయోగించుకొనుడు
తక్షణమే ఇచ్చుటకు ఈదిగువ తెలుపబడినసరకు మావద్దనున్నది

ఒక 32 బి. హెచ్. పి. రెండు 28 బి. హెచ్. పి. రెండు 20 బి. హెచ్. పి. హెత్తూదిరి హార్వర్దియో ఎంజినులు. బాగుగా పనిచేయుస్థితిలో నున్నవి.

ఒక 17 బి. హెచ్. పి. క్రూడ్ స్టాండర్డు ఇయో ఎంజిను. రెండు 10 అడుగులది. ఒకటి 12 అడుగులది తేలికగలవు.

క్రొత్తది. ఆదేశ పరిమాణములలో పోర్టులు శ్రీమంజునులు, వ్యవసాయమునకుకావలసిన పంపింగుపాంటలు, ఐస్ ఫ్యాక్టరీ, ఫోడాఫ్యాక్టరీ, షుగర్ ఫ్యాక్టరీ, ఆయిల్ విల్లులు మొదలగు పరికరములను కావలసిన స్థాంటులు, ఫర్నికర్ అండ్ మోటార్ వాయిలరులు; స్త్రీమంజునులు, బియ్యపుమల్లగులు మొదలగువాటికి కావలసిన పరికరములు. అనేకరకముల బియ్యపుమల్ల మొదలగుపరికరములు గలవు.

ఒక 65 బి. హెచ్. పి. రెఫ్రిజ్ ఫ్రెజ్చర్, సి. సి. ఫ్రెజ్చర్ క్రూడుఆయిల్ ఎంజిను.

ఒకడఫా మాప్రదగ్గులకాలకు వచ్చి మావద్దన స్థానంలోనున్న శ్రేష్ఠమైన మెషినులవలె మిక్సిలి తక్షణమయని మోక నమ్మకము గలుగును.

వివరములకు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

Telegrams "ENDEAVOUR" Madras.
HEAD OFFICE:—43, Ripon St, Calcutta.
BRANCHES:—London, Bombay, Lahore, Delhi & Benares.

B. D. BERY & Co., 1737
Engineers, Machinery Merchants & Government Contractors,
8, Sembudoss Street, G. T. MADRAS

6-వ వాయిదానూలు పంపిన నణ్యేతరులు

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

సంఖ్య	పంపిన వారి పేరు	అర్జీ	రిజిస్ట్రేషన్ నెంబరు	కలెక్షన్లు	నూలు నెంబరు	తూ కడప తూ. ము.
579	గంజామి బాబ్లా శివమ్మ	గంజాం	2596	2600	15	6 1/2
580	బాపట్ల సుబ్బయ్య గం	బాపట్ల	2597	2000	8	12
581	బాపట్ల శివమ్మమ్మ	గుంటూరు	2598	405	28	1 1/2
582	మారం కెట్టి రామమ్మ	నెల్లూరు	2599	2000	19	5
583	యెర్రం రెడ్డి బాలా ప్రసాదెడ్డి	"	2600	2000	19	5
584	బద్దెల కోటమ్మ	"	2601	2000	20	4 1/2
585	నెల్లూరు అచ్చమ్మ	"	2602	2000	22	8
586	గండవరపు సుబ్బమ్మ	"	2603	3500	24	7
587	వాకాటి పిచ్చమ్మ	"	2604	2000	24	4
588	కాగులూరు వెంకమ్మ	"	2605	2000	21	5 1/2
589	చెన్నకంట శీతమ్మ	"	2606	300	14	1
590	శ్రీపుల చెందులక్ష్మమ్మ	"	2607	2000	22	4 1/2
591	వేమిరెడ్డి కామమ్మ	"	2608	2000	19	5
592	జంగం మహాలక్ష్మమ్మ	"	2609	2000	20	4 1/2
593	వాడ అన్నపూర్ణమ్మ	"	2610	3000	26	4
594	పట్నం లక్ష్మమ్మ	"	2611	6200	13	13 1/2
595	భీమరెడ్డి కోటమ్మ	"	2612	2000	23	4 1/2
596	పానకా పటాభిరామిరెడ్డి	"	2613	2000	19	5
597	అడివి సుబ్బమ్మ	"	2614	2000	24	2 1/2
598	చెముడిగంటి పిచ్చమ్మ	"	2615	2000	16	6
599	పట్నం రంగమ్మ	"	2616	8900	29, 34	13 5/8
600	చేక భాదరశి	"	2617	2000	14	6 7/8
601	సంకటి నారమ్మ	అనంతపురం	2618	2520	15	8
602	కొండ నాయకమ్మశర్	చిత్తూరు	2619	2000	22	4 1/2
603	బొల్లా ప్రగడ సత్యభామమ్మ	గంజాం	2620	2000	15	6 1/2
604	మంతెన నరసరాజు	గుంటూరు	2621	2000	10	9
605	కాతా ఆనందమోహన్ కాశ్రి	తూ. కృష్ణ	2622	2000	22	3
606	కోలవెన్న రాజ్యలక్ష్మమ్మ	"	2623	3000	18	10 1/2
607	కనుమూరి శీతారామచంద్రరాజు	గుంటూరు	2624	2000	19	5
608	తూమల బసవమ్మ	నెల్లూరు	2625	2000	12	5
609	పానకా రమణమ్మ	"	2626	2000	19	5
610	పాళ్ళు నూరు సత్యనారాయణ	తూ. కృష్ణ	2627	2000	19	5
611	టి. శేషయ్యర్	చిత్తూరు	2628	2000	22	4 1/2
612	పి. శీతయ్య	గుంటూరు	2629	2000	14	7
613	సి. కృష్ణలక్ష్మం	చిత్తూరు	2630	2040	12	8
614	తులపాటి వెంకటరాఘవయ్య	గుంటూరు	2631	1000	12	4 1/2
615	నిమ్మల సన్యాసమ్మ	గంజాం	2632	5525	40	6 1/2
616	గడ్డపాటి శీతామహాలక్ష్మమ్మ	"	2633	1850	18	5
617	యం. రాధాకృష్ణమ్మ	చిత్తూరు	2634	1920	20	3
618	యం. రాధాకృష్ణమ్మ	గంజాం	2635	260	8	1 1/2
619	పులిపాండ కామేశ్వరి	"	2636	860	9	2
620	మల్లిరెడ్డి శీతారామిరెడ్డి	తూ. కృష్ణ	2637	2000	22	4 8/8
621	శ్రీనివాసుల శీతారామచారి	గంజాం	2638	1400	11	6
622	రామారావు లక్ష్మీనరసమ్మ	తెలియదు	2639	1000	15	3 3/16
623	పి. వి. శివరామయ్య	గుంటూరు	2640	2000	11	8 1/2
624	జి. యం. (పూర్తిపేట తెలుపలేదు)	తెలియదు	2641	2000	17	5 1/2
625	ప్రభాకర్ అయ్యరు	విశాఖపట్నం	2642	2000	44	2 1/2
626	దాసరి వెంకటసుబ్బయ్య	గుంటూరు	2643	2000	18	5 1/2
627	అచంట లక్ష్మీనరసింహ్యం	నెల్లూరు	2644	2000	17	5 1/2
628	దస్త వెంకటసుబ్బయ్య కెట్టి	"	2645	2000	22	4 3/8
629	యం. మహాలక్ష్మి	అనంతపురం	2646	2520	14	8 1/2
630	యం. యాశ్వినీరావు	"	2647	240	13	8
631	కలవర వెంకటలక్ష్మమ్మ	"	2648	2520	18	9
632	మల్లి పీఠాధిపతి	"	2649	2520	24	5
633	బాపట్ల లక్ష్మీబాయి	"	2650	840	17	1 7/8
634	" సుబ్బాశిరావు	"	2651	840	18	1 18/16
635	" సులక్ష్మశిరావు	"	2652	840	17	1 18/16
636	" కామేశ్వరరావు	"	2653	860	28	3 1/4
637	" కంఠేశ్వరరావు	"	2654	840	20	1 7/8
638	" లక్ష్మీనారావు	"	2655	840	20	2
639	" వెంకటరావు	"	2656	2500	19	6 1/2
640	కామలూరు వెంకమ్మ	"	2657	2000	20	8 1/4
641	మడితిపేటి రామమ్మ	గోదావరి	2658	5000	20	8
642	బొల్లా విశ్వనాథచౌదరి	నెల్లూరు	2659	2000	20	4 1/2
643	దువ్వూరు శీతమ్మ	అనంతపురం	2660	2520	15	9
644	పి. సరస్వతి	నెల్లూరు	2661	2000	16	6
645	వేమిరెడ్డి సుబ్బలక్ష్మమ్మ	"	2662	2000	18	5 1/2
646	దువ్వూరు అక్కమ్మ	"	2663	2000	18	5 1/2
647	గండవరం శీతమ్మ	"	2664	2000	16	6
648	చెన్నయ్య విశాఖాచలం	విశాఖపట్నం	2665	2000	26	2 5/8
649	లక్ష్మి విశ్వనాథం	గుంటూరు	2666	2000	15	6 1/2
650	పెనుమెచ్చ వెంకమ్మ	"	2667	2000	15	6 1/2

మ.రా.:

1. నూలు యొక్కనుండి యెవరును యొక్కనుండి పంప

2. నూలు నూలునుండి పంపిన నూలునుండి పంపిన

3. యొక్కనుండి పంపిన నూలునుండి పంపిన

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

3 వ నెల క్రింద 1953 సం. డిసెంబరు 15 తేదీ

నల నూలునుండి పంపిన నూలునుండి పంపిన

	నూలు	ఇతరులు	మొత్తం
గోదావరి	20	10	30
గంజామి	30	10	40
గంజామి	30	10	40
నెల్లూరు	10	10	20
పశ్చిమగోదావరి	10	10	20
తూర్పుగోదావరి	10	10	20
అనంతపురం	10	10	20
చిత్తూరు	10	10	20
పశ్చిమగోదావరి	10	10	20
కడప	10	10	20
విశాఖపట్నం	10	10	20
మద్రాసు	10	10	20
కర్నూలు	10	10	20

మొత్తం 200

మొత్తం 200

గోదావరి నీతారామశాస్త్రి

కార్యదర్శి

రెడ్డి రాణి

నం||ర చందూరు 3

మరి, సాంఘిక, వ్యవసాయక విద్యావిషయములు చర్చించబడును.

వారకాంత

మిమనానురాగము

నరసింహకారికావ్య

రెడ్డిబదర్లు

మానసాస్థి

30 నూ||రలు 0-10-0

మరి, సాంఘిక, వ్యవసాయక విద్యావిషయములు చర్చించబడును.

మరి, సాంఘిక, వ్యవసాయక విద్యావిషయములు చర్చించబడును.

మరి, సాంఘిక, వ్యవసాయక విద్యావిషయములు చర్చించబడును.

మరి, సాంఘిక, వ్యవసాయక విద్యావిషయములు చర్చించబడును.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బీతో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుశెట్టివీధి మదరాసు.

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్క రుతస్పక వాడతగినది!!

సాక్ష్యపు వెంకటాచలపంతులు వారి లోకామయనార కస్తూరిమాలలు:—ఈ దివ్యవధను మిక్కిలి బలవంతమైనది, కంటకుపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమృతమైన వనమాలికలచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలువగల ద్రవ్యములేదని మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-800 మూత్రముల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0 కి యివ్వబడుచున్నది, 6 బు 1-4-0. ప్యాకింగు, పోస్టభ్యుత్సవ. దిద్దులు మొదలు పెద్దలవరకు సాధారణమైన వ్యాసులన్నిటికి అనుసంభదములతో వాడవలెను. ఇంకా ఈ దిగున తెలుపబడినది అత్యద్భుతమగు గుణమిచ్చును.

కృష్ణవర్ణసాయనము:—లహరి, రక్తిమలేనివారు, నిత్యక్షులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి కాకమొలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామదానమువంటిది. వైద్యులను బదుర్చుటయేగాక మంచి రక్తపుష్టిని, అద్భుతమైన ధాతుపుష్టినికలిగింతును. 2-0-0

మహాశృంగారములకలెము:—కంఠముంటు, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, విడువని తలనొప్పి మొదలు పనిచేయవలయు మొదలగు శిశో, నేత్రశోగములను తప్పక బుడచును. 0-8-0

క్షయవహిని:—ఎద్దిరకము రీతి, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్నను మూడుపూటలలో మాడిపోవును. 0-4-1

రాశికాంక్షనము: కండ్లలో ఎఱుపు, నీళ్లుకాయుట, మనకాయందుంటు, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంట మొదలగునవి మామగన 0-8-0

నూ కొనవలయున్న యా భాగ్యవంతులు, ఫలమధికము. దీనినిజము ఒకసారి మామనవధముల కొనినవారికే తెలియును. పాక్ష్యపు వెంకటాచలపంతులు, కైద్యకాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు.

శ్రీ శివరామవైద్యశాల, మైసూరు.

కామినియానానె

నెంట్ కలే అందము. రాలిపోకుండు జాగ్రత్తపడుడు.

పెంట్ కలుని ద్వారాను దుండమున్నే త్వరపడకపోయిన యేద మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాడగుట అట్లుకాదు.

నేడే కామినియానానెను వాడే సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. పెంట్ కల కేజాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యవధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. కలపడివల్లమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రమగుచు బుడ్డిల 1 రూపాయ. కి బుడ్లభరీదు రూ 2-10-0.

126

ఏపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

రిజిస్టరు చేయబడినది

మీకు ఏమవానన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వాయుడు

కామినియానానె, 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలనందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
రూ 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపింతును.
రూ 0-6-0 }

పై కామినియానానె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడుచును. తెలుగు పాఠశాలకొద్దు.

అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ.

150 గార్డెన్స్ రోడ్, బొంబాయి ఆఫీస్ ప్రాసెస్ బడెలగలదు.

ముప్పనసామరాజు అండు వీరాజు.

1477

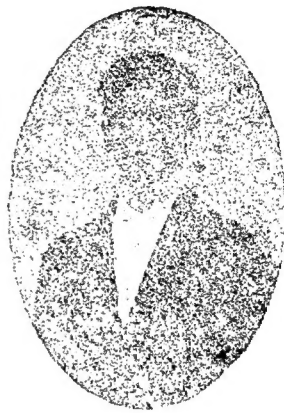
పెద్దాపురము పోస్టు.

విజ్ఞాపన
స్వదేశము

1918 సంవత్సరం

నుంచిమేము మనదేశము నపండించుచున్న పట్టుతో మాఫ్యాక రీ లో నే వడుకుట, నేయుట, రంగులనేయుటమున్నగువ సులవలన వివిధరకముల

TRADE MARK.

REGISTERED

ప్రస్తుతములను రంగులతో చిత్రవిచిత్రమైన జరిసాదా అందులు కమ్ములతోను తయారుచేయించి వర్తకులకు తదితరులకు విక్రయించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన కిరీప అఖిలభారత కాంగ్రెసువెనుప్రదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినట్లులను అవి దేశములోని పట్టువస్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువనాణ్యమై నవిగా అందరకు తెలిసేయున్నది. ప్రదర్శనమునగురించి వ్రాయుచు మాబట్టలనుగురించి సీయూవా కంత్రికాంక్షగాదు అమృత బహారుపత్రికయందు ఇట్లు వారి.

... ఇతర కాంగ్రెసుసంఘము వారున్న మరెంతిర ప్రజలకూడ అన్నిరకములభిద్దనన్ను ప్రదర్శించిరి ఇంకను ఎందరోకలరు. అందరిని ఇచ్చట ఏకరువుపెట్టుటకు పీలులేదు. పట్టు వస్త్రములు అనేకరకములు ప్రదర్శింపబడినవి. పెద్దాపురం వర్తకులు ముప్పనసామరాజు వీరాజుగారు పట్టుతో త్రియములునధో పరులను వర్తకులకు కొలుగుడలను తలగుడ్డలను చీరలును మున్నగురకములను ప్రదర్శించిరి. తెంకూరు అస్సామువారు కూడ ప్రదర్శించిరి.

పట్టువస్త్రములనుగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొక్క అడెన్నును రకములను విపులముగా వ్రాయుటవలనదేశము స్వదేశపత్రికలలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ నభివృద్ధి పరచెదరుగాక. చెన్నపురిరాజధానిలో ప్రతిపట్టణము నందును మాబట్టలు దొరకును.

కొందరువర్తకులు తయారుచేయుచున్న రకములలో నే నాణ్యము తక్కువఅయిన బట్టలనువిక్రయించి మారకములనిమోసపుచ్చుచున్నార గాన అందరియొక్క జాగ్రత్తరిక మాప్రతి బట్టయందు వుండేమాక్రేడ్ మార్కును ఇందున ప్రచురించితిమి.

మోహనిలైలము

కము. నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇదిమనోహరము శేయు విద్యార్థులు, ప్రియైశ్వర్యదోష్ట గ్రులు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతినిచ్చును. నుందరుల మోహలానాణ్యములను ప్రాపగు కురులను మనోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఈతెలుసునందకల రమణీయమగు నువానన చెప్ప నలవికాదు. తలకు రాది దువ్వకొనిన ఇతరు పొడగు కారలకుకూడ పరిమళము వ్యాపింతును. తలలోనుండును పుట్టి నివ్వదు. దీనియందు మనోహరమగు నువానన ద్రవ్యములను చేర్చి రయారుచేయించి శలకొలిపి సీసాల విక్రయాని మెప్పుబడసి రూపాము. శేయేలక సారిపరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.